

COLADA DE LLETRES

2019

Associació Garrotxa Cultural

associaciogarrotxacultural@gmail.com

Editorial Oliveras (Josep Oliveras Compte)

Ptge. Montseny, 2

17857 Sant Joan les Fonts (Girona)

Tel. i fax: 972 29 12 85

ediciones@editorialoliveras.com

www.editorialoliveras.com

Facebook: Josep Oliveras Compte

Col·laboradors:

Disseny i dibuix cobertes: Jèssica Oliveras

Hi col·labora: **Ajuntament d'Olot**

D.L. GI- 1074-2020

L'Editorial no permet la reproducció total ni parcial sense autorització per escrit.

Pròleg

Acompanyant la vocació per escriure

La plaça del Torín s'ha convertit en un dels espais on, últimament, hem presentat més llibres. La COVID ens ha obligat a canviar els nostres hàbits i a buscar nous formats a les activitats que acostumàvem a fer abans de la pandèmia. A la plaça de davant l'Arxiu hem pogut continuar descobrint nous treballs literaris i seguir acompanyant la vocació per escriure de moltes de les persones que havien assistit a anteriors presentacions.

A més de descobrir noves obres, les presentacions poden fer aflorar noves vocacions literàries. Àvids lectors que decideixen començar a escriure després de compatir moltes hores de lectura, llargues tertúlies i nombroses presentacions. I és així com un dia decideixen vèncer les seves pors inicials i començar a escriure negre sobre blanc els arguments (potser ficticis o reals) d'històries que feia temps que els voltaven pel cap. Cada any assistim a més publicacions d'artistes locals que reben els aplaudiments i l'admiració de més públic.

Els concursos literaris també contribueixen a aquest objectiu al mateix temps que reconeixen la feina dels representants del món cultural. Ara més que mai, hem de posar en valor la importància de la cultura, declarat bé essencial i imprescindible de la nostra societat. Des de fa cinc anys, els Premis Colada de Lletres destaquen la feina de persones que destaquen en aquest àmbit. Ara és moment de reconèixer la tasca de l'Associació Garrotxa Cultural, el meu agraïment més sincer a totes les persones que formen part d'aquesta gran família literària que, per sort, cada vegada creix més.

La meva enhorabona i felicitats per la feina feta!

Pep Berga

Alcalde d'Olot

Índex

Pròleg de Pep Berga	3
El passatemp (Anna Vila Quintana)	7
L'arc de Sant Martí (Montserrat Angles)	10
Rememrança (Julia Badal)	13
Com es reflecteixen les emocions al cos? (Sandra Bartrina)	14
Portes giratòries (Joaquim Bohigas)	19
Ofertes d'estiu (Núria Boltà Vilaró)	25
Com es pot reduir el nombre de polítics incompetents (Josep Camprubí)	30
Dimensió gris (Marc Delgado)	35
El gran llac (Jaume Espadalé)	39
Un bell record (Xavier Falguera Fortet)	42
Als grans mals, encanteris (Pilar Francesc)	46
La mare (Rosa Fluvià Aiguavella)	49
Nàmaste (Silvia Freixa)	52
Xiclet de menta (Adela Garcia)	55
Un drama (Juan Carles Gonzalez)	59

La forca (Adam Guardiola).....	62
Sinèrgia (Núria Gussinyer)	70
Ferlosio l'imperible (Claudio Logan)	74
Les papallones pintades de colors (Joan Mañé)	84
Intuïció (Rosa Masó Grau)	87
El Déu que et pela! (Mariola Pérez Martínez)	89
L'esperit de l'avi (Lluís Planas)	93
Coses del Karma (Jordi Policarp)	96
Demà serà un altre dia (Pilar Riera)	100
El rierol de tres pams d'aigua (Jenni Rodà)	104
“Contrast” (Josep Rua)	107
La dansa immòbil (Francesc Simarro)	112
La posada Airam (Maria Torrent)	114
El lleó del pati (Xavier Valeri)	117
L'últim alè (Conrad Vila)	120
Quan la vida es torna gris (Jordi Vilar Garriga)	122

EL PASSATEMPS (Anna Vila Quintana)

En Bartomeu Vilanova havia treballat al Banc Universal durant trenta anys. Hi estava tan bé que quan, després de la fusió del Banc Universal amb el Banc Mundial, li van dir que el jubilaven li va caure el món a sobre.

Solter, sense amics ni família llevat d'uns renebots que només el trucaven per Nadal, en Bartomeu Vilanova estava molt amoïnat per com passaria el temps. Passejar sense cap més objectiu que bellugar les cames ho trobava una banalitat. Quedar amb altres jubilats per fer la partida tancats dins d'un casal d'avis li feia venir urticària. Tampoc li agradava mirar la televisió, amb tots aquells *programes escombraria* on tothom s'escriu sense cap mena d'educació!

Els primers dies sense anar a treballar van ser un autèntic calvari pel pobre home. Però heus ací que un bon dia, llegint el diari, se li va acudir una idea que li ompliria totes les hores buides.

Així doncs, cada matí, en Bartomeu Vilanova anava ben mudat a esmorzar al bar de la cantonada. Mentre es prenia un mini entrepà de tonyina —sempre era de tonyina— i un cafè amb llet descremada —havia de ser descremada—, obria el diari per la seva pàgina preferida. La llegia de dalt a baix fins que trobava el que li feia més el pes. Primer de tot escollia l'edat, després la procedència i, per últim, el nom. Un cop feta la tria buscava l'adreça on havia d'anar i l'horari de visites.

D'ençà que havia començat aquesta nova activitat, quan es mirava al mirall es veia més jove, més cara fi. Era com si les arrugues s'anessin desdibuixant. Fins i tot els cabells, que abans havia de trenar pacientment damunt del seu crani nu, s'havien engruixit fent un tapís més compacte damunt del seu cap. També es veia més prim, més alt, més atlètic.

El seu estat d'ànim també havia millorat. Els llocs a on anava eren tan acollidors que convidaven a la calma i a la relaxació. Estaven decorats de manera exquisida amb sofàs confortables i quadres de paisatges bucòlics a les parets. Els salons sempre estaven plens de flors: roses, crisantems, gladiols, clavells... N'hi havia de tots colors, des del blanc virginal al vermell de sang. Aquells rams de flors

perfumaven cada racó amb fragàncies embriagadores.

La gent que en Bartomeu Vilanova hi solia trobar era molt amable i molt educada. Fetes les salutacions de rigor, li preguntaven si li venia de gust passar a la sala petita i ell sempre responia afirmativament. Quan entrava a la saleta demanava que el deixessin sol i, aleshores, el cor se li accelerava. Tanta bellesa l'aclaparava. Els vestits tan nets i polits, tan ben planxats, els pentinats sense cap cabell fora de lloc i el maquillatge tan natural.

Al començament li va costar fer les fotografies sense que ningú se n'adonés, però amb el pas dels anys havia anat perfeccionat la seva tècnica. Havia après a trobar l'angle adient, a jugar amb els claroscurs, amb els punts de llum, amb les ombres i amb la textura de les pells.

Quan arribava a casa, esgotat però content, passava en blanc i negre les fotos que havia fet, en ressaltava els detalls i n'esborrava els defectes. En acabat, les imprimia en paper fotogràfic d'alta qualitat, les retallava i les enganxava en un llibre de retalls que adornava amb botons, cintes i flors seques. Al costat de cada fotografia anotava amb una cal·ligrafia perfectament inclinada i rodona el nom, l'edat, el lloc i un petit comentari.

En Bartomeu Vilanova va ser fidel a aquest passatemps i a la seva rutina diària durant una colla d'anys, fins que el cor li va fallar.

I fou així com aquells renebots que només el trucaven per Nadal van esdevenir per llei els hereus de tot el que tenia en Bartomeu Vilanova: els diners, el pis, els mobles, els objectes...

Un cop acceptada l'herència, els renebots varen acordar per unanimitat que es vendrien el més aviat possible tant el pis com tot el que hi havia dins i es repartirien els diners de la venda. Segur que en traurien una bona picossada de tot plegat!

El dia que els renebots d'en Bartomeu Vilanova varen entrar al pis per avaluar els seus béns, es van quedar amb un pam de nas. Estava més atrotinat del que es pensaven i amb prou feines hi havia mobles llevat d'un munt de lleixes que cobrien totes les parets fins al sostre. Prestatgeries i més prestatgeries amb una mena d'àlbums entatxonats en rengles dobles. No n'hi havia cap d'igual: mini àlbums, àlbums amb plec, àlbums amb estil d'acordions. Tots, però, eren de color negre i

duien una etiqueta al llom amb el mes i l'any.

Morts de curiositat, els renebots varen escollir un àlbum a l'atzar i així varen descobrir quin havia estat el passatemp del seu besoncle durant els darrers anys de la seva vida.

El que varen trobar els va deixar garratibats. A cada pàgina curosament enganxada i emmarcada amb sanefes multicolor hi havia la fotografia en blanc i negre d'un difunt ben acotxat dins del seu taüt. Al costat de cada fotografia hi havia un escrit amb el nom, l'edat, el lloc del traspàs i un petit comentari del finat.

L'ARC DE SANT MARTÍ (Montserrat Angles)

Mirava els núvols darrere dels vidres. Es movien i tapaven un cel blau que no era gens intens. Em vaig proposar contemplar-los amb tranquil·litat i gaudir del canvi que s'estava produint a l'altra banda de la finestra. Aleshores va començar a ploure i, quan el cel va quedar cobert d'un color emboirat, els meus ulls es van centrar en com impactava l'aigua de la pluja contra el terra, contra l'aigua del riu que es veia des d'allí. I llavors, sobtadament, va aparèixer l'Arc de Sant Martí amb uns colors intensos i brillants. Instants després es va projectar un segon Arc més difuminat. Els ocells completaven la decoració de l'estampa amb el seu ball. A poc a poc van anar desapareixent els colors, escampats pel cel. Els núvols es van obrir donant pas altra vegada al blau que ocultaven i jo em vaig desencantar i tornar a la realitat.

Havien marxat les meves amigues just en el moment que m'havia proposat badar i encara tenia la taula empantanegada de pastes i tasses de cafè. Havia transcorregut potser mitja hora però la taula estava intacte, com si el temps que havia estat mirant per la finestra no hagués existit i encara pogués sentir l'olor dels perfums que lluïa la sala quan totes érem reunides. Vaig començar a endreçar el que no ens havíem menjat, a netejar plats i les tasses, a recollir les engrunes dolces... i en aquell moment em va arribar un WhatsApp d'en Martí. Em preguntava si volia quedar aquell vespre. Li vaig contestar que d'acord i em vaig preparar per marxar.

El vestit texà era perfecte per la cita. Quedava informal però es posava molt bé. Les menorquines blanques amb papallones d'ales blaves acabaven de combinar a la perfecció. Un pols de maquillatge va ser la guinda que culminava el pastís i vaig sortir a prendre la cervesa que havíem acordat.

Vaig trobar el local on havíem quedat agradable però no era ni de bon tros com jo em pensava: una terrassa que havien obert recentment i convidava a passar vespres estiuencs. Dominava el blanc, com les meves menorquines. Les taules i cadires tenien un aire modern amb sofàs que complementaven el confort que es respirava. Majoritàriament

hi havia gent jove però no estava pas gens ple. Imaginava que era massa aviat per la mena d'establiment del que es tractava. Suposava que no feia molt que havien obert la porta i encara no havia agafat el caliu que agafaria a l'hora punta. Es sentia una música relaxada. Sospitava que en algun punt de la nit canviarien a una música més animada. Els gintònics i els còctels de colors amb canyetes llampants i formes cargolades finalitzaven aquell toc modern que es respirava. Juntament amb les llums ultravioletes de darrera la barra no deixaven el lloc desapercebut.

Vaig veure en Martí de seguida. Esperava en una taula on hi havia un sofà mentre sostenia una copa glaçada que contenia un líquid groguenc. No devia fer pas massa temps que havia arribat perquè estava gairebé plena fins dalt de tot. Em vaig apropar i quan el vaig tenir al davant vaig li deixar anar:

- Hola Martí. Com va tot? –es va alçar en punt i em va veure per fer-me dos petons. Jo li vaig respondre amb el mateix gest. Immediatament em va fer un senyal perquè m'assegués al seu costat. El vaig obeir. Ell em va respondre amb un somriure i em va contestar que bé. La veritat és que estava intrigada perquè em volgués veure amb tanta pressa. Semblava un senyal de que tot anava per bon camí i això em feia feliç. No obstant això, no era garantia de res.

- Em pensava que no ens tornariem a veure. Tal i com va anar la darrera vegada... –vaig prosseguir per mostrar-li la meva sorpresa en veure el seu missatge.

- No et pensis –em va dir ell–. M'ho he pensat molta estona abans de dir-te res però el cert és que m'agrada. Malgrat tot no sé si vull tenir una relació seriosa i tampoc sé si la vull tenir amb tu.

Va venir el cambrer i li vaig demanar un *San Francisco*. És l'únic combinat que em conec que no porta alcohol i em va semblar idoni per l'ocasió i el bar on havíem anat a parar. A més, volia anar ràpid a demanar per reprendre la conversa amb en Martí. Després d'aquesta introducció poc agradable que em va llançar, em tirava per terra part de les meves il·lusions. Així i tot no volia rendir-me tant aviat. Li vaig preguntar què estava prenent ell.

- Es diu *Bamboo*. Me l'ha recomanat el cambrer quan li he dit que

no sabia què prendre'm a aquesta hora. Porta vermut, Fino de Jerez i no sé què més m'ha dit. Està bo. Vols provar?

Vaig assentir amb el cap i em vaig apropar la copa als llavis. Quan em va arribar una mica del líquid al paladar vaig notar el gust de la taronja que deixava anar la pell que hi havia a l'interior. Quan vaig tornar la copa al damunt de la taula em portaven la meva beguda amb una canya recargolada que vaig oferir tastar així que me la van servir. En Martí va negar-me la invitació. Em va dir que no calia, que ja l'havia provat altres vegades.

- És curiós que hakis aparegut precisament avui –li vaig dir– perquè aquesta tarda m'he quedat mirant un Arc de Sant Martí que ha sortit després de la pluja i més tard has donat senyals de vida. Potser vol dir alguna cosa.

Em va semblar que, a aquestes alçades, ja era hora que s'aclarís. Em donava un *no* definitiu o un *sí*. Estava cansada que em donés un *no* seguit d'un *potser sí*.

- Sí, ja l'he vist –em va dir fent una cara amb certa aparença d'il·lusió– No em podia pas imaginar que tu també l'estiguessis contemplant. I mira que pensava amb tu en aquell moment. No sabia si trucar-te i finalment t'he proposat quedar.

- Doncs quina sort! –vaig exclamar. Allò ja començava anar per un camí més sòlid. Confiava que no estava perdent el temps. Esperava que interpretés la meva resposta amb un *endavant*, però tractant-se d'ell no es podia saber mai com acabaria tot plegat. En el moment menys oportú es podia torçar tot.

REMEMBRANÇA (Julia Badal)

Encara pot percebre la seva olor a la pell. Aquella fragància intensa, viril, masculina. És viva, molt viva. Palpable.

Recorda l'embriac dels seus petons, les mans adustes cercant els malucs, l'escalfor de dins, les carícies.

Tal vegada només és un miratge, la visió d'un oasi en ple desert, l'anhel perdurant a la memòria, als epitelis.

Ell ja no hi és, si més no físicament, la corporeïtat.

Encara recorda aquella tarda de juliol, la xafogor incendiant els porus i la notícia, la maleïda notícia.

-Amor, em queda poc temps... molt poc. No em ploris. No ho facis, t'ho prego.

M'has regalat els millors anys de la meua vida. Estic boig per tu. T'estimo.

Ella vessa llàgrimes, les que ell no voldria veure.

La malaltia: un càncer fulminant de pàncrees.

Reviu l'eternitat de les hores a l'hospital, vetllant el seu son, acaronent l'ànima, fent-lo seu cada dia més. Negant l'evidència del dolorós final.

Diuen que el temps ho cura tot, que tanca les ferides. Potser sí.

Li diuen que arribarà el dia en què riurà, quan pensi en tot el viscut...

Ella té l'ànima feta parracs, desfilades les costures...

La teràpia de dol, la medicació per poder descansar... És un dolor molt fiblant, el que li corre per les venes.

Atrapa la seva olor, la fragància viril, masculina. L'empremta del seu record, arrapada a la samarreta esportiva.

I plora, plora, plora...

COMES REFLEXEN LES EMOCIONS AL NOSTRE COS? (Sandra Bartrina)

Hem escoltat i vist moltes vegades les paraules *cos* i *ment*. Però, què signifiquen?

El nostre cos i la nostra ment són un. Hem de tenir en compte que si la nostra ment és forta, el nostre cos també; al contrari, si la nostra ment es dèbil, el nostre cos també ho estarà. Si estem lleugers de ment estem lleugers de cos; i si tenim la ment pesada, el cos també el tindrem pesat.

Per això és molt important mantenir l'equilibri entre els dos. El món de les teràpies naturals ens dóna un gran ventall d'opcions per ajudar-nos a mantenir aquest equilibri en cas que per a nosaltres mateixos ens sigui difícil o si necessitem alguna pauta o ajuda externa, ja que el treball no es fàcil i el camí és llarg.

En la nostra vida rebrem una gran varietat d'emocions... però des de quan comencem a sentir-les i a viure-les?

No oblidem que el cos, des que som una primera cèl·lula, va creixent i formant-se. I tal com hem dit abans, recordem que en la seva totalitat som *un*. Per això mateix en els peus, les mans, les orelles, els ulls, a la cara... hi ha una gran quantitat de terminacions nervioses.

Reflectim tot el cos i permetem que vàries tècniques, com per exemple: la reflexologia, l'auriculoteràpia, la iridologia... ens serveixin per a poder ajudar en un gran ventall de patologies. Ens serveixen per a treballar tots els òrgans, emocions i així amb el *tot* complet del nostre cos físic, emocional i energètic. En la base de les primeres emocions es començarà a construir el nostre patró de caràcter, però no oblidem que molts d'aquests primers aprenentatges emocionals no són del tot nostres. Moltes d'elles les rebem del que sent la nostra mare.

Per exemple: si durant el nostre embaràs s'enrosca el cordó umbilical al coll, quan haguem sortit a la vida i tinguem el nostre caràcter format, sempre tindrem la sensació d'ofec o de perill amb qualsevol cosa que ens posem al coll, com per exemple bufandes ajustades, mocadors, jerséis de coll alt... per evitar la sensació que ens ofeguem o de perill. Si la mare pateix un sentiment d'abandonament

durant l'embaràs, tindrem la necessitat de sempre estar acompanyats... Tan sols ens hem de quedar amb l'idea que moltes de les emocions i les nostres reaccions venen de més enrere: d'abans, durant i després del nostre embaràs.

Tot això ens ensenya que tots tenim una única forma de caràcter per cada un. Som únics, no hi ha una sola persona al món que sigui com nosaltres. Som peces úniques en el món. I de tot això haurem de fer-nos una pregunta: Com seria el nostre caràcter original si ens poguéssim alliberar d'aquests patrons que no són nostres?

Totes les emocions que rebem també ens arriben a través de l'energia, informant a la nostra ment de forma constant. El cos ha de fluir en harmonia amb la nostra ment. Si mentalment estem projectant *em posaré malalt* i el nostre cos rep aquest senyal contínuament, tard o d'hora estarem malalts.

Les xarxes neuronals del nostre cervell reben petits impulsos constants d'informació de tot el que estem pensant i rebent que arriba a les cèl·lules i aquestes a tot el nostre cos a través de la sang.

Si projectem ràbia, aquesta s'estanca al fetge. Si projectem por, als ronyons... I així amb gairebé tots els òrgans i amb les seves emocions vinculades.

Quan els òrgans emeten un senyal físic ens estan advertint que estan arribant al seu límit mental i emocional, i que aquesta informació ja està arribant al cos físic. Les haurem de detectar abans i poder sanar-les fent servir qualsevol tècnica vinculada amb les emocions que ens permeti aprofundir en l'emoció a treballar.

COM REACCIONA EL NOSTRE COS DAVANT LES EMOCIONS?

Constantment ens trobem amb diferents emocions que anem rebent dia a dia. Però, les escoltem? Les sentim? Dediquem un espai del nostre temps per entendre les nostres reaccions?

La societat en la que vivim no ens permet donar el temps necessari per a dedicar-nos a nosaltres mateixos, però sí que seria interessant dedicar una horeta al dia per entrar i començar a trobar-nos de veritat.

Quan rebem una emoció negativa en forma de paraula o gest el nostre cos reacciona al mateix instant, moltes vegades a través dels músculs, contraient-se la musculatura o creant tensió. O es crea un nus a l'estómac i la nostra ment s'omple de pensaments negatius terribles per a la nostra salut, etc.

En aquest instant és quan nosaltres hem de reaccionar i deixar que aquesta emoció passi per la nostra ment sense donar-li gens d'importància. En cas contrari, aquest nus o tensió agafarà cada vegada més força i acabarà fent-nos mal.

Quan rebem aquestes emocions negatives hauríem de donar-nos sempre un espai de temps. De vegades amb uns segons n'hi ha prou per poder identificar-la i neutralitzar-la perquè no ens afecti o no s'acumuli.

Hem de saber que qualsevol reacció que tinguem davant de qualsevol emoció en el cos o en la ment ens està indicant que hi ha un vincle entre aquesta emoció i nosaltres.

Per exemple, una emoció que rebem de tristesa d'algú que està plorant i nosaltres, sense poder sostenir aquesta emoció, també ens posem a plorar... Què està passant?

Les persones ens fan de miralls. En cas que tinguem una emoció de tristesa interior nostra similar a la tristesa de la persona en concret, i nosaltres no la tinguem superada, evidentment també ens afectarà i també plorarem.

QUINS BENEFICIS ENS PORTEN EMOCIONS POSITIVES?

Ens aporten una vida molt més saludable a tots els nivells. Hem de recordar que les emocions són les que ens aporten la salut o la no-salut i que cada emoció està vinculada amb un òrgan, teixit, múscul, os... del nostre cos.

Des del pensament, o des del sentir i valorar tot el que sentim o pensem, estem decidint sobre la qualitat de la nostra vida, sigui a nivell físic o emocional. Per exemple: la ràbia s'acumula al fetge, la tristesa als pulmons, la por als ronyons... i així amb tot el conjunt del nostre cos. Hem de recordar que el cos és l'extensió del nostre cap. Ell ens mostra com ens sentim: si de ment estem lleugers, el nostre cos se sent

lleuger, i al contrari. Hem sentit a parlar de casos de càncer de pulmons o de fetge amb persones que mai han begut o fumat, però sentien un gran sentiment de ràbia o tristesa que potser mai ens van expressar. Amb això crido l'atenció a la importància del nostre positivisme amb tot. Tenim en compte la part física però no tenim en compte la part emocional o energètica que és tant o més important que l'altra, ja que des d'aquí és on s'engega l'ordinador del nostre cos i exerceix l'expressió de com estem i de com ens sentim.

Treballar les emocions nocives és la primera llei de la nostra salut perquè aquí hi ha l'origen del què ens mostra el nostre cos.

ELS PENSAMENTS I EL NOSTRE COS

Les emocions, les sentim? Les reconeixem? Les escoltem?

Un dels grans detectors de les emocions que tenim és el nostre cos i no l'escoltem suficient quan ens està avisant. Escoltar el cos és una de les eines més meravelloses que tenim per a controlar les emocions. Moltes vegades sentim que no podem més, però obliguem al cos a continuar. Aquestes situacions són les que hem de prendre atenció i controlar molt bé. Aquí ja ens està avisant d'alguna cosa, però no estem entrenats a escoltar. Per exemple, els virus hi són tot l'any. Quan el nostre cos absorbeix un virus ens obliga a descansar. El nostre cos està baix de defenses, no pot més... necessita descansar. I com que no l'escoltem, ell mateix ens hi obliga.

Hem de prendre atenció en el *com* i el *per què* ens passen les coses. Com està el nostre entorn? Quins canvis hi han hagut en la nostra vida? Hi ha alguna situació on ens hem sentit afectats emocionalment? Aquests canvis estan constantment al nostre voltant i sempre són bons. Els humans estem dissenyats per créixer, però alguns d'ells són durs i no sempre són fàcils en quan a les situacions, els canvis, etc.

Quan ens arriba una invitació a un esdeveniment només hem d'escoltar el nostre cos si està lleuger o relaxat. Si es tensa davant la invitació és perquè el què ens arriba és bo per a nosaltres. Si pel contrari es resisteix, es tensa, endureix o contrau, entendrem que el que ens està arribant no és del seu grat. Per tant, la seva resposta serà un no.

La ment la podem controlar. La primera opció de resposta que ens arriba és la bona, la segona va condicionada per la primera, i després és quan entrem en un rol de dubtar de les nostres pròpies decisions I si ens equivoquem no passa res, forma part del nostre propi aprenentatge. El nostre cos, davant de totes les situacions, és com un detector que ens adverteix de tot. Només hem d'escoltar-nos.

Què passa amb les nostres reaccions espontànies? Ningú està obligat a respondre ràpidament una pregunta. Per què no ens donem una pausa de cinc segons per escoltar-nos i després respondre? Això en moltes situacions seria el correcte: pensar, escoltar com ens sentim i després respondre. Si no, pel contrari, anem a cegues i no escoltem les respostes del nostre interior, actuem de forma passional pel que sentim. I què passa quan ens sentim malament per algun comentari que ens arriba? Com actuem? Enfadant-nos amb aquella persona enlloc de pensar que és a nosaltres a qui ens ha portat l'empipament. Què hauríem de fer davant d'aquestes situacions? Pensar: per què això m'ha fet mal? En quina situació m'he trobat anteriorment que m'hagi passat el mateix? I per què això encara m'està afectant? Aquestes respostes ens porten a entendre el perquè aquestes paraules ens fan mal. Hem de saber que aquestes mateixes paraules al veí no li van a afectar però a nosaltres sí. I per què? Perquè tots hem viscut la nostra vida segons el nostre destí, creences, infància, amics, família, ... i tots hem crescut amb uns patrons i ensenyances pròpies que fan que avui en dia siguem nosaltres tal i com som. Cada un de nosaltres és una peça única. Som meravellosos. No hi ha dues persones iguals.

Per això mateix hem de ser conscients que el que ens afecta a nosaltres potser als nostres amics no.

PORTES GIRATÒRIES (Joaquim Bohigas)

La satisfacció de les necessitats pròpies és una de les motivacions més importants en les relacions humanes.

En Miquel era un advocat que vorejava la cinquantena. Estava separat i tenia dos fills: en Pau i la Laura, de vint i divuit anys respectivament, fruit del matrimoni amb l'Olga. Ambdós, que havien compartit les aules de Batxillerat, conservaven una relació correcta —*tot sigui pels fills*, repetien com un mantra enfadós— però cadascú intentava passar pàgina d'una convivència que no va començar bé i va acabar molt pitjor. En Miquel vivia en un apartament llogat en el barri de Galvany, al districte de Sarrià-Sant Gervasi de Barcelona. I l'Olga, professora d'institut, s'havia traslladat a Terrassa on també treballava i havia refet la vida amb un noi, de la mateixa edat, que havia conegut en el club de natació. Malgrat que es veien poc se seguien les vides a Facebook.

La María Cristina havia nascut a Quito i, des dels dinou anys, vivia a Barcelona. En concret, ara que n'havia complert trenta-dos compartia pis amb dues amigues més en un edifici d'habitatges obrers al Parc de la Guineueta. No tenia parella estable. Mai havia deixat clar si no en volia o havia assumit el paper d'escèptica, fins i tot força cínica, davant el fracàs en les relacions que havia tingut. Gestionava —semblava— una crisi de malenconia i decepció després de circular de sorpresa en sorpresa. No li agradava massa estar sola però ja s'hi havia acostumat, es justificava.

Gairebé tothom coincidia que en Miquel era un noi ben plantat. I, a més a més, simpàtic i amb do de gents. Conservava una aparença de nen entremaliat. Les noies del despatx en destacaven l'elegància i, sobretot, els ulls blaus. Un professional ben vist per la direcció, tot i que havia tingut diversos conflictes per ser massa despòtic. Però els treballadors li fan molt de cas. I, això, era el més important. Adorava el poder i gaudia exercint-lo. Hi havia arribat sense ingenuïtats. Amb la batuta guiava amb mà de ferro. Era un tipus pragmàtic. En una mena de rampell va dir que, ell i només ell, tenia el mètode de fer-ho tot ben fet. Quan s'acomiadava aixecava els dos polzes.

Malgrat que ja no tenia vint anys, la María Cristina tenia un aire juvenil i desimbolt que, sovint, cridava l'atenció. Tenia un cos voluptuós que cuidava amb llargues sessions de córrer pels carrers i parcs del seu barri. La pell colrada i aquell accent característic confirmava que era equatoriana.

Laboralment, en Miquel estava en un bon moment. El despatx d'advocats, a la ronda de Sant Pere, tenia feina. Dedicava moltes hores a treballar, també a casa, entaforat en una taula amb estudiat desordre. No era especialment brillant; només calia ser persistent a la vida, comentava. S'hi posin com s'hi posin, era pencaire. Tanmateix volia tenir temps lliure. Repetia sovint que, si fos atrevit (arribarà el dia que ho serà) faria un cop de cap i ho deixaria tot; finalment, es quedava en una declaració d'intencions. Així atreia l'atenció. I, de sobte, iniciava un reguitzell de crítiques sobre la resta de la gent. Els remarcava, sobretot, errors passats i com condicionen, sense remei, present i futur. Oblidava que ell, i només ell, era capaç de pensar una cosa, dir una altra i fer una tercera.

Tenia clar que eren un bons temps per a una certa arrogància ben dissimulada. La seva, és clar.

Es considerava un tipus brillant i radicalment original. Estava molt content d'haver-se conegut.

La María Cristina havia aconseguit una feina de caixera en el Carrefour de les Rambles. Era l'únic que havia trobat. No passava per un bon moment. L'ambició, embolcallada amb certa dolçor però, en aquest cas, sense pragmatisme havia patit un sotrac. Feia poques setmanes havia decidit tancar el restaurant de menjar equatorià. La localització, a Via Júlia, potser no havia estat del tot encertada. La clausura de l'activitat no va ser una simple baixada de la persiana. La María Cristina, que passava una etapa d'indefinió i cert desànim, amb diversos alts i baixos, havia deixat un munt de deutes que aniria pagant de mica en mica, segons assegurava als creditors. Els treballadors (en el moment inicial, inusualment compromesos amb el projecte empresarial) van marxar corrents, alhora que exigint sota amenaça judicial, el pagament dels sous pendents. El fracàs li havia passat factura; havia fet el que va poder. Va veure que el món adult anava de

debò.

En Joan es movia per Barcelona amb una Yamaha model X-MAX 400, un escúter amb disseny esportiu, que li atorgava un punt d'acceleració i dinamisme. Tenia un estil de conducció agressiu.

Per anar a treballar, la María Cristina agafava el metro. Des de l'estació de Lluçmajor i fins al Passeig de Gràcia amb la línia groga. I, d'aquí, a Plaça Catalunya amb la verda. En total, al voltant dels quaranta minuts. La forma més econòmica i ràpida per moure's per la ciutat. Si podia s'estalviava el bitllet. Havia tingut sort, encara mai havia estat enxampada. La congestió en hores punta, que podia resultar angoixant (si veia un comboi ple, esperava que passés el següent), els carteristes (buscaven l'usuari ingenu i despistat) i els que es colaven per darrere en el torn d'accés (havia presenciat un parell de discussions agres) estaven minant, a poc a poc, la seva paciència.

Habitualment, la María Cristina observava com bona part dels usuaris estaven absorts per les pantalles de mòbils i tauletes. Ella podia saber, si més no una aproximació, sobre els continguts dels missatges (per la cara que feien). S'entretenia a especular amb qui es comunicaven. Un dia tres joves, que viatjaven junts, llegien un llibre. Els va fotografiar amb el mòbil. Era excepcional.

Quan finalitzava la feina, en Joan no sabia què fer, ni a on anar. No tenia amics. Totes les relacions havien estat teixides, no sempre amb veritats, amb altres persones de qui depenia laboralment. Amb els subordinats sempre estava demanant favors o ajuda. Es mostrava necessitat i vulnerable, i sempre hi havia algú disposat a ajudar-lo. Una mena de víctima amb roba de marca.

El caràcter pacient i generós de la María Cristina havia facilitat que hagués tramut una bona colla d'amigues amb qui compartia el temps d'oci. Era una noia moderadament alegre, dolça, simpàtica i hospitalària. Si alguna li hagués volgut fer ombra, l'opció que tenia era anul·lar-la. A la feina era ben vista pels responsables d'àrea perquè, sobretot, treballava. Els companys li valoraven que era solidària, però també ambiciosa. Ho demostrava sent tenaç i, quan havia estat necessari, exhibint un caràcter fort per a superar un obstacle. No havia tingut, val la pena dir, cap problema. El supermercat semblava, de

vegades, l'hotel dels embolics. Aquelles quatre parets eren una bona indústria dels rumors i la informació esbiaixada. La immediatesa devorava la reflexió. La María Cristina havia superat, amb mà esquerra, tota mena de conflictes, la majoria dels quals innocents.

Les Rambles seguien el guió d'estiu d'anys anteriors. Una sobreposició de turistes; els problemes de mobilitat, d'incivisme i inseguretat; joves en banyador, d'altres, més veloços en patinet; oferta comercial monotemàtica, amb cartells i fotografies de pèssim gust sobre productes suggerits i força pissarres multicolor; els captadors de clients... i una pèrdua de la identitat galopant.

- *Ja et pago el cafè*, li va dir en Joan en sentir que la María Cristina s'havia oblidat la cartera.

- *T'ho pagaré demà, moltes gràcies*, li va dir ella. Li va acceptar, amb ampli somriure, perquè coneixia aquell noi. Des de feia setmanes coincidien, després de dinar, en el Cafè de l'Òpera.

A la universitat, en Miquel es menjava les noies amb els ulls i els feia comentaris sobre els seus pits o les agafava pel darrere. Amb aquesta actitud, s'havia emportat molts disgustos. Les noies, no obstant això, quedaven encaterinades amb un noi que parlava i parlava per no dir res, sobre ell i només ell. Si no controlava la situació, sempre sortia un imprevist i abandonava la conversa.

En el telèfon mòbil tenia un parell d'aplicacions per a tenir contactes però no les havia fet servir.

En Miquel volia lligar i no tenia massa complexes en utilitzar diversos mètodes. Podia ser entretingut, emocionant i divertit. Tenia molta curiositat. Sabia el que volia. No volia tornar a conviure amb ningú més. Parlava amb claredat. No tenia tant en compte l'atractiu físic (afirmava), sinó que la noia tingués conversa. Però les noies, continuava, no eren capaces de valorar-lo.

La María Cristina, en canvi, no volia lligar. Almenys per ara. Volia deixar passar un temps per a reflexionar. Diversos nois del veïnatge de la Guineueta voldrien anar a voltar amb ella. Només es deixava estimar perquè sabia que algun dia li arribaria l'oportunitat de refer, si pot ser amb llarga duració, la vida. Aquells nois no l'acabaven d'entendre. Estava cansada d'entregar-se a una relació de parella (ser afectuosa i,

en determinats moments, molt fogosa) i sortir-ne escaldada.

En Miquel esperava que arribés el moment d'anar a fer el cafè de després de dinar. Estava impacient. Era el moment de trencar la rutina. Acompanyat de somriures falsos havia menjat ràpidament amb una companya del despatx. No parava de moure's i parlar de qualsevol temàtica; fins i tot tartamudejava. Hauria volgut escoltar *Catalunya Música*, però li molestava el so de la ràdio. La nit anterior no havia dormit. Aquell matí, havia volgut finalitzar les tasques de pressa. De sobte, va agafar l'americana i va sortir del despatx. Va voler tancar la porta amb compte, però li va sortir un cop sec i sorollós que va cridar l'atenció de la noia amb qui havia dinat.

La María Cristina va conservar la calma durant el matí. Projectava, com era habitual, un assossec interior ben treballat. Una mirada serena, unes maneres correctes, una conducta silenciosa i pacífica. Una vegada més, restava aïllada en un univers propi. No va seguir les converses dels companys de feina. La ment s'escapava d'aquell local de lineals i productes a la venda.

En Miquel caminava accelerat per la vorera amb el cap ben alt, mirant per sobre l'espatlla i la postura recta. Tenia tendència a anar cap a l'esquerra. Amb la mirada (de fatxada), escombrava a esquerra i dreta. Movia els braços excessivament. L'aglomeració de turistes el va obligar a baixar a la calçada en un parell d'ocasions. Va traspasar la porta de l'hotel i es va dirigir a l'habitació.

L'Hotel Toledano era un establiment senzill però amb una localització extraordinària. Algunes de les seves habitacions donaven a les Rambles. Les estances tenien escriptori i bany privat. El personal era, generalment, amable i el servei de consergeria funcionava durant el dia i la nit.

La María Cristina va assegurar-se que ho tingués tot a la bossa. Va anar al lavabo, es va rentar les mans i les dents, i es va pintar els ulls i els llavis. Va tancar els ulls, la porta dels vestidors i va fixar l'atenció en la respiració. Aquesta tècnica de relaxació li havia portat bons resultats. Va sortir del supermercat per la porta de darrere. Pel carrer d'en Xuclà, la del Pintor Fortuny i, finalment, les Rambles. Tenia una hora per a dinar. Un patinet elèctric va passar fregant pel davant.

Caminava amb les espatlles caigudes, arrossegant els peus. Sentia resistència per a avançar. Qualsevol persona observaria que la coordinació entre braços i cames no era l'adequada.

La multitud turística envaïa cadascun dels espais. Uns japonesos fotografiaven unes noies (les seves parelles, se suposa). Un grup d'avis alemanys avançaven coixejant. Dues joves russes exhibien discreció darrera unes ulleres de sol. Una parella francesa consultava, amb cara de perduts i descuidant ella, la bossa, un mapa de la ciutat. Una guia aixecava un paraigua. Entre aquests, uns venedors (per no dir pakistanesos i manters) que instaven a comprar els seus productes de dubtosa procedència o salubritat. Tots ells més pendents de les pantalles dels telèfons mòbils o tauletes. Una certa sensació de vacil·lació i risc esdevenia ben explícita.

La María Cristina va pujar a la quarta planta i va demanar per l'habitació indicada.

En Miquel havia aconseguit satisfer, una vegada més, l'ego.

La María Cristina havia trobat la manera de començar a pagar els deutes.

OFERTES D'ESTIU (Núria Boltà Vilaró)

Aquestes havien de ser les millors vacances de la Lluïsa després de quatre anys esperant el moment adient. La cap de la secció d'aliments frescos del supermercat on treballava la noia li havia promès que enguany li deixaria triar els dies a ella. Per això s'havia estat treballant voluntàriament moltes jornades de les cobejades per altres companyes i companys per gaudir de la platja durant els mesos d'agost dels darrers anys.

La Lluïsa, en canvi, per fer vacances preferia de totes passades el mes de setembre, quan el gruix del personal compta amb la normalitat que ofereix aquest mes, especialment si es té mainada. Aquest no era el cas de la Lluïsa que gaudia de la llibertat de dona soltera, sense cap lligam que li impedís poder-se lliurar a les aficions més variades.

Ja feia temps que acaritava la idea de provar l'esport del parapent. Quan plegava del súper solia veure a distància alguns practicants que, sense voler, li feien denteta des del cel. Ho provaria. Sí, tard o d'hora ho provaria malgrat que algunes persones del seu entorn més immediat li deien que ja no tenia edat per a volar en parapent. *Hi ha edats per volar?* es preguntava la Lluïsa. El seu cervell solia sobrevolar tot el dia per damunt d'anhels, il·lusions i projectes que s'anaven amuntegant, tot esperant el moment oportú, normalment condicionat per la precarietat del seu sou.

Se'n va anar a dormir amb el sac de les il·lusions ben carregat. Tenia tots els estris necessaris ben preparats a la cadira del costat del llit i alguns, damunt la odiosa tauleta de nit que, encastada al capçal del llit, l'amenaçava a diari amb aquell cantell en angle recte però que aviat substituïria per un moble menys perillós.

I el dia d'encetar la llibertat estiuenca, disfressada de vacances, va arribar. La Lluïsa ho tenia tot a punt. Tampoc no era massa el que necessitava, li havien dit a l'agència on va contractar el seu baptisme de vol. Per provar-ho només havia agafat un paquet de tres vols compartits amb la instructora, perquè precisament estava d'oferta i tenia descompte. Si s'hi acabava aficionant ja es matricularia en una escola de parapent fins que pogués volar sola.

Estava expectant, nerviosa i il·lusionada alhora. Des del minut u que van començar a sobrevolar la zona, la Lluïsa va saber que estava feta per aquell esport. La sensacions que li aportava sentir-se com una au complien totes les expectatives que s'havia fet a priori. No va parar ni un dia de fer classes i més classes per poder sobrevolar tota sola el seu territori fins que ho va aconseguir. Estava impacient per saber com devia ser la fesomia dels volcans vistos des del cel i tan propers de casa seva. Quantes vegades havia somiat de petita que era un ocell i empenia el vol per introduir-se en aquelles grans boques rodones que envoltaven la seva ciutat. Per fora sabia prou bé com eren els volcans. Hi havia pujat en nombroses ocasions a gairebé tots. Però ara seria diferent, tal com s'ho imaginava. Ara els podria mesurar les grans boques obertes des del cel i es podria fer càrrec del què en el seu dia vomitaren i li deixaren com a record, a ella i a la resta dels habitants de la comarca.

Se sentia orgullosa de si mateixa, i no era per a menys. Acabava d'obtenir el certificat que li permetria volar com si fos un ocell, en silenci, majestuosament, sense l'elegància del moviment de les ales de les grans aus però de ben segur que seria quelcom semblant.

I havia arribat el moment d'emprendre el vol tota sola, mai millor dit. No li va caldre parar el bronzit del despertador que l'havia de despertar, ni tan sols el va sentir. Tampoc no va ser conscient de com havia fet el trajecte des de casa seva fins la zona de vol, a uns quants quilòmetres d'on vivia. Va ser com un vol previ a l'altre, al que faria més tard amb l'ala del parapent. Ni tan sols va pensar si s'havia saltat algun radar per la carretera per arribar al lloc ben puntual. Només pensava en emprendre el vol. La resta no importava, no existia.

Seguint escrupolosament les instruccions que se li havien fet interioritzar durant el curs, es va trobar revisant el material, les subjeccions, el transmissor a través del qual estaria sempre en contacte amb la seva instructora per si s'esdevenia algun imprevist, i tampoc no es va oblidar d'inflar metòdicament l'ala. A la Lluïsa li va semblar que ho tenia tot molt ben controlat excepte els nervis. Precisament, a causa dels nervis, no havia pogut dormir ni una hora ni tampoc no havia pogut engolir ni un mos de pa per esmorzar. Ja faria un bon àpat quan aterrés

després del quart d'hora de vol.

Amb tot l'equipament a punt es va dirigir cap a la suau pendent que, de cara als pilots novells, s'emprava per agafar embranzida quan encara no s'havia fet el curs d'aprofundiment on s'utilitzava un pendent molt més pronunciat.

Es va girar un segon perquè notà que alguna cosa la travava, per bé que l'ala semblava que s'enlairava abans de començar. No sabent veure res sospitos al seu darrere, va tornar a girar-se per mirar endavant i agafar embranzida per iniciar l'enlairament però alguna cosa la va tustar fort al polze esquerre. Quan va voler recuperar el domini del parapent i enlairar-se del tot, tot mirant avall a la plana, no va saber localitzar el territori que ara tenia als seus peus. No va veure cap forat de cràter ni cap element que li recordés les rodalies del seu hàbitat. Algú dirigia el seu parapent i no era ella. N'estava segura.

Una constel·lació de llums de tots colors va aparèixer davant dels ulls de la Lluïsa. S'encenien i s'apagaven sense repòs. No entenia res. Va pensar que tal vegada la seva instructora havia pres la determinació de pilotar ella mateixa, negant-li a ella la possibilitat de fer-ho però no recordava haver-ne parlat ni haver-ho acordat. I tanmateix, era allà, ben a prop, la tenia al seu abast. La Lluïsa va allargar el braç per intentar tocar l'espatlla de la instructora que es trobava ben bé al seu davant.

Per bé que allargava el braç per buscar-li la mirada i saber què estava passant, no va poder. El braç no li responia. Un dolor insuportable li ho impedia. No obstant això, estava segura que amb la punta dels dits, havia topat amb alguna cosa.

La mà d'una infermera havia seguit repetidament el recorregut del braç de la dona ferida que tenia al davant, que no parava de provar d'aixecar-lo i estirar els dits amb moviments febles i lents. Semblava que volia expressar alguna cosa. La infermera estava parlant fluixet amb una altra que acabava d'entrar a l'habitació. Xiuxiuejaven fluixet però no tant com perquè la Lluïsa no pogués entendre què estaven dient. L'una li deia a l'altra que segurament aquella dona que jeia al llit, embenada de cap a peus, estava intentant buscar la cara del seu company, o tal vegada acaronar una seva filla que l'havia anat a veure.

No en sabien res d'aquella dona, el cos de la qual, havia aparegut

misteriosament dintre del cràter del Montolivet, on per sort havia estat trobat per un xicot que venia de fer una travessa per la zona. La Lluïsa també va poder entendre que al metge de guàrdia de l'hospital, els nombrosos ossos trencats, les esgarrinxades que presentava, la roba totalment esquinçada i la proliferació de morats que li anaven apareixent per tot el cos convidaven a deduir que talment semblava com si aquella dona hagués caigut des d'una avioneta o des d'un planador o, encara pitjor, semblava que el petit volcà l'hagués escopit des de les seves entranyes cap a fora.

Deien que trigaria mesos en recuperar-se però se'n sortiria ja que presentava un bon estat físic, malgrat les ferides. Que quan estigués en condicions de parlar, ja tindrien ocasió de preguntar-li què li havia passat perquè, si bé era cert que el volcà feia dies que tenia preocupats els geòlegs per uns quasi imperceptibles tremolors que el sismògraf percebia, ni res ni ningú no havia pres mal per culpa de cap erupció, encara.

L'habitació de la Lluïsa girava vertiginosament, com les atraccions de les fires. Per més que ella s'esforçava per trobar un punt on poder agafar-se per aturar-ho tot, no va poder. El cap li feia molt de mal i una espadridora migranya s'havia apoderat d'ella, obligant-la a romandre postrada al llit malgrat que el cor li deia que s'havia d'alçar.

Els llums de colors que fins no feia gaire l'havien acompanyat es van anar apagant suaument, com si haguessin perdut potència. La deixaren submergida en una foscor silenciosa. Al cap d'una estona va obrir els ulls. La roba del llit la mig tapava però ella era a terra, arrapada a un llençol que s'havia resistit a afluixar-se de sota el matalàs i la mig sostenia.

Instintivament, es va posar la mà al cap, al cantó esquerre. Una mullena la hi va impregnar. El líquid tenia una consistència estranya i feia olor. Feia olor de sang. De mica en mica la Lluïsa es va anar fent càrrec de la situació. Estava estirada a terra, just damunt les sabatilles i la petita catifa que, en bona part, s'havia tenyit de color vermell.

Encara portava posat el pijama i tot el material que havia preparat la nit abans restava exactament al lloc on el va col·locar. Llavors va saber que aquell dia no volaria. Ni tal vegada durant els dies successius.

Després de presentar-se al CAP del seu barri i de ser degudament atesa, es va dirigir amb pas ferm cap al magatzem de mobles que presidia tot el xamfrà. Precisament les tauletes de nit estaven d'oferta i n'hi havia de tots els models.

COM ES POT REDUIR EL NOMBRE DE POLÍTICS INCOMPETENS? (Josep Camprubí Sensada)

Des de la mort de Francisco Franco, el 20 de novembre de 1975, fins als nostres dies el nombre de funcionaris a l'administració pública ha augmentat espectacularment. Per posar un exemple, abans uns pocs treballadors feien funcionar un ajuntament mentre que ara les tasques estan dividides en regidories, departaments i tantes seccions com calgui, excepció feta d'aquells municipis que tan sols tenen uns centenars d'habitants, on tothom continua fent de tot i encara gràcies de poder-los fer funcionar així. En els nostres dies el control polític i administratiu s'exerceix a través de múltiples òrgans com ara les autonomies, les Diputacions, els Consells Comarcals, el Congrés dels Diputats o el Senat, per posar alguns exemples, que funcionen gràcies a milers de treballadors. Aquestes persones, per guanyar-se la vida treballant en eixes institucions, han hagut de passar proves de selecció que consisteixen, normalment, en conèixer lleis, saber el funcionament de l'ens que convoca les proves de selecció, un temari específic sobre la tasca que s'ha de desenvolupar, un supòsit pràctic i una entrevista. Després es valora l'experiència en tasques similars i els estudis i mèrits de cada candidat. A Catalunya, a més, s'exigeix un certificat de coneixements de català. Llavors, si s'aprova, qui té més puntuació rep la plaça, amb una retribució que està marcada per llei segons el grup de funcionariat en el qual estigui inclosa la vacant oferida.

Però hi ha un grup de persones que cobren de l'administració pública, de vegades més i tot que un funcionari de carrera del grup A (grup en el qual hi ha englobades tasques reservades a titulacions universitàries) i que no han passat cap d'aquestes proves: són els polítics.

En una empresa privada petita o de caire familiar, un talleret o un comerç, tothom ha de fer de tot però en una empresa mitjana o gran és impensable que els càrrecs de direcció, de compres, de vendes, de gestió, etc. recaiguin en persones que no tinguin un mínim de coneixement sobre allò que han de gestionar ja que de no ésser així l'empresa correria el risc d'ensorrar-se. En canvi, en la direcció i gestió

dels béns públics, que ens afecten i que paguem entre tots, això no passa ja que sovint persones sense preparació específica gestionen milers o milions d'euros. Com és possible? Doncs és possible perquè les lleis permeten l'accés a la política i el dret de manar dins d'ens públics a qualsevol persona que estigui nacionalitzada dins de la Unió Europea, que sigui major d'edat i que no estigui inhabilitada o inculpada per uns delictes prèviament estipulats. Per tant, per a fer de polític no cal acreditar estudis ni formació específica sinó que tenir el nom en una llista electoral és motiu suficient per estar capacitat. Això, unit al dret de percebre una remuneració econòmica per realitzar aquesta feina, ha provocat que des de finals dels anys vuitanta fins avui dia nombroses persones sense preparació acadèmica suficient, sense coneixement de les lleis ni de les matèries que se'ls encomanen o sense haver obtingut un certificat de català, hagin trobat en la política una forma de viure i fins i tot de cobrar més que un funcionari amb titulació universitària: persones que a la seva vida laboral no aconseguirien mai cap càrrec o que acadèmicament no obtindrien cap resultat, ara tenen l'oportunitat de manar i d'ésser algú important i respectat. Això ha provocat situacions com ara un president de la Generalitat que no sap escriure en català i que quan signava als llibres d'honor dels pobles que visitava havia de copiar el text d'una agenda que portava, endeutaments i obres innecessàries i que no s'acaben, regidors que consideren una festa de carrer un acte cultural, presidents del govern incapaços de parlar en públic si no tenen un text escrit al davant, i tantes i tantes coses i situacions incongruents que podríem explicar. Un dels casos més espectaculars és el de ministres i consellers que canvien de cartera dues o tres vegades durant una legislatura: o són tan llestos que al moment adquireixen els coneixements sobre la nova matèria que han de tractar o bé se'ls dóna el càrrec per amistat i influència i, per tant, no tenen idea de res. Sovint es diu que els polítics tenen assessors, que també cobren, i funcionaris tècnics que els orienten en les seves decisions. Llavors, si qui ha de decidir són aquests tècnics, per què calen polítics que cobrin i no entenguin de res?

Però, hi ha alguna manera de destriar a les persones preparades per a càrrecs polítics de les que no ho estan? Sí. Qualsevol persona hauria

de poder accedir a un càrrec polític sempre que demostrés que està preparat per a exercir-lo. És injust que una persona que no està preparada ni té coneixements per a fer una tasca estigui cobrant dels pressupostos públics i es converteixi en un professional de la política. Igual que s'exigeix solvència i eficiència al funcionariat, els polítics haurien d'acreditar un certificat d'idoneïtat per a exercir com a tals i per tant haver superat proves relacionades amb lleis, amb matèries tècniques referents a les tasques que han d'exercir i se'ls hauria d'exigir el nivell de català corresponent (en cas d'exercir a Catalunya). Qui vulgui ésser ministre faria un tipus d'examen, qui volgués ésser alcalde un altre, els membres del Parlament haurien de passar un altre tipus de proves, etc. I qui superés una prova d'un determinat grau hauria d'estar capacitat per a exercir els càrrecs dels graus inferiors. Als pobles petits, fins i tot, dos o més ajuntaments podrien compartir el mateix alcalde o alguns dels regidors, tal i com es fa amb els secretaris. Han provat de preguntar a polítics professionals sobre temes relacionats amb la Constitució, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya o la funció pública, per citar uns exemples? El més provable és que no els sàpiguen contestar. Tothom té dret a exigir una administració pública dirigida per persones competents i no pas per gent sense preparació que cerca lucrar-se a través de l'erari públic.

Si seguim aquest criteri, les remuneracions dels càrrecs públics haurien d'estar estipulades i ésser totes iguals, és a dir, que tant hauria de cobrar un/a alcalde/essa o un/a determinat/da regidor/a d'un poble petit que el d'una ciutat gran ja que les hores de feina que hi poden dedicar a la setmana són les mateixes. En el cas dels funcionaris de la Generalitat, per posar un exemple, és igual el sou base d'un/a mestre/a independentment de l'indret on estigui situat el seu lloc de treball i això mateix hauria de passar amb els polítics. En cas que no fessin jornada sencera, haurien de cobrar pel temps que dediquen a aquesta tasca, és a dir, per hores. Algunes persones solen compartir les feines d'un ajuntament amb la d'un ens superior com ara la Diputació, el Parlament, etc. i llavors han de deixar un dels dos sous. Curiosament tothom sol renunciar al que es cobra menys. És a dir que, per exemple, si es rep un sou de la Diputació més elevat que el que aquesta persona percebria

d'un ajuntament, els dies que el polític treballi a l'ajuntament els cobrarà com si estigués a la Diputació i l'erari públic estarà pagant a preu de Diputació les feines que aquesta persona faci a l'Ajuntament. Això no és correcte ja que les hores que fa el polític a la Diputació s'han de pagar a un preu i les hores que aquesta mateixa persona fa a l'ajuntament s'han de pagar a un altre. De fet, haurien d'ésser incompatibles dos càrrecs públics polítics al mateix temps ja que si s'elegeix a una o a diverses persones per a exercir un càrrec és perquè els votants volen que aquesta gent faci funcionar la institució on els han votat i no pas perquè després marxin o se'n vagin a gestionar altres entitats públiques diferents. En una empresa els dirigents treballen allà i prou, i sovint no s'atrapen la feina.

Per què els polítics poden gestionar dues o més institucions? És que aquesta gent treballa el doble d'hores al dia que els altres i estan més capacitats? O és que la seva tasca és més presencial que efectiva? I en aquest darrer cas: per què hem de pagar a gent per a fer tasques presencials si la veritable feina l'han d'acabar fent els funcionaris especialitzats?

Sens dubte el que s'exposa en aquestes línies és altament explosiu i és una opinió personal que als polítics no els interessarà escoltar, però potser caldria reflexionar-hi i aplicar-ho com a solució ja que sovint els votants es desil·lusionen, desconfien i critiquen els polítics, uns personatges que bona part d'ells ja fa temps que han perdut la credibilitat a causa de les seves accions i, en ocasions, a causa de prioritzar el seu afany de lucre econòmic i de poder davant de l'interès general. Qui es fa polític és perquè té afany per manar ja que aquesta és la seva tasca. Si es vol servir al poble i ajudar a la gent també es pot fer a través d'una associació d'ajuda humanitària, sense cobrar.

I què volem dir amb tot això? Que els polítics que treballen i cobren de l'administració pública haurien d'acreditar la seva capacitat i la seva solvència tal i com han de fer la resta de treballadors i qui no estigui capacitat que no s'hi dediqui. Els ciutadans tenen dret a exigir persones capaces que els dirigeixin i a no gastar els diners públics en persones sense preparació. Senzillament és una raó d'igualtat entre l'exigència que se li fa a un funcionari i la que se li

hauria de fer a un polític, que també és un treballador pagat per l'erari públic.

DIMENSIÓ GRIS (Marc Delgado)

És estrany, sempre havia cregut que era bona persona, que no havia fet mal a ningú. Mai hagués cregut que existís alguna cosa més enllà de la mort. Recordo que era totalment escèptic pel que fa a l'existència d'un suposat paradís o càstig etern però, tot i no creure-hi, tampoc hagués imaginat mai que jo seria d'aquells que es mereix el patiment i la desgràcia dels qui van a l'infern. Malauradament estava equivocadament. L'arribada va ser molt confusa, ja quasi bé ni ho recordo. Imatges difuses apareixen a la meua ment de manera dolorosa i breu, trets esfereïdors m'enlluernen la consciència sense saber amb exactitud si són reals o només són producte del meu subconscient. Recordo crits, fosc, incertesa, pudor, fred.

Gradualment he anat perdent la noció del temps, només de tant en tant recordo el meu nom. Aquest lloc t'ho arrenca tot, et despulla, t'humilia, t'extirpa cada un dels trets que algun cop van formar part de la teua personalitat, et deshumanitza reduint-te a un simple objecte. No saps amb claredat què ets, però saps amb exactitud que no ets humà. Camines per inèrcia eternament seguint en fila la resta d'esquelètics i pàl·lids condemnats, que avancen sense cap bri d'esperança en els seus grisos rostres. Els seus ulls opacs fa molt que van perdre la llum que algun cop van albergar. Ja no reflecteixen ni un mínim indicatiu de vida, com jo. Estan morts.

Aquest lloc està dirigit per uns éssers vestits de manera elegant, que amb veus estridents i accent intel·ligible supervisen els condemnats i els orienten cap a la seva desaparició definitiva. Comparable al procés d'erosió que transforma els grans blocs de pedra en volàtil polseguera, els condemnats durant la seva estada a l'infern acaben esdevenint recipients buits, armadures cadavèriques. Aquest però, és un procés lent i agonitzant que exprimeix fins a la última partícula de persona humana que habita en cadascú. És evident que la maldat d'aquests éssers és obra d'alguna força que escapa a qualsevol enteniment. Tots duen a terme la seva tasca de manera perfectament coordinada, sense errors, calibrada com el mecanisme d'un gran rellotge. Quin és l'origen d'aquests? Algun cop han format part del món

terrenal? Per què estan aquí? No ho sé, estic massa cansat per fer ús de la meva intermitent consciència amb inútils especulacions.

Aquí les coses són confuses, arreu es troben atrocitats impossibles que només poden provenir d'una ment macabra i malalta. A priori, els horrors que es presenten davant els meus ulls semblen fruit d'al·lucinacions febrils fins que, com l'impacte sec d'una fletxa, el dolor físic em travessa el sistema nerviós donant-me una cruel dosis de realitat que em demostra la veracitat dels esdeveniments que se'm presenten davant els meus ulls incrèduls. Les preguntes m'aborden constantment però l'olor a sofre i a cremat m'inunden els pulmons, deixant-los impregnats de partícules nocives que em fan estossegar dolorosament.

Una altra qüestió que forma part de la tortura constant que representa la meva existència en aquest paratge és l'horrible i ferotge fam que em retorça els budells. Tinc la sensació que dins el meu estómac una ferida sagnant em corroeix lenta i inexorablement, com si es tractés d'una nafra en carn viva causada pel fregament de quelcom inexistent. Aquí no existeixen miralls, però no són necessaris per adonar-me'n que el meu esquelet està sortint a la llum a causa de la desnutrició que em consumeix. Si estic mort, per què sento aquesta desagradable sensació? Novament el patiment i el cansament són tan grans que resulta esgotador pensar. Em rendixo a la son i m'enfonso en els negres aiguamolls del món oníric, on temporalment em sento fora de perill.

Quan era viu la imatge de l'infern que tenia en el meu imaginari era exactament igual a la que estic experimentant: la gana, la pudor, les tortures, els crits, les multituds... Una cosa no encaixa, però. Sempre havia pensat que aquest lloc estaria dessolat per una calor abrasadora i asfixiant, però per sorpresa meua és tot el contrari. El fred i la neu autòctones d'aquesta gran sala de tortures em cala la pell i m'entumeix els ossos i les articulacions de manera que m'és impossible deixar de tremolar. Aquest és un món gris i incolor, on el paisatge blanc i pur és únicament corromput per la vermella taca de la sang dels qui cauen exhausts. El cansament extrem, conseqüència de la pena a la que estem sotmesos els condemnats, m'esborra de la ment qualsevol tipus de

preguntes. Ens trobem cíclicament lligats a un esforç físic que recorda a l'antic esclavatge faraònic que van patir els constructors de les imponents piràmides. Durant les llargues i cícliques jornades. Quan les cames em fan figa i m'abandonen les forces, els crits i les pallisses a mans dels éssers dirigents resulten quasi indolores a causa del descans que experimento al romandre estirat per un instant a la neu abans de tornar-me a posar de peu i continuar amb la meva forçada tasca.

La monstrositat d'aquest paratge es plasma amb l'empremta que deixa en els condemnats que l'habiten. Els canvia i els transforma en éssers egoistes i perversos que només procuren pel seu propi bé. Amb l'imperceptible pas del temps aquell món tenebrós corromp la moral dels condemnats, extirpant qualsevol indici de misericòrdia o interès per les altres ànimes en pena que pateixen el mateix destí, inutilitzant la seva capacitat empàtica, esdevenint simples màquines sense sentiments.

Existeix un lloc creat expressament per aquells que ja no són capaços de mantenir-se dempeus. Un lloc tan horrible que, tot i trobar-se a la vista, tothom evita mirar-lo i esquiva la mirada en passar a prop d'aquest, com si el fet de no fixar-s'hi el fes desaparèixer. El lloc es troba en una esplanada coberta per la neu, on el fort vent i la boira enterboleixen la seva imatge dificultant la seva completa observació. L'única part distingible és una imponent columna d'una alçada descomunal que escup cendra dia i nit, escampant-la pel gèlid paratge. Si el cansament i la desolació no confonen a la meva ment cansada, crec recordar unes llargues fileres d'homes atònits esperant dòcilment per entrar en aquella estranya construcció. Però com si es tractés de la boca d'un famolenc depredador, mai ningú ha tornat per explicar el misteri que es troba a l'interior.

Amb prou feines puc mantenir el fil dels meus pensaments, no sabia dir en què estava pensat ara mateix. De sobte, amb l'ajuda del tacte intueixo que em trobo estirat en un habitacle claustrofòbic. La foscor inunda l'espai i sento la respiració d'una gran massa de persones que m'envolta com si es tractés d'un gran nombre de depredadors esperant per atacar a la seva presa: jo. M'envaeix la por, noto que alguna cosa m'ha fregat l'espalla, el pols se'm accelera i la boca se'm asseca.

De cop i volta sento el soroll de la pluja que impacta amb violència sobre un teulat metàl·lic. El soroll de les infinites gotes de pluja em penetren l'oïda, em provoquen un lleu mal de cap i el cor em batega frenèticament. Seguidament, veig caure a través del que sembla una finestra, un llamp a la llunyania com una enorme columna lluminosa. La llum groga emesa pel fenomen meteorològic revela instantàniament l'interior del lloc on em trobo, il·luminant cegament a una infinitat d'homes vestits amb una espècie de pijama de ratlles. Encaixonats com si fossin animals sense el més mínim espai vital, obren els ulls consternats i immediatament tornen al seu letàrgic insomni. A fora la finestra, l'estela lluminosa provocada pel llampec ha il·luminat a la llunyania un cartell metàl·lic on es pot llegir: *Auschwitz Arbeitslager*. Momentàniament ho recordo tot: el negoci del pare a Varsòvia, els estofats de la mare i les llargues sobretaules, l'últim concert d'òpera que vam anar veure amb la meva germana, les estrelles de David cosides, els vidres trencats, els trens nevats, els xiscles dels nens i, per últim, els punxeguts malls espinats.

L'obscuritat i el silenci han tornat a regnar l'espai on em trobo. La desorientació i la gana envaeixen la meva ment igual que una colònia de formigues devorant un caramel i la meva memòria es fon amb la foscor. Torno a dubtar d'on sóc.

EL GRAN LLAC (Jaume Espadalé)

En Jordi preparà el fil de pescar, lligant un ham en una punta i ficant com a esquer un cuc de terra caçat pel seu fill feia pocs dies. Tenia un pot ple ja que el seu nen, sempre que li deia que anava a pescar, buscava per l'humit jardí de casa seva fins a emplenar-li d'invertebrats un potet on cabien més de trenta cucs.

L'home va somriure, orgullós del vailet i féu un gest molt tècnic amb la canya per llançar l'ham tan enllà com va poder. Aleshores va clavar l'altre extrem de la canya a la terra i la subjectà amb un parell de pedres. Era l'hora de gaudir de la feina feta de setmanes i del moment de pau en solitud.

Va pensar en moltes coses. Primer l'atordiren obscurs pensaments de la feina i la vida laboral. Amb la crisi no tenia molt clar on acabaria, però li era igual patir mentre al seu fill no li faltés mai un plat a taula. Allò era el més important.

Havia fet de mecànic, de fuster, de lampista i de llauner. Havia comercialitzat amb recanvis i havia trucat de porta en porta per vendre maquillatges. S'havia tornat un autèntic expert en el tema! Sabia com fer la línia dels ulls, com aplicar la màscara de pestanyes correctament i fins i tot a pintar els llavis sense fer un abús amb la barra.

—Tot un expert —va murmurar ell satisfet, essent conscient que els coneixements de maquillatge havien dotat a l'home de les aptituds necessàries com per encisar a la seva actual muller.

Li havia costat, ja que era la dona més perseguida de tot Sant Joan. Però ell i els seus encants i, posteriorment, els seus consells sobre el maquillatge... havien decantat la balança al seu favor. Un favor que durava deu anys ja!

—Deu anys amb la mateixa dona! —va exclamar ell, sorprès de si mateix.

Sí, feia deu anys que continuava amb la Marta. Deu magnífics anys que havien fructificat en l'Aniol, el seu fill que ara complia els sis anys d'edat. Un nen educat i divertit, que feia el que li demanava sense rèpliques. I és que mai havia admès rèpliques, ell. Ho tenia molt clar. Si ell era el superior d'algú, i tornava a pensar laboralment, no admetia

que es neguessin a fer el que ell ordenava.

Ara mateix només tenia un subordinat, una persona per sota seu en la cadena, i era el seu fill. Per tant no en volia ni una sola queixa, ni un sol no. No, aquell nen creixeria sabent obeir i posteriorment ja l'educaria per tenir bones dots i habilitats com per no haver d'estar sota de ningú.

—Seràs gran, Aniol —va somriure el pescador, observant el centelleig del fil de pescar sota el sol.

Ja feia molt de temps que no anava sol a pescar i ho trobava a faltar. Es passaria el dia sencer si així ho veia convenient, ja que la Marta i l'Aniol estaven, a hores d'ara, a la fira. Sí, eren les Festes del Tura i a en Jordi l'únic que li havia vingut de gust fer era... anar a pescar.

Va observar al seu voltant. Hi havia una sorprenent pau. Al seu voltant no hi havia res més que arbres, aigua i naturalesa. Res més excepte... un fil?

L'home va fixar-se amb més deteniment però el centelleig que li havia semblat veure s'esvaí completament. Va riure, pensant-se que tan sols devien de ser imaginacions seves. Fos com fos, inspirà profundament i es tornà a relaxar.

Aleshores es fixà en les muntanyes que hi havia a la llunyania. S'adonà que les més apartades tenien tons blavosos i no pas verdosos. Era quelcom que passava a causa de la distància.

En Jordi no sabia exactament perquè, però s'imaginà que devia de ser a causa de la densitat de l'aire o d'algun error en les seves retines.

Hauré d'anar a l'oculista, va murmurar per si mateix i s'encongí d'espatlles pensant en la despesa que allò els suposaria.

El menjar a taula, allò era el més important. Després l'educació de l'Aniol i, per últim, les seves ulleres.

Va pensar en la mala sort que havia tingut en les seves feines quan tornà a veure un centelleig al cel, com si d'un fil de cuca es tractés. Aquella vegada però, va saber del cert que no era només la imaginació. Hi havia un fil, i penjava des de molt amunt, molt. Tant que no va poder descobrir el seu origen.

Fos com fos s'hi atansà lleument i l'examinà. Semblava un fil de cuca molt i molt fi, tant que ni s'adonà que es lligava, sol, al voltant del

seu peu.

Aleshores, i per sorpresa d'en Jordi, el fil es va tibar i notà una estrebada que l'aixecà del terra anant lluny, molt lluny, a les altures. Tant que sortí del planeta!

El que va veure aleshores fou sorprenent! Veia el planeta terra, sí, però no era exactament com li havien venut, no. El que era rodó es va tornar pla i on hi havia el planeta... es tractava d'una espècie de llac enorme!

A l'altra banda, on en teoria hi havia l'espai, es trobà davant de dos gegants de tres ulls i orelles punxegudes que l'observaven amb delit a la vegada que l'agafaven pel fil que l'havia estirat fins allà.

Va veure que reien però ell no podia dir-los res, ja que també estava fent el mateix però amb els peixos. Estava atònit davant el que veien els seus ulls. Tant, que les paraules l'abandonaren per sempre. No podia parlar, tan sols observar als pescadors del més enllà, als pesca-homes. Sers que vivien a la superfície del llac on en Jordi sempre havia pensat que era un planeta enmig de tants altres.

Però res del que havia pensat abans servia ara, ja que per fi sabia la veritat! La Terra, el planeta Terra, era tan sols un llac. I ell... ell... tan sols era com un peix pels gegants pesca-homes qui, amb ell, farien un bon banquet!

UN BELL RECORD (Xevi Falguera Fortet)

En Miquel, un seixantí sense fills, està sol. La dona l'ha deixat, cansada de menjar sempre el mateix plat, un plat molt corrent sense gaire sabor, per un altre de més categoria. No de la *nouvelle cuisine*, però sí de festa major. Aquesta tarda es disposa anar a veure un acte que fan a la Plaça Major. No és festa major, però és festa. A en Miquel li agraden els espectacles al carrer, sobretot des de que l'ha deixat la dona. Li agraden perquè envoltat de gent se sent un d'ells i durant el temps que dura l'acte pot matar la soledat o, al menys, canviar-la per una soledat en companyia. No diguem si troba algun conegut amb qui parlar o tan sols intercanviar quatre paraules. Llavors té la certesa que pels altres encara està viu.

Avui, com ja he dit, es disposa a anar a veure un espectacle de carrer al centre de la ciutat, a la Plaça Major. S'arregla amb temps. No li agrada mudar-se massa ni vestir-se molt extremat. Encara que espera trobar gent coneguda —és una persona molt sociable— prefereix passar desapercebut. Es posa, doncs, roba d'esport de colors no gaire cridaners i un cop es veu bé davant del mirall surt al carrer.

De camí a la plaça —no hi ha gaire a peu, uns sis minuts— troba alguns coneguts. Els saluda però no s'atura. No els coneix prou per fer-ho. Quan arriba la plaça no està molt concorreguda. Ja hem vist que li agrada anar amb temps. Encara falten deu minuts. Busca un lloc des d'on ho pugui veure bé tot. Es col·loca darrera d'una dona d'uns cinquanta anys força maca i molt ben vestida. Ni s'hi fixa, pendent de si coneix algú. Hi ha unes tanques metàl·liques que separen la plaça dels espectadors. Davant les tanques hi ha un espai amb cadires per la gent gran, pels avis. Al centre tot està preparat per l'acte. De l'acte o l'espectacle, tant se val com en diem, no en parlaré. Pel que us estic explicant no té cap importància. El que ens interessa és en Miquel.

Tot i que ha fet un dia assolellat, estem a la tardor i s'ha de portar alguna peça no massa gruixuda d'abric. En Miquel vesteix una jaqueta de mig temps i la dona que té al davant una gavadina fins a mitja cama. L'espai es va omplint i en Miquel es veu obligat a posar-se més endavant, empès per la marea humana que s'ha format darrera seu,

quedant col·locat molt a prop de la dona. Tot d'una aquesta es recolza sobre la tanca per veure alguna cosa i en Miquel sent les natges d'ella tocant el seu cos. És un instant molt breu, però el suficient per fer que es fixi al darrera de qui està.

Davant seu hi veu una dona prou maca per haver-hi parat atenció abans. Però en Miquel ha anat allà per altres coses: per l'espectacle i per no sentir-se sol, i no per lligar. La dona es posa de seguida dreta de nou, deixant de tocar el cos d'en Miquel que ja no pot concentrar-se en el que succeeix en el centre de la plaça on ja ha començat l'acte. Té al cap les natges tan suaus i rodones. Sense pensar res, com un acte reflex, allarga una mà fins a tornar a tocar aquella part femenina, a poca distància d'ell, per sobre la gavardina. De seguida la retira, mort de por per la possible reacció d'ella. La dona, que sí ha notat el lleu tocament, es gira, se'l mira i continua atenta en l'espectacle, tot col·locant-se una mica més endarrere, més a prop d'ell. Quasi a tocar.

En Miquel es queda una breu estona quiet, pensant en la sort que ha tingut que la dona no l'hagi esbronat. No s'atreveix a tornar-la a tocar, però és tan a prop seu aquell cos tan temptador que al final no pot més i torna a allargar la mà. Aquest cop ella no reacciona i es deixa fer i en Miquel, molt excitat, es troba en el palmell de la mà, sense saber com, una de les natges de la dona. D'una passa a les dues mans i a les cuixes, sempre per sobre la gavardina. Així animat ressegueix l'anatomia femenina per darrera de cintura cap avall, fins arribar a tocar amb els dits la rega del cul a l'entrecuix.

Aquesta vegada sí que reacciona. Es torna a recolzar a la tanca, clavant tot el seu darrera al cos d'ell. Ja hem vist que es troba més a prop, pel que el contacte és més profund i intens. En Miquel fa un petit moviment i li col·loca el paquet al mig de les natges. S'ho deixa fer un parell de vegades, però després s'aparta just perquè la cama d'ell quedi entre les seves. En Miquel ja no sap on és. No li pregunteu què passa al mig de la plaça. No n'ha vist res. Està sol amb la dona.

En ajupir-se ella, al recolzar-se de nou sobre la tanca, li queda el final de la gavardina més amunt i en Miquel, que ha perdut la por veient com actua ella, s'atreveix a posar una mà dins i tocar-la per sota les faldilles. Quin goig aquell cos quan sent el tacte de les mitges. Porta

pantis. Ella es posa dreta, però en Miquel no treu la mà, ans al contrari, recorre sense l'obstacle de la roba tant com pot tot aquell paradís que no ha trepitjat des de que s'ha quedat sol. Ella no reacciona i es deixa fer. En Miquel ja no sap si està a la Plaça Major o al cel de les oques.

I del cel de les oques el fan tornar a la plaça els aplaudiments de la gent al acabar l'acte. Ell també es posa a aplaudir, sense saber què aplaudeix. Potser aquell encontre. Potser. De l'espectacle no n'ha vist res. Espera que ningú li en parli. Hauria de dir *Fantàstic*, pensant en la part del cos femení que ha gaudit. Abans que la dona marxi li diu alguna cosa com *Ha estat bé*, referint-se a tot plegat, l'espectacle i l'encontre. Ella no contesta. Se'l mira i es perd entre la gentada que comença a abandonar la plaça. Ho fa en direcció contrària d'on va ell, després d'uns instants per acabar d'aterrar en aquest món.

Encara amb el cap en un núvol d'èxtasi marxa de la plaça, que es buida amb rapidesa tot i la gran quantitat de gent que hi ha. S'ha fet fosc, s'han encès els llums i ja és hora d'anar a sopar, ja sigui a casa o en algun restaurant. En Miquel, que no té amb qui anar a sopar, torna a casa pels carrers plens a vessar dels espectadors de l'acte, pensant en el que li ha passat aquesta tarda. Llàstima que tot hagi quedat en un no-res. Pel camí tampoc no troba cap conegut. Potser no en té tants que li foragitin les obsessives sensacions que l'envaeixen.

En arribar a casa es prepara qualsevol cosa. No té gaire gana i mentre menja mira la tele per veure si es distreu. No penseu que està content pel que li ha passat. Sí, però està més capficat pel que podia haver sigut i no ha estat. Com que tampoc no pot concentrar-se en el que fan a la televisió, tot ell impregnat d'imatges del que ha viscut i preguntant-se si ha estat real o una il·lusió, es desvesteix, es posa el pijama, es renta les dents i se'n va al llit. No pot dormir, meditant en com ha anat tot i com podia haver acabat. Però alhora, en el fons, està content que, a la seva edat, encara hi hagi algú, tot i que sigui per una breu estona, que vulgui ser l'anònim objecte del seu desig.

La dona, un cos anònim per en Miquel com en Miquel per a ella, torna a casa, on viu amb la seva mare ja gran i vídua, de la que en té cura. No té parella, puig s'ha dedicat a cuidar els pares quan s'han fet grans. Sopa qualsevol cosa i fent un petó a la mare se'n va al llit.

Tampoc pot dormir, pensant en el que li ha passat. Quan era jove amb els homes es feia l'estreta. La van festejar, però no es va voler lligar amb cap. No volia pertànyer a ningú, més enllà dels pares. Ja no sabia viure amb cap altra persona que no fos la mare. Ara, però, ha relaxat els costums i li agrada que li passin coses com les d'avui. Això li demostra que, tot i l'edat, encara hi ha homes que es fixen en ella. Que encara està de bon veure. Més enllà d'això, res.

En Miquel no està preparat per una nova relació, ni tan sols per una aventura. Fa massa poc que l'ha deixat la dona. La desconeguda d'aquesta tarda, a la que potser no tornarà a veure i de la que no en sabrà mai res, no està preparada per res més que per la soledat quan se li mori la mare i es quedi sola.

Aquesta nit tots dos estan en els respectius llits sense poder dormir, com ja hem vist, rememorant les imatges de l'encontre no buscat. En Miquel decebut per no haver contactat més enllà dels cossos i ella contenta perquè encara desperta l'atenció dels altres. Rememorant unes imatges, un bell record a la fi, que els acompanyaran en les llargues nits d'hivern quan és tan llarg i ample el llit i són tan freds els llençols. Quan els envaeixi la solitud.

ALS GRANS MALS, ENCANTERIS (Pilar Francesc)

Conta la llegenda que, prop de la font de la Moixina i enmig d'una frondosa roureda, hi havia un casalot tan i tan antic com ho era la pedra col·locada al seu llinard. Qui sabia de lletres hi llegia que fou edificat en *lo* any 944 de Nostre Senyor i passava de llarg, però qui n'era ignorant hi veia dues cadires i, confiat, s'asseia a l'entrada una estoneta per a reposar. Poc sospitava que havia begut oli, perquè allà dins hi vivia la Maralda, una bruixa vellarda i rondinaire, que d'entabonar als passants en sabia un munt i com que gairebé tots venien assedegats els oferia un beuratge amb regust a menta, que els deixava mig atarantats. I mentre ells perdien el món de vista, ella aprofitava per furgar dins els seus faldons, a veure si trobava la bossa dels calerons.

Acabà fent-se un malnom i jamai ningú no s'apropà a demanar-li consell ni qualque guariment. Passaren els anys —alguns diuen que fins i tot segles— i la darrera a remenar la perola dels embruixos fou la Maraldina, descendent directa d'aquella primera. Una noieta que pobrissona n'heretà la mala fama i això que era dolça i bona i cap mal volia per a ningú. A còpia d'anys de solitud, s'aciençà en remeis i en mil i un encanteris i sabia com guarir el mal d'amors, treure't un ull de poll o qualsevol de les malures. El seu receptari —anotat en els gegantins fulls de pergamí dels llibres que reposaven avorrits en un munt de prestatges— feia goig de veure i en ell s'hi trobaven cal·ligrafiades tot de receptes mil·lenàries: unguents, pegats, pocions, xarops, melasses, elixirs, tisanes... Unes potingues per alleugerir qui tenia un mal o qui vagarejava amb l'ànima en pena.

Davant del casalot hi creixia ufanós un jardí d'herbes remeieres que... riu-te'n dels de la contrada! Boixerola, morritort bord, cua de cavall, freixurera, tarongina, orella de llebre, xenixell, berruguera, barballó, sajolida... i un sotabosc molsós, jaç de bolets —pentinelles, mataparents, apagallums, fredolics, llenegues, moixernons...— i de bestioles: serps, ratolins, guineus, sargantanes... A l'eixida, un immens gabial amb cadernereres, perdius, puputs, picots negres, enganyapastors i mallerengues. I, dins de l'habitatge, un rebost farcit de pots de vidre amb pólvores i substàncies que es remuntaven a l'any de la picor, aquell

en què una de les seves ancestres preparà una untura per guarir les morenes dels qui lluitaven contra els sarraïns que, segons diuen els entesos, era com posar oli en un llum.

I, mentre la Maraldina passava les hores aprenent l'art dels encantaments, uns bancals més avall la Càndida, una dona menuda i entrada en carns, es lamentava a la seva bona amiga, la Maria, mentre eren totes dues feinejant al tros, de dos dels seus grans mals. El primer, i més greu, el d'en Joan, el seu home, a qui sovint li agafaven unes calentors que ella s'havia d'amagar perquè si l'empaitava de l'embat la deixava ben baldada i l'altre, el seu noi, en Joanet qui, després d'unes febres peregrines, es quedà tan ensopit i sense esma que es passava tot *lo* dia ajagut i res ni ningú no el bellugava. Ho havia provat tot i cap cosa no els havia fet efecte.

—Per què no us arribeu fins a ca la Maraldina? —li proposà la Maria.

—Amb què em sortiu vós ara! —reblà la Càndida tota sorpresa.

—Sí dona, aneu-hi, que segur que us trobarà remei! —insistí, mig avergonyida.

I, sense rumiar-s'ho massa, un rogenic capvespre enfilà caminoid amunt per anar a trobar-la. En ser sota el lllindar, on llegí els números i no pas les coses, se senyà i remugà un breu Parenostre perquè Déu la perdonés amb l'atreviment. La jove no se'n sabia avenir que tingués visita i, just en el moment que anava a obrir la boca per agrair-li, la Càndida li engaltà:

—No em serviu cap beuratge ni em deixeu sense cap doblor, que em cal ajuda i no sé a qui acórrer!

Les dues dones parlaren obertament i la sortillera li digué que, per preparar-li qualque cosa, li calia veure, ni que fos de lluny, els dos homenots. L'endemà mateix s'arribà fins a la masia amb un cistell ple d'herbes i va fer veure que n'hi venia a oferir. Amb una ullada en tingué prou per saber al gran què li calia —això s'imaginà!— i, en veure a en Joanet, diuen que li vingueren uns tremolors, senyal que aquell tros d'home era qui li convenia.

Ambdues acordaren, en un xiuxiueig, que quan la lluna fes el ple tindria les dues apòzemes llestes. I quan va ser de nou al casalot decidí

que també en faria una per a la mestressa que, la pobra, alguna cosa havia de menester.

I dit i fet! Per al gran preparà un beuratge a base d'una unça i mitja d'escarxofera borda, un bri de matapolls, un polsim d'herba santa, aigua de pluja, rovell d'ou i del borriçol de niu de tórtores. Asseguren que se n'oblidà —ai las!—. Un cop bullit el deixà a sol i serena dues nits que la lluna era en quart creixent i, un cop reposat, abocà el líquid xaropós dins d'una ampolleta verda perquè no es confongués amb la transparent, que conservava la infusió que feu per al jove a base de pólvores d'herba bellugadissa, raspadures de banya de cabra, crestes de gall i un polsim —aquí se li'n va anar la mà!— d'herba dels humors picants per fer-lo trempar. I per a la Càndida li reservà, en un bol de terrissa, un bàlsam fet amb llet de burra, calèndula, ametlles i mel, per si la mixtura del seu marit trigava a fer efecte i li calia untar-se les parts després de les sotragades.

En acabat, la nit que la lluna feia el seu ple, la Maraldina posà en pràctica per primer cop un breu encanteri i, sense deixar de mirar-la, li implorà que il·luminés els seus astres, perquè feia temps que vagaven perduts i els calia trobar el camí per arrencar-se, més que res per allò de l'ordre.

I la història acabà bé, si més no pels joves, perquè en Joanet al cap de poc recuperà l'esma i, per ventura, el senderi. I, després d'un dolç festeig, s'uniren en matrimoni. Però sembla ser que el preparat pel gran no anà massa alhora i quan un fredorós matí, vora la llar de foc, la Càndida es va plànyer que tal vegada la jove no s'hi havia esmerçat massa i tota la benastrugança se l'havia endut ella, la Maraldina li respongué:

—Ai, miri... Agafi-s'ho bé i gaudeixi, que qui fa el que pot no està obligat a més!

I amb l'estirabot asseguren que de l'afer no se'n parlà mai més de la vida.

LA MARE (Rosa Fluvià Aiguavella)

La mare.

Quantes vegades recordo
aquella mare abnegada
que sovint m'escrifassava
i em feia ploriquejar.
Quantes vegades medito
aquelles seves paraules
tan sàvies i tan amargues
que ara ho veig molt més clar.

La mare Francisqueta, una dona humil, sincera, honrada, treballadora, una dona de pagès.

Va néixer als Hostalets d'en Bas el dia 24 d'agost de l'any 1901. Era la cinquena dels fills d'en Lluís Aiguabella Riera i la Margarida Sala Cros. Només va sobreviure ella dels seus germans.

Quan tenia nou anys un oncle sacerdot, que exercia a Tossa de Mar de vicari, la va portar a viure amb ell per anar al col·legi de les monges Dominiques.

Durant la Primera Guerra Mundial, del 1914 al 1918, la Francesca, amb tretze anys, mantenia els seus pares fent jerseis i mitjons.

Amb unes mans llestes i destres va treure de la misèria a la família. El perfil de dona treballadora va començar molt aviat.

Es va casar als vint anys per anar a aixecar una casa de pagès que uns oncles sense família i grans l'havien deixat decaure. Es va posar al davant d'una casa amb molta feina: bestiar per cuidar, moltes quarteres de terra per conrear, mossos, jornalers... La Francesca, amb la seva capacitat emprenedora i la seva joventut, va tirar endavant la masia.

Va cuidar dels seus oncles, del seu pare, del *senyor oncle* que li deia al capellà jubilat de Tossa de Mar i als vint-i-un anys va néixer el seu primer fill.

La masia s'havia fet forta i solidària, on coneguts, pobres i captaires trobaven un plat de sopa, llegums, un tros de pa... És a dir, tot el que donava la terra, els horts i els fruiters. L'acolliment per passar la

nit als sense sostre i els seus principis caritatius eren admirats pel veïnat.

Per als jornalers i mossos tothom sabia que la matança del porc era destinada a cuidar-los. Als seus fills els deia que els bons talls eren per els que tenien la feina més pesada als camps, de sol a sol.

Les seves creences profundament religioses, gent de missa, en aquella època no eren ben vistes pels republicans i el comitè del poble. Quan el malestar anà creixent, als anys 1935 i 36, un dia anant a missa al poble de dalt d'un balcó els van tirar un orinal ple de pixats.

Abans d'esclatar la guerra un militant del comitè republicà els demanava menjar pels seus fills. En Miquel, l'home de la Francesca, els portava un carro ple de vianda. El mateix republicà el salvaria en una aferrissada persecució feixista al començament de la guerra, l'any 1936, on en Miquel era a la llista dels afectats.

La Francesca amb 36 anys tenia 6 fills i hagué de deixar el caminar pel córrer. En plena guerra, un dia del mes de maig cap al 1938, en un matí plujós amb boira densa i espessa es van trobar amb la casa voltada de soldats. Venien a buscar al pare Miquel que estava molt fitxat. Els guiava un oficial de l'exèrcit roig. Els petits es varen posar a plorar, els grans barraven la porta de la sala gran, un soldat de males maneres els feia fora de la porta i deia als petits que callessin. La mare Francesca amb tota la força, com la mare dels Macabeus, va posar-se davant la porta desafiant el soldat: —Que no defensin el seu pare dius? Que no plorin aquests nens? Què vols que facin veient tants homes armats per agafar un sol home bo, innocent, com és el seu pare? Què vols que facin, pobres fills? Si no fos que tinc fe amb Déu agafaria un ganivet, mataria els meus fills i després em mataria a mi mateixa i així s'acabaria aquesta família tan perseguida.

Davant l'enteresa de la mare i la seva força tant sobrehumana l'oficial va respondre: —Mestressa, em veig impotent d'endur-me'n el vostre home. Que vingui si vol el que m'ha enviat.

Acabada la guerra al 1939 no va canviar el carisma de la masia i es varen trobar acollint a molta gent que marxava per la muntanya, en aquest cas fugint de les tropes d'en Franco. La mare Francesca, amb el seu tarannà hospitalari, acollia a tothom que picava a la seva porta. Deia amb to desenfadat: —No sóc dels uns ni dels altres. Tots els dos

comandaments n'han fet de grosses.

Set fills vàrem acompanyar-la en la seva llarga vida. Va morir als vuitanta-vuit anys al poble que va néixer.

NÀMASTE (Sílvia Freixa)

El nassarró amb quatre pigues pintades se li va arrufar mentre aclucava els ulls *ben fort-ben fort*, i pensava en aquell gosset tan bufó que acabaven de veure a l'aparador de la botiga de mascotes. Sabia que si ho feia així els seus pares segur que li comprarien. I així va ser, dues setmanes després ja el tenia a casa rosegant-li les sabatilles i bordant a tot allò que es movia.

Poseu-vos còmodes, l'esquena ben dreta, les espatlles relaxades. Tanqueu els ulls i sentiu com respira el vostre cos.

Amb quaranta anys té dos fills preciosos i una carrera espantosa. Just tal com se la va imaginar el dia que va fer els divuit anys mentre bufava les espelmes i premia els ulls *ben fort-ben fort*. Bé, ben bé no... Els quilets que ha guanyat després dels dos embarassos no havien estat contemplats en el seu imaginari adolescent. Però vaja, es pot dir que el desig s'havia complert amb escreix.

Començarem fent 3 rondes de kapalabhatis. Comencem: exhalem-inspirem, ex-in, ex-in...

Els pulmons corsecats li crepitaven mentre els fa treballar a un ritme atordidor.

Retenim l'aire. 1, 2, 3...

... I 12!

Amb les galtes enceses engoleix tot l'aire de la sala.

.... Salutacions al sol. Estirem els braços i comencem...

El moviment compassat comença a desfer-li de mica en mica els músculs garratibats que li recorden que ja fa massa temps que ningú l'abraça amb tendresa.

... i canviem a la postura del guerrer....

La seva preferida. Postura ferma. Els peus clavats a terra. Mirada endavant focalitzada en el dit del cor, tu pots.

—Jo puc.

Ella era una dona que només contemplava el camí endavant, que sempre ho tenia tot planificat. La perfecció.

... quan estigueu tots preparats farem la postura de l'espelma — sarvangasana.

Samarreta per dins les malles i cames enlaire! Sembla que almenys avui les cervicals no li donaran la murga.

Tanca els ulls. Amb incredulitat veu com ara la seva vida s'està desfent com un castell de sorra d'aquells tan bonics que feien a la platja, a cada onada, a cada ventada.

La tràquea li ha quedat bloquejada i no permet que l'aire passi amb fluïdesa. S'imagina submergida a sota l'aigua i comença a enfonsar-se, no pot sortir. S'ofega. Estira els braços fins a l'infinit però ningú l'ajuda. Està sola. Només es pot salvar ella mateixa. Busca desesperadament petits glops d'aire que la retornin a la vida.

—Relaxa't i respira. Respira. Així, ho fas molt bé.

... i ara la postura que estàveu tots esperant. Savasana. Relaxació final. Penseu en una imatge que us faci feliços.

Una llàgrima se li escola galtes avall. Ella ja no té imatges que la facin feliç. Totes són del passat.

Com pot ser que no s'hagués adonat abans del que estava passant? La seva obstinació en tenir-ho tot controlat no li havia permès veure com s'estaven distanciant. La seva relació venia marcada per l'agenda: tu reculls els nens i jo ja aniré al súper. Cap problema. Cap baralla. Tot en ordre. La perfecció imperfecta.

—T'estimo. Ens veiem al vespre.

—Avui vindré tard, m'ha sortit un imprevist.

—D'acord, compte amb el cotxe.

—A la feina m'han dit que he de millorar l'anglès. Sí, els dimecres a la tarda, fora de l'horari d'oficina.

—El dimecres és el dia que jo vaig al gimnàs, però vaja, que ja em puc organitzar.

La patacada va ser forta. Me'n vaig de casa. Vull la custòdia compartida. La casa l'haurem de vendre. El cotxe si el vols te'l pots quedar tu. I l'agenda, qui se la queda? Tot organitzat, sense discussions, pel bé dels nens.

I el seu bé? Potser ja torna a ser hora d'aclucar els ulls *ben fort-ben fort* i desitjar el que sigui, però amb moltes ganes.

Deixeu la ment lliure de pensaments. Si en algun moment us en ve un, deixeu-lo passar.

A fora plou, plou molt, plou molt fort. És una tempesta d'estiu d'aquelles que s'emporta tot el que troba per davant. Surt a fora el jardí i balla donant voltes mentre els cabells se li enganxen a la cara i la roba se li arrapa a la pell. I crida, i canta. I l'aigua arrossega tota la seva perfecció carrer avall. I aquella cuirassa que li pesa tant se li comença a desfer de mica en mica. I se sent flonja. I lliure.

Lliure d'estimar qui vulgui i com vulgui. I pensa en ella, en els dies que van compartir a Menorca quan encara tot estava per fer i encara no havia fet divuit anys ni havia aclucat els ulls *ben fort-ben fort* desitjant tenir una vida *perfectament imperfecta*.

Pensa en els seus petons que resseguien cada racó del seu cos i en els seus pits petits i turgents. Recorda com els llençols se'ls entortolligaven a les cames i embolcallaven suaument la seva pell encara tendra. Amb poca traça s'havien endinsat a un món desconegut i s'abraçaven l'una a l'altra per espolsar-se les pors i espantar-se els malsons. La vida els bullia i la ingenuïtat els va fer creure que aquells bocins de felicitat durarien sempre.

Pensa com pot ser que quan va tornar a casa no li va arribar a escriure ni una carta. I com no va ser capaç d'agafar el telèfon quan ella la va trucar al cap de *cinc-dies-i-deu-hores* que es diguessin: *T'estimaré sempre*.

I amb els ulls encara tancats pensa que hi ha una vida que l'està esperant per ser viscuda. Potser aquell estiu de fa tants anys encara no estava preparada, però ara sí. El camí serà feixuc però el bagatge que porta a les espatlles l'ajudarà a escollir en cada moment el següent pas a fer. Sense planificacions. Sense objectius.

I amb aquest convenciment, deixa passar tots els pensaments i pot –finalment– relaxar-se.

Nàmaste.

–Nàmaste.

XICLET DE MENTA (Adela Garcia)

La tomba de Marcel Proust al cementiri parisenc de Père Lachaise és una modesta làpida de marbre negre. Només té les dates del seu naixement i de la seva mort. —*Va morir amb cinquanta-un anys, els mateixos que ara tinc jo* —penso mentre desembolico pausadament un xiclet de menta.

Cada any, des de que vaig conèixer a en Pep, faig el mateix ritual de venir a la tomba de Proust. Ho faig com una mena d'homenatge a la seva famosa Magdalena. Jo mastego cerimoniosament un xiclet de menta, no pas per empènyer a sortir un record amagat sinó per intensificar-lo. L'aroma artificial de menta em connecta com un fil de coure a un espai i a uns temps lluminosos.

Tot just acabada la universitat havia decidit abandonar la meua ciutat amb la fèrria voluntat de no tornar-hi mai més. Però molts anys després vaig començar a patir una mena de depressió, segons el diagnòstic que la doctora, amiga meua, li va dir al meu marit. No sé si era una depressió, una crisi existencial premenopàusica o simplement que el meu veritable jo, cansat d'estar sota el pes del fet social i políticament correcte, havia decidit rebel·lar-se. Tampoc sé si va ser un procés lent i silenciós o un brot agut. El cas és que em va donar per refugiar-me encara més en els llibres i en les pel·lícules. Com a conseqüència, dos personatges van establir-se dins el meu comportament com si de dues possessions diabòliques es tractessin: l'escrient Barteby i l'Escarlata O'Hara. A qualsevol demanda, fos a la feina, amb els amics o a casa, jo responia amb la frase de Barteby: «Preferiria no fer-ho». I a les nits, quan aconseguia tot just dormir un parell d'hores, repetia: «Tara, Tara, haig de tornar a casa. Això em donarà forces!».

Tot plegat i tots plegats, sense demanar-me la meua opinió, van decidir que el més convenient per tornar a connectar amb un sentit perdut de l'existència, era que passés una temporada a la casa familiar, aquella d'on havia sortit a la recerca de llibertat i que miraculosament havia de ser la que me la retornaria. Com el principi de les vacunes: el verí seria el remei. Per tal de fugir de marits, diagnosticadors i d'altres

animals de companyia vaig deixar que em retornessin a aquella terra de contrastos, aspre i fèrtil alhora.

Cada matí esmorzava al mateix cafè i a la mateixa hora apareixia un homenet de poc més de metre i mig, reforçat, gairebé calb i amb uns ulls d'un blau rogenc que, com un senyal de prohibit el pas, paraven qualsevol intent de connexió amistosa. Puntualment a les onze entrava arrossegant el peu dret, s'asseia a la barra, on sempre hi trobava el seu seient buit, i remugant el que semblava un «bon dia» o «una ratafia», el cambrer li vessava la beguda dins la copa. S'empassava el beuratge de cop, pagava i marxava lentament fins a l'endemà.

Un dia però, el cambrer es va adonar que després de sortir del cafè s'havia quedat palplantat al mig del Firal. Tal com correspon als llocs petits i amb allò que diuen que on vagis fes el que facin, jo vaig interrogar tafanerament al confessor de barra sobre l'homenet. I sense cap reticència em va començar a explicar que de jove era alegre i xerraire, que li va tocar fer la mili just acabada la guerra i que es va passar gairebé quatre anys sense tornar a casa. Segons sembla, estava promès amb una noia bonica, amb empenta i ganes de veure món i que, mentre el nostre protagonista s'empassava guàrdies, el seu germà es dedicava a cuidar de la futura cunyada. La va cuidar tan bé que, a punt d'acabar el seu servei militar, va rebre una carta signada pels dos confessant-li que es casaven i que marxaven a fer les Amèriques. A partir d'aquí tot es bifurca o trifurca i les versions de com continuava la història canvien. Totes però, conflueixen a dir que a en Pep, des de llavors, se li va apagar el somriure, les ganes de xerrar i sobretot les de festejar.

El meu delit atàvic pels perdedors va fer que, mentre el cambrer confessor trucava a la residència on feia temps que s'hi estava per informar de la situació, jo m'oferís a acompanyar l'homenet. No va ser gens fàcil el procés de fer-lo avançar ni que em deixés tocar lleument el seu avantbraç. No obstant això, tot i no dir-nos res durant el trajecte, va ser per a mi un passeig d'allò més revelador.

Quan vàrem entrar a l'ascensor que pujava al pis on hi havia la petita residència d'avis, un intens aroma de xiclet de menta em va acompanyar fins al menjador. Em va semblar entre curiós i una mica

pervers aquell intent descarat d'emascarar l'olor característica d'aquests llocs amb un ambientador de connotacions olfactives tan evocadores d'una època infantil.

Des de llavors vaig visitar en Pep cada dia i aquella olor artificial a xiclet de menta precedia els meus esforços per connectar amb ell. Però el fet que no pogués sortir per anar al bar i que, per prescripció mèdica, no li deixessin tastar ni un bombó de licor, va fer que el seu estat físic empitjorés i també el seu caràcter. Ara no només havia deixat de parlar sinó que bramava constantment com un animal ferit. Es passava el dia cridant i complicant la feina de les sempre atrafegades cuidadores. A mi tampoc no em tractava millor: quan arribava i li deia bon dia, ell em mirava uns segons i començava a bordar fins que jo marxava a establir conversa amb algun altre avi necessitat de visites. Llavors començava una mena d'udol constant. Un dia en què el meu estat d'humor semblava bessó al seu, vaig confessar en veu alta la meva incapacitat de continuar amb l'intent d'establir una relació satisfactòria. Quan la psicòloga del centre va escoltar les meves egocèntriques queixes i va veure que em prenia tot allò a nivell tan personal, va sortir del despatx i em va recomanar que el deixés de tractar amb aquella insultant benevolència i que li parlés tal com se li parla a un adult. Potser així la resposta seria congruent i l'homenet d'ulls blaus rogencs em permetria capbussar-me dins del seu mar de patiment.

Jo, que continuava comportant-me com un gat afiliat a un sindicat anarquista, vaig accedir, a contracor, a obeir aquelles sensates directrius. L'endemà, quan després del meu «Bon dia, Pep» ell em va respondre com de costum, jo vaig contestar-li que com que no semblava pas que li agradessin les meves visites deixaria d'anar-hi durant un temps.

Vaig trigar gairebé una setmana a tornar-hi i aquell dia, seguit de la meva salutació, un fil de veu va contestar-me educadament. En aquell moment, davant del fet tan extraordinari, no se'm va ocórrer res més que acaronar-li suaument la galta. Llavors, en Pep va tancar els ulls i va esbossar un delicat somriure que em va sorprendre. A partir d'aquell gest inesperadament acceptat, les meves visites van prendre el significat d'una existència i l'ambientador de xiclet de menta va ser com la banda

sonora de les pel·lícules. Els nostres estats d'ànim van millorar dia rere dia. Quan jo arribava, ell apropava la seva galta i jo li acarona per uns segons. Després, ens dedicàvem cadascú a les nostres necessitats: ell em deixava nedar en aquell mar dels seus ulls blaus, ara cristal·lins, i jo li deixava beure dels meus ulls marrons, del color de la ratafia, l'enyor del seu passat. Van ser dies meravellosos.

Quan en Pep va morir, no vaig poder tornar mai més a la residència. La psicòloga, a la qual havia permès suavitzar la meva propensió a la desobediència, el darrer dia em va explicar que hi havia dos períodes a la vida en què l'ésser humà era més vulnerable i més necessitat de contacte: «La infantesa i la vellesa». I que d'aquests dos, només en el primer se solien rebre els petons, les carícies i les abraçades necessàries. En canvi, els avis n'eren els eterns oblidats. Malgrat aquell intent de manipulació emocional, vaig marxar per no tornar-hi.

Setmanes més tard, ja de retorn a la gran ciutat, quan casualment passava pel davant d'una botiga de llaminadures, un inevitable desig de xiclets de menta em va conduir quasi hipnòticament a comprar-me'n un carregament.

El meu marit i la doctora, qui havia estat la meva amiga, expliquen a la gent que estic millor, però que encara no sóc la d'abans i que possiblement mai tornaré a ser-ho. I ho fan amb un to d'hipòcrita tristesa. Jo sé que ells es cuiden molt l'un a l'altre: de la mateixa manera que el germà del Pep ho feia a la seva futura cunyada. Per qüestions pràctiques faig veure que no m'importa, així no haig de repetir tan sovint el meu mantra «Preferiria no fer-ho». També em deixen fer els meus viatges per acaronar avis oblidats d'arreu. Sé que tard o d'hora hauré de fer alguna cosa, però no pas avui. Potser demà que, com diu l'Escarlata O'Hara, serà un altre dia.

De sobte, el crit d'un corb negre em retorna a Proust. L'aroma del xiclet ja és gairebé imperceptible. Mentre busco la sortida del cementiri penso que gairebé sóc feliç, però que no puc evitar trobar a faltar amb desmesura aquells dies de l'aroma a menta, aquells dies en què la meva existència semblava vanitosament necessària.

UN DRAMA (Juan Carles González)

He tornat. Ben bé no sé per què faig aquestes coses. Les faig com per instint. No m'hi penso gaire, la veritat. Res no em lliga especialment a aquesta habitació, ni la nostàlgia d'una infantesa viscuda per aquests racons, ni el record d'un dolor o d'un goig d'amor entre els llençols. No sento tampoc l'urc aquell de l'assassí per tornar al teatre dels seus homicidis. Res de tot això. Això meu és la trobada vulgar de la indolència més simplista amb els espais, un seguir la guia que marca el meu ésser en el món, un simple arribar sense motiu, un viure sense concepte ni planeta. Un estar. Un endinsar-se sense remei en la mediocritat com en un fang apegalós. Potser seguir la llum, o l'escalfor, o què sé jo. La cosa és que he tornat.

Sóc aquí, com en altres ocasions, potser per unes raons que hi ha escrites als meus gens i que no conec del tot. Em trobo amb les coses de sempre més o menys en la mateixa disposició que en les vegades anteriors. Aquí hi ha un llibre. El palpo. El tempto. No l'obro. No el fullejo. El títol en el seu llom són unes lletres grans que ressegueixo ben de prop, apropant al màxim els ulls fins que em canso les percepcions i acabo no entenent el que posa. No em diu res. Sento al seu tacte la mà transparent d'ella i una aroma particular de perfum i laca d'ungles. Penso però, amb pensaments de poca extensió, que entre aquestes pàgines s'amaga una part del que ella és; al menys una part important del seu temps. Però defujo d'una possible investigació. No em veig amb cor ni de passar un full. Toco el bolígraf senzill que hi ha al seu costat, un d'aquells transparents i barats que porten els escolars; i el paper blanc on ressalta la meua mà negra i on ella ha escrit alguns gargots estranys i ha traçat una forma de cor humà, ves a saber per què.

Després el got. La seva pell deformadora. Ressegueixo el seu cantell buscant alguna marca dels seus llavis i hi trobo un dolç rastre. Allà m'hi enganxo i hi poso la boca. Bec amb prudència. Xarrupo, llepo. Aigua. És aigua. Res més. El coixí. L'estovo. És el coixí de sempre, amb la seva blancor habitual i el seu aroma prudent de cosmètic, el coixí on cada nit ella vessa la cataracta del seu cabell. Hi trobo pèls llargs i rossos. A la tauleta hi ha un cendrer net, més aviat

decoratiu. Una pinça per a les celles i un telèfon mòbil. Un altre llibre i una figura estranya que representa un minotaure llegint assegut al terra i amb les cames obertes. Les boles negres d'unes fruites en un plat. Magranes, figues, tres grans de raïm trencats, travessats per unes ferides velles. Aquelles aromàtiques ceres que cobreixen les seves pells em fan per dins una bolla de melangia no sé per què. Jo hi ha moltes coses que no sé. Ja ho veus. Magranes, figues, raïm. Bella composició. Un préssec vell i mossegat. De la seva trencadissa eix un os dur, marró. Sucs que m'embogeixen. Mínima natura morta que omple de poesia barroca els meus pulmons, que em tempta les papil·les, que m'excita. I darrera, al mirall, d'altres magranes obertes com sexes com el d'ella, d'altres figues lascives, d'altres raïms coberts per una gebrada enganxosa. Un mirall. M'hi apropo. M'hi veig. Encara m'hi apropo més, fins a tocar-ho amb el front. Em poso guenyo de tan a prop com sóc. M'hi enganxo. Hi ha en mi quelcom d'absurd. Hi ha en mi quelcom de superflu. Inclús em temo. Rere meu, en el reflex, les coses, l'habitació sencera: llit, cadira, taula. I sota la taula les sabates. Dues sabates de taló alt. Me les provo. Vull caminar. No puc. Sona el telèfon, elèctric, vibrant, trencador. Embogit, em porto les mans a les oïdes. Em faig enrere, atordit, recremat per la sorpresa. Perdo l'equilibri. Intento sustentar-me amb les parets, anant de l'una a l'altra a les palpentes. Però em faig mal als braços i als genolls.

Rere un buit de silenci torna a sonar l'aparell amb la seva llum artificial d'infern musical. Quasi caic. Ensopego amb una cadira que malgrat l'impacte no es mou ni un centímetre. Quasi em tombo damunt la taula. Quasi vaig a parar al terra. Toco la bombeta quan m'aixeco i em crema i em cega amb la seva llum enfurida.

Enmig del meu deliri s'obre la porta. Entra la seva presència. Volent defensar-me, em llenço damunt d'ella, fugint amb l'atac. L'agafo del braç i ella no fa res, ni s'immuta. Gairebé no la moc. Em pujo damunt de la seva espatlla mentre parla per l'aparell amb paraules tenses. L'odio per la seva indiferència aparent, per continuar amb la conversa malgrat la meva violència. Li crido a l'orella primer uns gruixuts insults, després obscenitats; per ferir-la, per fer-li mal. M'obvia.

I quan ha acabat de parlar, em mira i m'amenaça. Aixeca la mà.

Vol bufetejar-me, ara sí, empipada. Torno enfurit damunt d'ella, que es defensa amb les celles enarcades d'ira. Em fa recular i torno a xocar amb tot: cadira, taula, bombeta, llit. M'arracona. M'arrauleixo ferit de no sé quin cop, un xic inflat de les carns. Ella es pren el seu bon temps per a noves temptatives. Del calaix de la taula treu un arma. La tenia amagada. M'ho hauria d'haver imaginat. M'amenaça amb tota la fredor de la que és capaç. Apunta i dispara. Potser ha encertat. No sento res. No hi ha dolor. Em palpo. Però dec estar ferit perquè ella guarda novament l'arma amb una actitud glacial cap al meu estat d'atordiment. Quasi no hi ha pensaments al meu cervell. Em mira. Amb dos dits es porta a la boca un gra de raïm i el trenca sorollosament amb les dents incisives i el mastega. Alguna cosa en mi s'està apagant. Algun ressort dins meu va fallant. Alguna molla em grinyola. Tusso. Això deu ser la mort. Aquest vel que se m'està venint a sobre és el minut final, la zona zero de la meva existència. Tot se'm desdibuixa i el llum poc a poc em crema i distorsiona les percepcions. Ja no recordo el meu nom. Si és que és cert que algun cop he tingut un nom. Tanco un ull. Tanco l'altre ull poc a poc. Tanco tots els ulls i quasi ja no respiro. Dic una oració que vaig aprendre de petit quan picotejava el pa i bevia el vi de la rectoria. Definitivament estenc les ales buscant alguna cosa que em sostingui i em faci poder tornar a volar. Però no puc. Zumzejo. Caic d'esquenes i camejo furiós donant voltes sobre mi mateix.

Quin horror l'olor de l'insecticida que ha quedat en l'ambient. Quin enginy tan brutal el dels homes a l'hora de voler matar. No sento dolor. Giro, giro, giro. Només giro per girar. No arreglaré res ni faré millor la meva mort. Ella obre la finestra quan em veu rígid i, bufant, em llença a l'abisme. Tan poc peso. Tan poc sóc.

LA FORCA (Adam Guardiola)

Des de les espitlleres del castell de Sant Ferran de Figueres, mirant en direcció est, es podia observar el sol com eixia a l'horitzó, donant símptomes que un nou dia arribava.

Estava començant un dilluns, 14 de setembre de 1815, un dia com qualsevol altre menys pel personatge clau d'aquesta història.

Feia poc, després de molts anys de batalles i confrontaments bèl·lics, que el tirà emperador dels francesos Napoleó Bonaparte, derrotat pel Duc de Wellington a la batalla de Waterloo, havia estat desterrat al seu confinament definitiu de l'illa de Santa Helena.

Com si la revolució del 89 no hagués succeït, el seu lloc fou ocupat immediatament una altra vegada per un Borbó, Lluís XVIII.

La caiguda de la República Francesa i del posterior Imperi Napoleònic havia portat per fi la pau a la vella Europa, oferint a tots els països bel·ligerants la possibilitat de curar-se les ferides i restablir els ponts i la col·laboració entre monarquies.

En el nostre cas, a Espanya, el derrocament de Napoleó, havia permès que el rei Ferran VII tornés del seu captiveri forçat a Valençay, recuperant i agafant les regnes del govern del país amb mà de ferro, anul·lant la constitució de Cadis i restituint el sistema absolutista.

La majoria de sospitosos d'haver comès crims durant els sis anys que havia durat la Guerra del Francès, aprofitant el descontrol general i fugits a França, començaren a ser apressats i extradits a Espanya per ser jutjats.

Feia un mes que havia arribat a la fortificació, escoltat per un grup de soldats, un dels tants traïdors i criminals que havia donat com a fruit aquesta guerra: el protagonista d'aquesta història. Fugit a la població de Perpinyà, seguint la retirada dels invasors, on després d'haver rebut l'ordre d'extradició havia estat detingut per la gendarmeria.

El judici sumariíssim que se li realitzà immediatament no deixava espai pel dubte. Havia estat declarat culpable d'uns quants crims, restant després d'haver rebut la sentència, tancat en una masmorra del castell.

La condemna no podia ser altra que la pena capital, i aquell nou dia que acabava de néixer era l'assenyalat per ser executada.

La calor encara es deixava notar amb força a l'Alt Empordà durant aquella època de l'any, obligant als membres de la guarnició del castell a buscar aixopluc del sol que brillava amb força. Tot estava en calma, però el silenci que hauria de dominar l'escena es veia trencat pel soroll de les serres i martells d'un grup de fusters, els quals, s'afanyaven a enllestir el patíbul al centre de la plaça d'armes.

A les 08:00 del matí un jove guàrdia s'acostà a una porta de fusta, observà entremig dels quatre barrots oxidats que posseïa al bell mig i, després de seleccionar entre un grapat de claus, n'introduí una al bombí. El tancament s'obrí després de dues voltes molt sonores que ressonaren dins les parets de la minsa garjola, alertant el seu únic ocupant, en Bartomeu que es trobava estirat al llit, fent-lo incorporar d'una revolada.

Dins l'estança entrà un home d'uns seixanta anys guarnit amb una sotana negra que li arribava fins els peus. Era un capellà castrense que s'adreçà cap el presoner mentre el soldat els tancava a l'interior.

—Bartomeu, els homes ja t'han jutjat i han resolt que ets culpable. El judici veritable, de totes maneres, és el que et farà Déu. Jo sóc un dels seus humils representants aquí a la terra. Si vols puc ajudar-te en el trànsit. Només has d'obrir la teva ànima i dir-me el que creguis que no has fet bé durant la teva vida —comentà el capellà amb veu ferma però tranquil·litzadora.

—Reconec que no em vaig portar bé, però no puc fer marxa enrere.

—No es pot tornar al passat, però si vols confessar els teus pecats ara és el moment. Depèn de tu, no et puc obligar. De totes maneres, si celebres el sagrament de reconciliació afrontaràs el teu desenllaç amb més tranquil·litat i pau, perquè el pare te una misericòrdia infinita.

—No crec que el meu esperit tingui salvació, però tampoc tinc res a perdre.

Els dos homes es van asseure al llit. En Bartomeu recolzà els colzes sobre els genolls i es posà les dues mans a la cara, moment que aprofità el capellà per obrir una Bíblia, disposant-se a resar una oració en llatí.

—Vaig néixer a Olot fa trenta-un anys en una família miserable. El meu pare era un borratxo que quan arribava a casa donava la bona nit a la meva mare amb una pallissa, i si no quedava satisfet, m'arreplegava

del meu amagatall de sota el llit per fotre'm una tunda a mi també. Tots dos varen morir prompte, quan jo només tenia dotze anys.

Així que em vaig haver d'espavilar de ben jove, malvivint treballant de traginer, amb el que amb prou feines podia alimentar-me a mi, i a la meva dona quan em vaig casar.

Per això quan va començar la guerra el 1808 i l'alcalde d'Olot, Ramón de Lomaña, va demanar voluntaris per formar un batalló de miquelets, amb un sou de dos rals i el menjar diari, em vaig presentar a les seves files sense pensar-ho ni un moment.

Estiguérem fins al 1811 força tranquils, només tenint petits combats sense importància, fins que conquerírem el castell on ens trobem ara, l'11 d'abril d'aquell any, en el que posteriorment s'anomenà *La Rovirada*.

Quatre mesos més tard el general Martínez capitulava la fortificació per recuperar-la els imperials, que no només ens foragitaren d'aquí, sinó també de l'Alt Empordà.

Havent emprès la fugida en solitari i espantat per la quantitat de tropes que controlaven el territori –eren més de 10.000 homes– em vaig treure l'uniforme i em vaig vestir de paisà per intentar arribar a Olot. Va ser un gran error. Prop de Besalú, una patrulla francesa em va aturar.

Malfiats per les falsedats que els deia, decidiren revisar-me l'espatlla dreta. Aquesta es trobava completament morada a causa del retrocés del meu mosquet.

No hi havia dubte que havia combatut i, pel color lilós que aparentava la meua pell, havia d'haver disparat molts trets, decidint el tinent que duia la veu cantant de matar-me allà mateix.

Un d'ells em va recolzar contra un arbre, es col·locà a uns cinc metres de mi i armà el martell de la seva arma. Semblava que tot havia acabat, però un capità que observava l'escena els feu aturar. Era l'home que vàreu penjar aquí el mes passat, en Josep Pujol, en *Boquica*.

Ens coneixíem perquè abans de la guerra havíem compartit ofici, el de traginer, oferint-me un pacte: la descàrrega d'un mosquet o unir-me a la seva companyia. La decisió ràpidament fou presa. En aquell moment només volia salvar la pell, així que vaig entrar a formar part del batalló de caçadors en servei de l'exèrcit invasor, als que la gent

anomenava Caragirats o Parrots.

En Bartomeu en aquell moment de l'explicació es trobava dret, situat de cara la paret amb les mans tremoloses a l'esquena, denotant neguit. De tant en tant dedicava alguna mirada furtiva a través dels barrots de la finestra, on en la llunyania podia observar els obrers treballant.

Aprofitant aquesta petita pausa el capellà tragué el seu rellotge de la butxaca i, observant l'hora amb deteniment, comunicà amb fredor que ja eren les 8:30 del matí, advertint que anés al gra o no tindria temps de fer-li l'extremunció.

–Tot el que li he explicat fins ara no és per justificar el que vaig fer amb posterioritat. Segur que hauria pogut aprofitar algun moment per desertar i fugir en busca de les tropes patriotes, però la covardia m'ho va impedir.

De fet, si li he de ser sincer, no només la covardia. Les ànsies per lucrar-me que em possibilitava estar sota el servei de l'exèrcit francès i la impunitat i poder que posseïem en aquell moment, em cegaren completament.

A part de lluitar contra la nostra pròpia gent sota les ordres dels generals Lamarque i Decaen a canvi de quatre xavos, cosa suficientment lletja i punible, al encomanar-nos la tasca de reconeixement del territori aprofitàvem per fer tot allò que ens venia de gust.

Entràvem a robar als masos allà on ens destinaven, sovint maltractant els seus habitants perquè confessessin on tenien amagats els quartos.

Vaig participar en molts robatoris i en algun assassinat com a actor secundari, com a observador que no actuava però que tampoc ajudava les víctimes. Només en una ocasió vaig tacar-me les mans de sang. I li puc assegurar que, tot i la quantitat d'alcohol que corria per les meves venes aquell dia, no ho he pogut oblidar, tornant-me sovint en els moments menys inesperats imatges d'aquella fatídica nit.

Un dia de desembre de 1813 onze membres de la meua companyia entràrem a robar en diverses cases dels afores de Sant Esteve d'en Bas. No aconseguírem gaire capital, però en una d'elles trobàrem una bota

de vi amagada sota el forat d'una escala.

El sergent li havia donat una pallissa al propietari de la casa, un home vidu que havia quedat inconscient, restant immòbil al menjador mentre nosaltres ens bevíem tot el líquid a pocs metres d'ell, com si la seva presència no ens importés.

Després d'omplir els nostres estómacs fins dalt de vi decidírem tornar al fort del Montsacopa. El sol queia ràpidament, ocupant la seva absència una lluna plena esplèndida que il·luminava el paisatge.

La distància, tot i que no era molt elevada, es feia feixuga perquè pel camí molts dels meus companys paraven a vomitar i, algun que altre encara més perjudicat per la borratxera, l'havíem de portar arrossegant.

Pels volts de la Pinya ens cridà l'atenció la llum d'un quinqué d'oli que sortia de la finestra d'un mas. Espontàniament, en aquell moment algú va tenir l'idea que allí hi podíem trobar diners, començant a discutir sobre qui seria el valent que hi entraria primer.

Encoratjat per l'alcohol, aquella nit jo vaig voler ser el més *puta*, picant a la porta amb l'excusa que s'havia trencat una roda del meu carruatge.

Un home d'uns quaranta anys m'obrí poc a poc, moment que vaig aprofitar per empenyar la porta i colar-me a l'interior. Havíem entrat en un camí de no-retorn. Després entraren la resta de companys, tot tancant-se a l'interior de l'habitatge perquè ningú s'assabentés del que anàvem a fer.

Aquell home va rebre una benvinguda basada en cops de pal a tots els racons del seu cos, mentre escorcollàvem tot l'edifici en busca d'objectes de valor.

No era l'únic habitant. A les estances del pis superior trobàrem la seva muller i la seva filla, d'uns divuit anys d'edat, amagades dins un armari.

Després de lligar el matrimoni en dues cadires, portant jo la veu cantant els vaig demanar de forma amenaçadora que em donessin tots els diners de què disposaven.

M'indicaren una caixa dissimulada sota una biga que no contenia més que quatre monedes mal contades. Segur que era tot el que tenien, eren pagesos. Però en aquell moment estava com posseït, realment

només volia causar maldats.

El que succeí després fou dantesc... Si Déu existeix no em pot perdonar, perquè per pressionar els pares atemorits... vaig arreplegar la filla de la parella.

Vaig tirar tot el que hi havia damunt de la taula al terra amb el meu briquet, mentre amb l'altra mà pressionava fortament el pit d'aquella noia contra el moble.

Els pares suplicaven per la seva filla mentre ella, completament superada pel que intuïa que anava a succeir, ja només plorava desconsoladament.

Punxant amb el sable la prima roba de dormir que duia, ràpidament la vaig tenir tallada, deixant la seva part posterior a la vista, moment en què em vaig baixar els calçons i la vaig forçar.

Quan vaig haver acabat, com si d'una macabra fila es tractés, la resta dels meus companys que es podien mantenir dempeus procediren de la mateixa manera que ho havia fet jo.

Recordo com si fos ahir totes i cada una de les cares de terror dels membres d'aquella família entre el ball d'ombres provocades per l'escassa i tètrica llum del quinqué.

Quan haguérem acabat tots vam emmudir. La noia restava inconscient, despullada damunt la taula, i els seus pares ja no tenien forces ni per maleir-nos.

La meva set de maldat havia quedat apagada. Ja havíem fet prou mal, però faltava una cloenda a l'altura de l'acte que acabàvem de realitzar. Davant el dubte que ens poguessin reconèixer amb posterioritat els passàrem a tots tres un ganivet pel coll i, en acabat, cremàrem la casa per fer desaparèixer els cadàvers.

Durant el meu judici sortiren molts casos, però aquest no. Les autoritats devien pensar que havien estat els francesos del fort, però li ben juro que tot el que li he manifestat és cert i que, per aquest motiu, sóc mereixedor del final que m'espera.

A les 09:50 les eines dels fusters havien quedat guardades i el silenci predominava a la plaça d'armes del castell de Sant Ferran de Figueres. En Bartomeu es veia abatut per tot el que havia recordat i aparentava haver assumit el seu final.

El capellà castrense, un home acostumat a sentir confessions de tota mena, reflectia en el seu rostre que aquesta l'havia afectat. La seva obligació de totes maneres, era la de procurar al condemnat l'últim sacrament, l'Extremunció.

—Per aquesta Santa Unció i per la seva bondadosa misericòrdia, t'ajudi el Senyor amb la gràcia de l'Esperit Sant. Perquè lliure dels teus pecats, et concedeixi la salvació —manifestà el capellà en veu baixa, mentre feia el senyal de la creu amb l'oli sagrat al cap i a les mans d'en Bartomeu.

Finalitzat aquest acte, quatre guàrdies entraren a la garjola per conduir-lo cap al seu últim destí: el patíbul.

En un dels passadissos l'estaven guardant immòbils la seva muller i el seu fill de cinc anys que, per sort, no entenia el que anava a succeir.

Tot i saber les brutalitats que havia comés aquell home, el comiat fou un espectacle tràgic i amarg, entre abraçades, carícies i llàgrimes. Al cap i a la fi, la seva família no tenia cap culpa dels seus comportaments passats, dels quals, segur que no en tenia coneixement.

Després que la guàrdia hagués de separar i retenir la seva dona, continuà el seu camí travessant tota la plaça fins a la forca, on cinc escales el separaven de la corda que havia d'acabar amb la seva vida.

En aquell moment, o bé no s'aguantava per la por, o es resistia a anar pel seu propi peu cap al seu final, havent-lo d'obligar mig aixecant-lo pels braços a pujar els esgraons.

Mentre llegien la sentència, víctimes i familiars de les barbaritats que havien realitzat ell i els seus companys es trobaven dempeus expectants, dedicant-li mirades desafiants, ajuntant odi i tristesa pels records que la visió d'en Bartomeu els feia aflorar.

El botxí li lligà les mans a l'esquena i li tapà el cap. Posteriorment la corda fou col·locada al voltant del seu coll.

No el varen fer patir. A les 09:00 en punt d'aquell 14 de setembre de 1815 es donà l'ordre immediatament. El silenci dels assistents a l'execució els permetia sentir perfectament els sorolls guturals que realitzava el condemnat sota la roba que li tapava la cara i els cruiximents que provocaven la tensió que suportava la corda.

En pocs minuts tot havia acabat restant el seu cos inert, sense vida,

durant una estona penjant de la forca.

S'havia fet justícia. Un altre membre de la banda dels Parrots d'en *Boquica* havia pagat amb la seva vida tots els mals que havia causat, ajudant a tancar un dels capítols més amargs de la nostra història, la Guerra del Francès.

SINÈRGIA (Núria Gussinyer)

Era una nit fosca, negra, sense estels ni lluna. I la pluja queia trapella, amb bogeria, fins i tot violenta.

No era una nit per estar fora. Feia fred, vent, i era fosc. Molt fosc.

En el bar de la Blanca no hi havia ningú aquella nit tan especial i tan horrible, doncs era el seu aniversari i passar-lo sola en una nit negra i humida sense cap amic al costat, sense cap trucada familiar, sense cap regal improvisat, sense cap pastís dedicat i sense cap client al bar no era el que es podria dir precisament una nit especial.

La Blanca mirava a fora com l'aigua anava caient sense pietat. La foscor era total, doncs la tempesta havia deixat sense llum a tota la barriada i ni un cotxe passava pel carrer del davant.

Però era el seu aniversari, el seu dia especial i quasi sense pensar-ho, de manera automàtica, va agafar una espelma del calaix i la va encendre per asseure's tot seguit al seu davant.

Portava ja una bona estona mirant la llum de l'espelma al cremar quan, de sobte, un punt il·luminat es deixava veure en la infinitat de la buida i apagada nit de setembre.

La llum s'apropava lentament, fins arribar just davant el bar. I de cop la porta es va obrir deixant veure dues noies, una rossa i l'altra morena. Una vestida de groc i l'altra es deia Violeta.

La cara de la Blanca va canviar de perduda a gratament sorpresa. Algú per fi per trencar la solitud d'aquella nit tan fosca.

Encara que fos només per servir alguna cosa que li pogués entretenir el cap.

Però encara podien passar més coses i, és clar, van passar. Va ser quasi entrar les dues noies i la llum del bar es va apagar. També fruit de la tempesta d'aquella nit de tenebra...

La claror d'una única espelma no era suficient, així que la Blanca va encendre dues espelmes més. I les va posar sobre la barra just davant la Violeta i la seva companya... la rossa vestida de groc.

Estaven ja les tres assegudes a la barra del bar, formant un triangle, cara a cara a la llum de tres espelmes de color blanc i començant una conversa esporàdica on començava a endevinar-se que les dues dones

arribades eren parella i que es complementaven perfectament a simple vista: la rossa, que es deia Ginesta, era molt alegre i extravertida però sens dubte era la que portava la veu cantant. Tenia un punt d'autoritària i buscava sempre el protagonisme, però al mateix temps somreia amb uns ulls vibrants i un somriure que embriagava només comparable a l'alegria d'un nen.

La Violeta era més callada, dolça de paraula i mirada, i amb un aire nostàlgic que mostrava un món interior ple de riquesa amb una sensibilitat extrema de somnis i il·lusions que segurament podia arribar moltes vegades a conviure amb una tristesa i patiment profunds.

Les tres dones havien començat a intimar sota la llum càlida de les espelmes quan la porta es va tornar a obrir. Aquesta vegada eren tres les persones que la van crear. I per sorpresa de totes, també eren dones.

L'Heura, somrient vital amb vestimenta alegre i natural, amb pinta d'ecologista convençuda i d'aparença tímida i insegura va ser la primera en acostar-se a la barra per demanar, com era d'esperar, un suc verd de fruites natural.

La Mar, que combinava el seu nom amb uns ulls blaus impressionants que només mirant-los t'endinsava en una pau immensa i, tot i el seu aspecte seriós però elegant, respirava confiança, seguretat, complicitat...

I per últim, la noia del cabell taronja i aspecte explosiu que es deia Jaz, diminutiu de Jazmín, amb un cos escultural i vestida per millorar els seus encants tenia una mirada juganera, trencadora, picant i al mateix temps innocent i enigmàtica. Podia semblar superficial, però de seguida t'adonaves que el seu posat de dona fatal només amagava inseguretats no acceptades que de cop inspiraven una gran tendresa.

La Mar, l'Heura i la Jaz, sense dubtar-ho, van acostar-se al únic punt de llum del bar: la barra, on estaven les tres noies assegudes mirant-les. La blanca va treure tres espelmes més, una per cada una i les 6 dones es van mirar somrient, amb una complicitat màgica

Es va trencar el gel molt ràpidament i, entre cervesa, aigües, vi blanc, suc de fruites i alguna cosa per picar... van sorgir els somriures, les bromes, les confidències i les rialles.

Per això quan una bona estona després per la porta van creuar dues

persones més, dones també, és clar, no van deixar de somriure i van mirar totes els tamborets de la barra per saber si n'hi havia de suficients per fer-los un lloc.

La Rosa i la Terra van venir juntes. La primera vestida amb colors pastels, i amb una melena castanya i un somriure insinuat, tenia un aspecte dèbil però respirava autenticitat, una somiadora, cuidada i detallista que transparentava la seva emotivitat. La segona, la Terra, com el seu nom deia, tocava de peus al terra, era una dona pràctica en tots els sentits, de fet de totes les vuit dones era la única que portava botes d'aigua i gavardina fins als peus. Era la que feia els comentaris més clars i senzills mentre ja a la barra davant de la seva espelma, ja eren 8 les que hi havia enceses en el bar, bevia poc a poc un Cacaolat calent.

Faltava algú, que no va trigar a arribar a la reunió no convocada sense avisar però no sense esperar perquè la rabiosa, vibrant competitiva i decidida Camèlia vestida de vermell de cap a peus es trobava a faltar sense ser contada ni convidada i sols passar la porta la seva energia es va deixar notar amb una força trepidant per la resta...

Les hores passaven en el que ja era una trobada, sobtada... d'amigues.

La Blanca no es podia imaginar un aniversari millor. Era diferent, caòtic, surrealista... tots els adjectius el feien diferent i per això mateix insuperable.

De cop el somriure de les nou dones es va paraitzar quan per la porta va aparèixer la Grace vestida totalment de gris i amb una tristor inigualable als ulls.

La Grace es va quedar a l'entrada immòbil uns segons i sorpresa pels colors, per les espelmes, per les mirades,...

Va ser la Blanca qui va prendre la iniciativa, aquella era una nit màgica. Cada una de les dones representava un color i cada color podia pintar una part de si mateixa.

Es sentia identificada amb l'alegria i la autoritat de la Ginesta, amb la sensibilitat i les poques paraules de la Violeta, amb la serietat i la seguretat de la Mar, amb la vitalitat i la transparència de l'Heure, amb la superficialitat i la fogositat de la Jaz, amb la dolçor i simplicitat de la

Rosa i amb la comoditat i la normalitat de la Terra, la vitalitat i competitivitat rabiosa de la Camèlia i... la Grace només podia ser un color més d'ella mateixa ,era la seva tristesa i neutralitat

Així que va convidar a la Grace a ajuntar-se amb elles davant la claror d'una nova espelma i amb un got d' aigua que li va servir tal i com li va demanar.

Deu dones, deu espelmes que van continuar compartint tota la nit, fins que la foscor d'aquella va donar pas al nou dia, un dia núvol, i blanc, blanc de llum, blanc de començament, blanc de... Un dia clar, més clar que cap altre per la Blanca després d'una nit potser màgica o potser embruixada.

Les noies van marxar de matinada amb petons, abraçades i mirades de confiança.

La Blanca va tancar el Bar. Aquell dia no obriria, aquell dia era especial.

Després d'una nit negra on com per art de màgia havien aparegut tots els colors, els de les seves noves amigues i el d'ella mateixa que havia vist en un vetllada plena de llum blanca enmig de la humida negra nit, la foscor havia agafat un altre significat per a ella.

Ara ja sabia que era ella mateixa qui podia donar claror a la negror jugant amb un, pocs o més colors que combinats plegats tots li donaven la vitalitat i l'esplendor que, com el seu nom, Blanca, la llum blanca acollia amorosa totes les tonalitats en un tot.

Sinèrgia de colors units en la negror per construir plegats, per ser cada un d'ells no menys important, per tenir cada un el seu rol i el seu espai. Sinèrgia per fer brotar potent el BLANC esplendorós.

FERLOSIO L'IMPERIBLE (Claudio Logan)

Considero que cap home està menys disposat que jo a allunyar-se dels estrictes confins de la Veritat. Atabuixat per la fatalitat d'un temps que ben aviat haurà caducat —parlo del plàcid pressentiment de la meua mort imminent— em veig impel·lit a redactar aquest proemi. Ho faig per tal que les inversemblants dades contingudes en aquesta relació no siguin fútilment descartades com a deliris insubstancials, fruit d'una imaginació fantasiosa i desbocada, o pitjor encara, com a calúmnies sense fonament per desprestigiar interessadament una reputació amb una lluentor que ha persistit en l'avinentesa, malgrat els nombrosos indicis en contra seva. El que desitjo i espero és que siguin considerades mesuradament com les reflexions intel·ligents d'un observador imparcial, fruit de la meua experiència directa i de l'anhel de desemascarar una fabricació colossal, projectant un feix de claror sobre el derroter d'aquell home menyspreable que fou Ferlosio.

Jo, que en la meua joventut el vaig tractar de prop durant un lustre, alguna cosa tinc a dir al respecte. Malgrat que la realitat és que no tinc nom, permeteu-me que em presenti als profans amb el meu nom cristià de bateig: sóc Armand de Cadafalch, nascut el 1894 en una família benestant oriünda de Tortosa, petita localitat de les Terres de l'Ebre. Des de l'adveniment ritual del meu «segon naixement» he viscut sempre modestament, en el més auster anonimat, assegurant-me de passar desapercebut als ulls de la plebs; una llarga vida soterrània a fi que res no em distraigués de les meves funcions cardinals. No diré res més sobre mi ja que de poc en serviria, doncs no posseeixo anomenada entre el poble planer. Però el meu renom em precedeix entre els benaventurats, els comptats Homes Veritables —els millors mortals, la elit en l'únic sentit propi d'aquesta paraula— que «pesen» més que la resta puix que, encara que invisibles al món secular, des de l'ombra som els que detectem el poder autèntic en l'esdevenir dels fets terrestres.

Excuseu-me la pedanteria d'haver d'obrir la meua narració amb un llatinisme: *nihil novum sub sole*. Tot coneixement és remembrança, doncs res de nou hi ha sota el sol. Aquesta guspira de saviesa és molt antiga, remota, atribuïble a l'origen de tot; encara que pugui semblar

una antinòmia formal, és una veritat tan antiga com l'home mateix. I com tot allò que ens ha arribat per transmissió ininterrompuda des de temps atàvics la seva veracitat està més enllà del dubte. En altres casos podria haver-hi objeccions sobre l'autenticitat, però aquí la cadena de custòdia és cristal·lina. La historiografia dels erudits la registra en innumerables versions, tant en les inscripcions cuneïformes de la Babilònia caldea, com en l'*Eclesiastès* del Rei Salomó, o en el *Fedó* de Plató. La presumpta nit dels temps no fou llavors pas tan tenebrosa ni pels sumeris, ni pels hebreus, ni pels atenesos, ni per a tota la resta de tradicions ancestrals, com el lector bregat faria bé de suposar. Com si es tractés d'un raonament sil·lògic, Francis Bacon —l'influent francmaçó i Vescomte de Sant Albans— feu notar —d'acord amb el ja citat *Llibre del Predicador*— que d'allò es segueix, inversament, que tota innovació és una forma d'oblit. És a dir, ser «original» és en realitat allunyar-se de l'Origen.

Tinc raons de sobres per inferir que ell ho entenia a la perfecció. Amb el seu comportament reservat i enigmàtic, Ferlosio feu molt per alimentar la seva pròpia llegenda. Tant amb la seva meticulosa xerradissa com amb el seus silencis. És desafortunat que el pas del temps no hagi acabat per esclarir totes les incògnites. Molts se l'han preguntat i massa se'l pregunten encara: quina va ser la veritable natura de Ferlosio? Un personatge problemàtic, una *rara avis*, quasi imponderable: metafísic? profeta? místic?... Se'l podria bonament evocar —si no com a guru— com a carismàtic «mestre espiritual» amb centenars de deixebles escampats per un grapat de països als dos costats de l'Atlàntic, zelosament seleccionats d'entre els «esperits sensibles»: poetes, artistes, escriptors, músics. Seus foren *El gran sistema*, *La via del tercer ull* i *Les danses sacrosantes* —fou coreògraf d'uns elaborats «moviments» i d'un ballet clàssic i fins i tot compositor de la seva partitura—; seva fou una fantàsica amalgama de vàries tradicions disperses, tot combinant els mètodes ascètics propis del faquir, el monjo místic i el «iogui». Se'l podria recordar així mateix per la seva figura de mèdium o per les seves múltiples facultats psíquiques que li permetien exercir un poderós influx sobre les accions i les opinions alienes. No obstant, pel que jo el recordaré és per la seva increïble

versatilitat i la seva capacitat de fascinació: un seductor sense parió, de mena, amb un magnetisme únic en el segle; una presència captivadora com la d'altres esotèrics il·lustres, *exempli gratia*, el Comte de Saint-Germain, inefable alquimista, o el cerimoniós Éliphas Lévi. Com ells, a ell també se l'acusà de xarlatanisme. En el seu cas existeixen però, indicis força més espinosos. I s'ha arribat a afirmar de bona font que fariem bé de fugir d'ell «com de la pesta». Tal vegada estàvem veritablement davant un fet solemne, perillós i sinistre: allò que alguns coneixen com a «contra-iniciació». D'una altra manera l'hi fariem front a una dificultat irresoluble: quan —per la metafísica unànime— sabem que *tot és espiritual*, per què aquella insistència seva en que «tot és material»?

L'aparença de Ferlosio era no menys que indesxifrable. Amb una alçada per sota de la mitjana, projectava, però, la impressió de posseir una immensa fortalesa física. En un mateix individu —en les harmonioses faccions del seu rostre mesquí, sempre massa imponent— estaven Orient i Occident. En ell es fongueren fins a fer-se indistingibles. L'apel·lació a la distinció usual de les races es veia anihilada en una aparença mundanal que les barrejava totes en una. A principis del segle XX Beirut era una bulliciosa urbs cosmopolita on un podia ensopegar pels seus aqueferats carrers amb una gran quantitat d'aspectes inusuals. Però fins i tot en el Líban anterior a la Gran Guerra, sense haver de caure deliberadament en l'estrambòtic per les vestidures, la fesomia de Ferlosio era prou extravagant i colpidora: a la vegada subtils i contundents —un xic exòtics—, els seus ferris trets facials fugien de l'ordinari, amb les línies d'expressió marcades en profunds solcs que transmetien un missatge inequívoc de resolució, de la mera fortitud del seu temperament, mig àrab, mig caucàsic; no essent del tot calb lluïa sempre el crani enorme perfectament afaitat; amb un esguard que també sabia ser mansuet, els ulls aiguamarina per moments semblaven d'un gris pà·lid, transparents, i en d'altres gairebé negres, inescrutables; i al bell mig del rostre un gran mostatxo fosc d'estil anglès, espès i molt hirsut, amb les fines puntes cargolades sobre las galtes eixutes.

A la seva constitució vigorosa li corresponia un caràcter igualment

robust, gairebé inflexible, de remarcable resiliència anímica. Hi havia una obstinació en la seva persona per la que mai res el portava a delir-se davant la voluntat dels altres. Sostenint-se en el negre pou del misteri, era més aviat ell el que intimidava. Amb aquests atributs, en la vida quotidiana es manejava sense esforç, per inèrcia, deixant-se anar amb una desimboltura que podia arribar a desconcertar, com flotant suauement en el flux dels esdeveniments, que mai l'afectaven. Sempre alerta i ràpid de reflexos, li havia estat atorgada una aclaparadora intel·ligència innata, allò que es sol descriure com a «sentit comú», però elevat a un grau superlatiu, una mena de pragmatisme clarivident que desafiava els límits del raciocini, gairebé una presciència dels esdeveniments que deixava als seus interlocutors amb la impressió de trobar-se davant d'un prodigi.

«Vaig néixer al tall de la mitjanit de cap d'any en el calendari julià» li sentí afirmar amb grandiloqüència alguna vegada, sense precisar l'any —les conjectures varien de 1869 a 1874—, doncs valent-se del seu aspecte atemporal, es mostrà sempre ambigu respecte la seva edat. Fill de pare siri i mare georgiana, Ferlosio va créixer a la ciutat de Kars, al Transcaucas, llavors encara part de l'imperi dels tsars. En un entorn de gran diversitat ètnica, com a bon poliglota es manejava amb fluïdesa en varies llengües vernacles: alternava el georgià, l'armeni, el siríac, l'àrab, el rus i el turc, i més endavant arribà a adquirir un sòlid coneixement pràctic de varis idiomes europeus. Essent un siri d'Anatòlia, parlava el turc i el rus amb un accent d'inesperada puresa, l'accent que un associaria amb aquells nascuts i educats en l'exclusiu cercle de les corts imperials.

Amb prou feines havent entrat en l'edat de la raó, el seu intel·lecte inquiet fou testimoni de cert tipus de fenòmens «estrany» que no aconseguia explicar, la qual cosa el portà al convenciment que, rere una façana de normalitat en les coses ordinàries, havia d'existir una veritat amagada. I des de molt aviat demostrà una tenaç voluntat d'aspirar a un coneixement més profund. Encara que parsimoniós en les formes, estava decidit a furgar metòdicament en les qüestions que l'intrigaven. No obstant, els seus exhaustius estudis convencionals caigueren en sac foradat. Malgrat haver-hi indagat a fons en la saviesa oficial de la seva

època, tot fou inútil. Les respostes que anhelava no va poder descobrir-les en els tipus predominants de la religió exotèrica; i, per descomptat, molt menys les trobaria en les hipòtesis provisionals de la ciència profana. Hauria doncs de beure d'altres fonts. Essent per inclinació del tipus contemplatiu, la seva intensa frustració el comminà, però, a l'acció. Mogut per aquesta profunda insatisfacció de l'esperit, aniria doncs a terres estranyes per tal d'esdevenir un estranger. És a dir, l'imperatiu del nomadisme atzarós però metòdic. A la recerca d'aventures, experiències i, sobretot, persones, s'endinsà doncs en la itinerància circular del viatge, la transformació i el retorn. I en efecte, al cap de set anys, després d'una llarga peregrinació d'aprenentatge i descobriment, tornà a la seva terra natal transfigurada en un altre. Encara que no ho podem aclarir mai del tot, podem presumir que en el seu extens periple pels inhòspits i vastos territoris de l'Àsia Central i l'Hindustan prengué contacte amb alts representants de varies tradicions pròxim-orientals —dervixos del desert i descendents transhumants dels extints essenis— de qui hauria rebut la seva investidura. Malgrat deixar constància en els seus llibres de les seves trobades amb «homes extraordinaris», Ferlosio es mostrà sempre renuent a esplaiar-se sobre la gènesi de les seves ensenyances. I el cert és que no podria haver-ho fet sense enganyar, ja que en vista de la seva ignorància última es fa palès que no estava degudament integrat en cap llinatge espiritual de filiació lledesma. Una presumpció plausible sosté que el secret contingut en les seves doctrines apòcrifes li fou transmès per via d'un sufisme degenerat en la persona del Xeik Xarasofian Daguestaní —personatge esmunyedís i membre putatiu del que vagament podríem anomenar una fraternitat de falsos buscadors de la veritat—. La font última del seu coneixement roman, però, un misteri.

Atès que s'escapa dels nostres succints propòsits *elucidatoris*, arribats a aquesta tessitura seria del tot improcedent continuar ressenyant negligentment els particulars de la seva paràbola vital, curulla d'aventures i peripècies, improbables i inversemblants unes i altres. La substància de la millor literatura, a l'igual que el diable, està en els detalls. A mode d'unes poques pinzellades, serà més profitós limitar-nos a desvelar alguns fets curiosos o notes d'excentricitat:

talment fou tant un fraudulent importador de catifes com un respectable antiquari de gabinets otomans; durant una temporada, per mantenir-se es dedicà a «treballs estranys», petites estafes com el triler de carrer, la quiromància gitana o tenyir ocells de groc per vendre'ls fent-los passar com a canaris. Dècades després, a les afores de Paris o de Filadèlfia, en la cúspide de la seva trajectòria, és a dir, quan regentava els seus «Instituts» amb dotzenes «d'adeptes», Ferlosio —El Senyor de les Marfantes— mantenia en ells curosament una petita cort de donzelles *belles-de-nuit*, entregades al seu servei. La seva fórmula heurística predilecta per conjurar els dimonis de les seves facultats creatives consistia en triar expressament com a lloc de treball cafès particularment sorollosos, a fi de forçar en si mateix un major afany de concentració. L'escolàstica *Lex parsimoniae* fa de la simplicitat el criteri per destriar entre dues explicacions equivalents. Encara que sigui més aviat un mèrit ben poc freqüent, explicar quelcom de complex amb senzillesa semblaria ser a primera vista una bondat. Però no per a Ferlosio. El seu mètode d'escriptura demostra una total deliberació per resultar obscur; i allò era de fet més que un mer caprici: escrivia en una prosa hermètica, recargolada i fosca, de gran exigència pel lector, amb l'idea d'obligar-lo a esforçar-se al màxim per desentranyar el sentit, com una forma de filtrar l'accessibilitat a la seva obra i poder així descartar els pupils menys aptes.

En quant als fonaments de la seva transmissió, no tinc cap inconvenient a admetre que em meravella menys la doctrina que el personatge. Extret dels més impensables rebosts —teosofia gnòstica, hermetisme, càbala judaica, neoplatonisme medieval, heretgies del cristianisme oriental, sufisme adulterat, ocultisme, nigromància de saló... a més de les seves «originalitats» de collita pròpia—, Ferlosio feu gala d'un ostentós sincretisme força idiosincràtic, arbitrari fins a l'absurd i mancat de tot valor. La fantasia de les seves pretensions sobrepasà tota mesura, com es pot comprovar en els prolixos mons i nivells de la seva «cosmologia», o en la seva espatarrant teoria dels «Nitrògens», de manifesta ressonància alquímica, però què sembla més una facècia de l'enginy que una representació seriosa sobre la configuració simbòlica de la manifestació universal.

Està més enllà del dubte que es tractà d'un cínic. Un home sense escrúpols. Tal vegada fou també un oportunista, un aventurer, o un vividor amb una inclinació per a afers majors. Arribat el cas, és impossible, però, que es tractés d'un vulgar impostor de segona categoria, del tipus de Papyrus, el presumptuós ocultista de pacotilla. Si més no, a l'igual que la notòria *Madame Blavatsky*, la seva reconeguda penetració, reputada com a una sobrenatural exacerbació de l'instint i, en general, el seu consumat domini del psiquisme —que, val a dir, encara que poc freqüent, estava lluny de constituir un do insòlit—, l'exclouen de la categoria dels falsaris professionals. Ferlosio no es limità a enlluernar innòcuament a tota una generació d'ocultistes il·lusos. No estàvem davant d'un «ingenu» —en el sentit d'incompetent— sinó de quelcom força pitjor: un *interessat*, capaç i disposat a conduir els seus deixebles a la catàstrofe. A la manera de Grigori Rasputin, va exercir la seva influència psíquica sobre els que entraven en la seva òrbita d'una manera simple, efectiva i brutal —a saber, l'aniquilació de l'amor propi—. En efecte, no foren pocs els seus prosèlits més compromesos, qui després de desembocar en una síndrome de dissolució de la personalitat cap al desequilibri total —la negació ordinària del «jo»—, acabaren malament, bé en el suïcidi o bé confinats al frenopàtic.

Per pura concomitància còsmica, ara que els meus pensaments recorren pels abismes del paradís extraviat em tornen a la memòria dos versos blancs de Milton: «*Yet from those flames / No light; but rather darkness visible*». Phosphorus, Hêlêl, Scintilla, l'Estel del Matí... —molts són els seus noms—. *Luxferre* és, literalment, «el portador de la llum». Paradigma de la saviesa i també de la bellesa, l'àngel rebel —estrella caiguda de la gràcia de Déu—, perdut dels cels per la seva supèrbia. Mai no es podrà estar massa previngut contra aquest tipus de subversius. Segons ens consta per via de font autoritzada —enterament convertit a l'aspecte esotèric, però actuant oposant-se als objectius més profunds de la Tradició—, el seu propòsit últim fou «el trastocament integral de l'ordre del món». Ni més ni menys... Si no disposà de majors mitjans, ambició no fou certament el que li faltà, essent Ferlosio un home de la seva condició. Si la fatal existència d'alguns individus ha

marcat una inflexió en l'evolució del moment cíclic, a tal propòsit no pot dir-se que Ferlosio no l'intentés amb determinació.

No és si de cas la fabricació més hàbil i subtil —i també la més funesta— la que fusiona de manera inextricable la veritat amb la mentida, fent servir allò veritable al triomf d'allò fals? Per una banda, d'acord amb els preceptes perennes, ensenyà dogmes com que «s'ha de creure per entendre» o també que «ets allò que coneixes» i moltes altres doctrines de més elaboració apegades a l'ortodòxia de la saviesa antiga, les quals venien a afegir-se al desgavell general del seu pensament, tornant més dificultós pels incauts i els neòfits discriminar el blat de la palla. Per altra banda, s'entregà a predicar pertinaçment incomptables fal·làcies als quatre vents, com ara el seu dualisme irreductible, astutes nicieses com que «tot és matèria en el domini de l'Ésser» i, per tant, «l'home és una màquina». Ferlosio incorre en el sacrilegi pulcrament, a consciència. *Quod homo machina* fou el seu *dictum* regular. Aquesta és, de fet, una afirmació malèfica; un magisteri capciós i radical d'incommensurable malevolència. Amb aquesta declaració contumaç —materialista *per se* on la trobareu— Ferlosio formula obertament el seu credo subversiu i diabòlic: invertint els principis amb ple coneixement de causa, tot aspirant a fer-la passar com a autèntica Ciència Sagrada, es tracta d'una escruixidora sentència de la qual el propòsit deleteri ha calat en la fibra més sensible de l'home actual, temorós d'acabar el seu recorregut en la redundància davant d'altres màquines, la qual cosa, lògicament el faria prescindible. Perquè no hi ha res que faci trontollar més l'estatus de l'home contemporani que el risc de caure en la ineficàcia, en la irrellevància, en la jerarquia de les «criatures», malaguanyat —desconeixedor de la seva essència espiritual—, extraviat en el dèdal sense sortida dels adotzenats guarismes del Regne de la Quantitat; atracallat i menyspreat, oblidat, és a dir, postergat a la intranscendència final.

L'empremta que deixaren en mi les accions de Ferlosio no és sinó un distant vestigi d'una època que s'ha anat fà molt. Jo, Armand de Cadafalch, he presenciat massa albadès; força més que el comú dels mortals d'aquesta era. Han transcorregut moltes dècades —fins i tot hem inaugurat segle— des dels esdeveniments que varen donar lloc a

aquest relat i sóc ara un home ancià, amb un cos decrepit. Minvat en les meves forces físiques, encara conservo intacta, però, la agudesia del meu intel·lecte amb la mateixa claredat d'esperit que sempre m'ha distingit. El fet desgraciat d'haver-hi caigut seduït a la seva teranyina de falòrnies —essent jo poc més que un nano imberbe que no havia encara fet els vint anys— no fou pas, en aparença, una gràcia en el que em tenia deparat la Fortuna. Però no sóc ningú per impugnar els enrevessats designis de la Providència i plànyer-me d'aquests avatars de joventut, ara sotils, en vista del venturós desenllaç del meu destí. Certament, una prerrogativa d'haver-lo conegut en vida és que puc recórrer de primera mà a l'anecdolari personal.

Per tal de palesar el prodigiós domini sobre la seva ment, deixaré constància d'un aparatós accident automobilístic del qual vàrem ser víctimes en la tardor de 1917 en algun comtat del nord de Pennsilvània, en una ocasió en que jo l'acompanyava al volant del vehicle. A causa d'un excés de velocitat vaig perdre el control en un revolt i, en sortir del camí, vàrem impactar de ple contra la soca d'una alzina. Encara que jo vaig sortir indemne del incident, no tinc cap dubte que la violència de la col·lisió hauria acabat amb qualsevol altre que ell. Ferlosio, malgrat patir lesions de consideració —fissura de crani amb greu afectació vascular de la massa encefàlica— es recuperà sorprenentment contra el vaticini dels metges. Jo mateix en vaig ser testimoni aquell vespre sense lluna: immediatament després de l'impacte, veient-lo jeure sagnant i malferit, jo estava contemplant un home moribund. Fins i tot dit així no hi ha prou vigor per expressar-ho. Es tractava veritablement d'un home mort, d'un cadàver, que no obstant això, sortí del cotxe i malgrat el seu estat calamitos, caminà. Era com estar contemplant un espectre o una aparició. Amb una tenacitat de ferro aconseguí arribar a la carretera i em digué: «Ara tots els òrgans estan destruïts». Després, girant-se de nou cap a mi, tot somrient com un dement: «Aquesta nit vens a sopar. He de fer feina corporal». Malgrat l'adversitat de les circumstàncies no aconseguia ser del tot incoherent. Jo me'l mirava de fit a fit, astorat davant la inversemblança de tot plegat. Ferlosio hauria d'haver estat agonitzant allà mateix; en lloc d'això em convidava casualment a casa seva, com si tal cosa. Mentre així parlava, un gran

espasme de dolor sacsejà el seu rostre i un fil de sang començà a rajar de la seva orella. Era evident que patia una hemorràgia cerebral. Vaig pensar que es mataria a si mateix si continuava forçant-se a moure's. No obstant això vaig triar no fer-hi res per impedir-ho. Vaig reflexionar: «No té opció. Ha de fer tot això. Si permet que el seu cos s'aturi, perirà. Però això no és prou, vull veure i tocar, com Sant Tomàs Apòstol. És la transmutació alquímica dels estats davant dels meus propis ulls, el poder de la ment imposant-se a la matèria. Aquest home és imperible... té poder sobre el seu propi cos».

LES PAPALLONES PINTADES DE COLORS (Joan Mañé)

Hi havia una vegada en un país molt llunyà, tan llunyà que fins i tot no hi vivien encara persones en el que passava una cosa molt curiosa: hi vivien unes papallones, però aquestes estaven sempre tristes. I el perquè estaven tristes era perquè els mancava quelcom, i era que no tenien colors a les seves ales. Eren totes en blanc i negre.

Però n'hi havia una que era més eixerida i decidida, i volia treure la tristesa i donar alegria a totes les altres. I en un bon dia es va proposar a volar ben lluny, mes enllà, fora del seu país per a veure si podia trobar una solució i veure si existien d'altres papallones diferents i de colors.

Ho va comentar a les altres i un bon dia es decidí a fer-ho. Es va acomiadar de les papallones i els va prometre que tornaria amb alguna solució. Va estendre les seves ales blanques i negres, i va volar i volar en un vol molt destre travessant mars, rius i muntanyes, prats de flors, valls i llacs, en un bell viatge ple d'aventura. Fins que per fi va arribar en un altre país on va trobar unes altres papallones d'uns colors tan bonics i esplèndids que meravellaven només de contemplar-los i va anar al seu encontre posant-se a volar al seu costat. Amb una alegria intensa es va presentar a elles i els va explicar que venia d'un altre país on totes les papallones eren sense colors i que per aquest motiu la tristesa regnava des de feia molt de temps en el seu país. Les altres papallones es varen sorprendre molt de totes aquestes coses que els explicava i van invitar a les papallones de blanc i negre a visitar-les per si volien conèixer-se.

Va tornar llavors volant cuita-corrents i plena de joia al seu país i quan va arribar va dir a les altres papallones sense colors tot el que havia vist. I que havia parlat amb altres papallones, que si eren de colors i que aquestes eren felices. Totes les papallones blanques i negres es sorprengueren molt i s'alegraren d'aquestes bones noves que els portava. Sense pensar-s'ho massa es decidiren llavors a visitar les altres papallones de colors al seu país llunyà per a comprovar el que havia vist la primera papallona. I sortiren totes decidides volant del seu país vers al país de les papallones de colors amb moltes ganes i plenes d'esperança davant una llum d'il·lusió per arreglar la seva situació.

A la fi arribaren totes i es reuniren amb les de colors, i es quedaren meravellades de com eren els colors en les seves ales, amb totes les games cromàtiques que tenien i es decidiren a pintar-se les seves per semblar-se a les altres. Buscaren en la natura els pigments necessaris per a poder aconseguir fer els colors més bonics, tots ells inspirats en tot el que havien vist i coneixien, grocs com les flors, taronges com les postes de sol, blau com el cel i el mar, verd com els camps d'herba, marrons com les fulles de tardor, vermell com les ampelles, roses com el cel en una matinada...

Llavors es varen a posar a dissenyar uns colors per a cadascuna de les papallones en blanc i negre, i de dues en dues s'anaren pintant entre elles, fins que finalment totes estigueren pintades. Cada una era única i original de manera que no hi havia cap papallona igual, de tal forma que inclús eren més boniques que les altres que sí eren de colors naturals. Per fi les papallones es varen poder sentir felices perquè ara sí eren de colors com les altres. I volaven i volaven podent ara presumir també dels seus colors y de la seva bellesa sota els raigs lluminosos del sol.

Estenien i batien les seves ales i volaven cada dia amb els seus colors preciosos davant la llum radiant del sol, fins que un dia es va posar núvol, el cel es posa color plom, començaren a veure's llampecs i sentir-se sorollosos trons de tempesta, i es posà a ploure, primer poques gotes i després amb mes intensitat. Les gotes poc a poc anaven mullant les seves ales y els colors es començaren a despintar, primer es barrejaren els colors y després quedaven un altra cop en el seu blanc i negre original. Quan se n'adonaren del que havia ocorregut passaren molta vergonya davant les altres papallones de colors que es posaren a riure per la situació.

Però va passar que després de la tempesta aparegueren uns homes que eren caçadors de papallones i varen començar a caçar totes les papallones que trobaven, i havent caçant les papallones de colors una a una i les anaven posant en gàbies segons els colors de cadascuna de elles per tal de col·leccionar-les i fer negoci amb elles, a totes menys les papallones en blanc i negre, perquè com estaven despintades volaven més de pressa i no les podien agafar amb els seus

caçapapallones per molt que ho intentessin.

Les papallones sense colors es varen adonar aleshores que sense pintura volaven millor perquè pesaven menys i per tant podien volar més ràpid i es varen poder escapar totes dels homes caçadors de papallones i retornaren al seu país, on no hi ha mai homes que cacen papallones. Ara hi tornen a viure al seu país tan i tan llunyà, i aquest cop no estan ja més tristes sinó que estan sempre alegres perquè ara saben que tal com són poden ser més ràpides volant i per això poden ser lliures i viure en llibertat.

Es varen adonar que la bellesa no està en els colors sinó en conèixer com és realment cadascú. Ara són unes papallones sempre alegres i boniques que són sempre blanques i negres.

INTUÏCIÓ (Rosa Masó Grau)

Era un matí d'un dia ben normalet. La Laia és llevà aviat. L'Arnau, el seu marit que feia de comercial, se'n havia anat molt d'hora per coses de la feina. Avui li tocava la ruta més llunyana de totes les que tenia. Li calen més de dues hores de ruta, això comptant que el trànsit vagi fluït.

En veure que la petita Aina encara dormia profundament i, per guanyar temps, se'n va a la dutxa. Mentre s'esclaria el llargs cabells, de cop, sent una mena de xiulet molt i molt fort. Iuiuiuiui, queda parada per uns moments i pensa: *Valgui'm Déu, deu ser un huracà això. Deixa'm sortir corrents per veure què ha passat*, però just pensar-ho, una forta sacsejada gairebé la fa caure a terra. Esgarrifada, ja no sap què pensar.

Surt corrents per veure si la petita està bé. Ufff, per sort segueix dormint, i a la casa tot semblava en ordre. *Què dimonis ha set el que he sentit?* es preguntava, ja en veu alta, presa del pànic.

Va corrents a mirar per la finestra, però no veu res de res. Al contrari, ni una ànima pel carrer. Va a l'altre costat de casa a veure què hi veu. Mentre ho feia corre la cortina, veu en Vicenç que surt de casa tot esverat, però no ha fet gaire tros, quan cau a terra bocaterrosa i queda immòbil.

La Laia encara té a les mans el cordó de la cortina mentre pensa impotent què dimoni passa. Amb aquestes que surt la Maria, la muller d'en Vicenç, amb un mocador a la boca, s'apropa al seu marit cridant: *VICENÇ... VICENÇ, què t'ha passat?* Es treu el mocador de la boca i li dóna la volta, fa un crit esgarrifós i cau al damunt estesa a terra. Llavors la Laia pot veure la cara d'en Vicens.

Queda petrificada agafada encara al cordó de la cortina... *Ohhhhh!* Exclama: *Quin horror!* En Vicens té la cara desfigurada, com cremada. La Laia, amb uns ulls com plats, comença a adonar-se del que pot haver passat, reacciona ràpidament i va corrents a tancar el registre del foc a terra i assegurar-se que té totes les finestres i portes tancades. Pensa amb l'Arnau. Déu meu, ja fa gairebé tres hores que és fora... En aquest moment sona el telèfon. La pobra Laia ja no pot més, fa un xiscle juntament amb un salt d'espant... i corre a agafar el telèfon. És l'Arnau,

que ha sentit per la ràdio que hi ha hagut una explosió molt i molt forta a la fàbrica de productes químics que hi ha a les afores del poble. Ella li explica plorant tot el que ha passat. Ell li diu: *Laia, la intuïció us ha salvat, de moment continua aquí tal com estàs i ja m'aniré posant en contacte per dir-te què passa a fora. Mira per a on que la teva intuïció d'ahir de tant sí com no voler anar a fer la compra de la setmana, ara almenys tindreu menjar per uns dies.*

Ahhhh, sobretot no toquis l'aigua de les aixetes per res, ni per rentar la petita. Per res, res, que no se sap tot el que pot haver afectat aquesta explosió...

La pobre Laia encara està bloquejada, penja el telèfon i queda allà quieta sense alè intentant entendre si el que ha passat és cert. El plor de l'Aina la fa tornar. Ella la va a buscar, l'agafa fort contra el seu pit. Amb la petita als braços torna a mirar el carrer, la imatge d'en Vicenç la té aterrada. S'adona que tot el que ha passat és ben cert: allà al costat d'en Vicenç i la Maria hi ha unes persones vestides d'astronautes que els estan posant dins unes caixes i un camió de l'exèrcit que és allà al costat esperant per endur-se'ls. A l'altra banda del carrer tot és quietud. No hi ha res, ni una mosca volant. Pensa amb les altres persones del poble. Com deuen estar? Algú més s'haurà salvat? Algú més haurà tingut la intuïció? De moment sembla que la intuïció, o diguem sisè sentit, m'ha salvat. Però fins quan? Això només Déu i el temps ens ho poden dir. Vinga Aina, anem a fer un *bibi*, que no ens fallin les forces. I resarem, resarem molt i molt perquè aquest malson passi ben aviat.

Entre plors i tremolors la Laia va remugant, aterrada i desesperada. Cada dia ho té més clar: la humanitat s'autodestruirà.

EL DÉU QUE EL PELA! (Mariola Pérez Martínez)

Oh, oh! Hora punta. I aquí no hi cap una agulla.

—Disculpi'm. Gràcies. Perdó. Em permet? Gràcies.

Aquí mateix. Aviam... Rocafort, Urgell, Universitat... Deu parades! Falten deu parades! Quina hora és? Hòstia, el rellotge! Tant se val, portes el mòbil.

Uf! Un quart de vuit! Maleït Facebook! Dues hores! Dues hores, allà encantada! I en Miquel... deu estar ben empenyat. Sembla que el sento: «Havíem quedat a les vuit! Què coi feies?»

—Propera estació: Rocafort.

I aquesta dona... així vestida... Ai, si es veïés amb els meus ulls! Un vestidet ben mono i unes sandàlies de taló. Ara que... «aunque la mona se vista de seda»... És ben bé que hi cap de tot, aquí a Barcelona. Què deu estar llegint? De ben segur una novel·la avorrida. Fa cara de... Ah, mira! Cinquanta ombres d'en Grey! L'haig de llegir, diuen que és tan... instructiu. I guaita-la, ben embadalida.

Caram, tu! Quin mirall tan oportú! Però què coi...?! No! D'on ha sortit aquesta arruga? Com pot ser? Amb els diners que em deixo en potingues! No, si l'edat no perdona. I ja m'ho diu la Sònia, que no haig d'arrufar el nas! Encara tindrà raó! T'ho hauràs de fer mirar. Diuen que el làser... No, maca, no! Ni parlar-ne! Deu valer una picossada. I no estàs per collonades.

Alça Manela, quin noi tan guapot! I tan ben clenxinat! D'on surts, tu? Ai, ai! Està mirant! I guaita com somriu. No, si em farà posar vermella! Quaranta-sis anys i sembla que encara hi ha algú que s'hi fixa! Ara que, quants en deu tenir ell? Sembla un xic jove, però... M'ha picat l'ull?! Bestieses, t'ho ha semblat. I no fa per tu! A més, segur que té xicota.

Uf! Què és aquesta pudor? Verros, quin fàstic! Això no hi ha Déu que ho aguanti! Segur que és aquest home. Quant deu fer que no es dutxa?! Encara sort, sembla que vol baixar.

—Ei! Compte!

No, si encara em farà caure! I amb aquests talons...

—Propera estació: Urgell.

Hòstia... quina gentada! Només a tu se t'acut agafar el metro. Però, és clar, si en vols fer via... I amb el cotxe sí que no... Ja me'n vaig veure una, aquella nit. I sort en vaig tenir, d'aquell taxista, que si no encara hi seria. I que n'estava, de tu! Un dia d'aquests l'haig de trucar, a veure si repetim. Com es deia? Tenia un nom ben curiós. Exòtic. Com ell. Quin parlar. I quina boca. Ja sembla que m'hi trobo. Ens haurem de conformar amb en Miquel que, per cert, a hores d'ara deu treure foc pels queixals!

Però mira, que prengui paciència! Bé ho diuen: totes les coses bones es fan esperar. I encara gràcies que no haig de canviar de línia, que sinó...

I ara! Un acordió? Mare de Déu Senyor! Però quina fila que fa! El trobes en un carrer fosc i... cames ajudeu-me! Vigila la bossa, que aquest... No miris, tu fes-te la ximple i passarà de llarg. Va, fuig d'aquí! No, no tinc res, per tu! Oh, que bé! Ja marxa.

Urgell. Falten... vuit, vuit estacions més. Ai, ai! Vols dir que hi cabrem tots? Val, val, sense empènyer, senyora!

—Propera estació: Universitat.

Uf, no sé si l'he encertat. Aquest vestit em fa grassa. Ara que l'escot... l'escot m'afavoreix. Què?! Però... què és això tan flonjo?! Hauràs d'anar amb compte i no aixecar els braços! Si sembla que t'hagin de tocar a terra! Dilluns! Dilluns sense falta tornes a anar al gimnàs, Elvira!

I guaita quins cabells... No, si ja ho sabia, amb aquesta humitat... què vols? Demà passat, de dret a Ca la Montse. Té unes manetes... Uf! Però no ho sé, cinquanta euros són molts diners!

Ara pla! Aquesta s'ha tirat el perfum a galletades! Quin mareig! I a on creu que va, amb un Victòrio & Lucchino? No. Segur que és fals, el deu haver comprat als manters. Què deu estar mirant? Les meves cames? M'està mirant les cames? De fet, trobo que fan molt de goig, amb aquests talons... em donen un aire prou elegant. Però, què...? No! No! Això és un pèl?! Com pot ser?! Però si em vaig depilar fa dos dies! Com t'ha passat per alt? Fotuda burra! Déu meu Senyor! Què faig ara? I si torno a canviar-me? Serà un moment. La mare que et va parir!

El truco? Si el truco em dirà que ho deixem per un altre dia i ja hi serem! I què vols que et digui? Fa tants dies que no... A més, tampoc sabia què posar-me. Però, és que... Pensa, pensa... la brusa blava amb els texans? Això sempre t'ha quedat bé. No, home, no! Els texans són bruts! A més, si torno ja no surto. Haurem de passar com puguem. I ben mirat, en Miquel mai em faria fàstics.

I on és, aquell tros d'home? Guaita 'l! Té un somris prou maco... i no està gens malament. Potser no, que no en té, de xicota. Vols dir que miraria tant? Ves, que en Miquel no hagi de sopar tot sol! No em faria res, eh? Elvira, no siguis tan descarada! Se'n adonarà, que l'estàs mirant! Però, què collons?! És que... fa de bon veure!

Oh, que bé! Això ja és una altra cosa. I sembla que no puja gaire gent. I si seus, Elvira? Ara hi ha lloc. Ai, no, que aquest mirall va molt bé. Però... on és aquell mosso? On s'ha fotut? Llàstima, deu haver baixat. De fet, no feia per a tu. Era una mica fantasma, amb aquell posat de «chico Martini»...

Ostres, no sé què semblo, m'he passat amb el coloret! I els llavis... aquest to no em queda gens bé.

—Propera estació: Catalunya.

Aviam... quins diners porto? Cinquanta euros! Ja cal que controlis, Elvira. És tot el que tens per passar la setmana. Espero que pagui ell!

Guaita 'l! El feia fora. I encara està mirant. I ve cap aquí!. No passa res, tu tranquil·la, fes veure que no te n'has adonat. T'has posat perfum? Sí, sí! Oh! Com m'agrada!

Oooooh! Tu sí que fas bona olor, nen. Miquel, no m'esperis, que m'ha sortit feina! Ets guapíssim! I quin posat tan segur. Aquests braços... M'hi estaria hores. Això, això, acosta't més. Elvira! Et cau la baba! I què, si em cau la baba?

Hòstia! Tu sí que cauràs, si no vigiles! Sort d'ell! Ja em veia a terra! Amb un home així estaria segura nit i dia. I ara! Però què fa? ... No, home, no! On vas? Si ni tan sols ens hem presentat!

Oh, quin greu! Però... què fa, palplantat aquí fora? I encara està mirant! I si m'està esperant? Ja vinc! Ja vinc! Uf, quina gentada!

—Disculpi. Gràcies. Perdó. Em permet?

No! No! No! Massa tard!

—*Propera estació: Urquinaona.*

És clar, si haguessis estat més amable! Ni tan sols li has donat les gràcies! Ni el telèfon! Bé, què hi farem? Adéu, guapo! Un altre dia serà. I ara, Elvira, estigues pel que has d'estar. Aviam... quina hora és? El mòbil... on és el mòbil? A la bossa no hi és. Au, va!

T'han robat, Elvira! T'han robat! I la cartera? La cartera no, si us plau! No! Fotuda burra! Vet aquí perquè mirava tant. El Déu que el pela!

L'ESPERIT DE L'AVI (Lluís Planas)

L'avi havia complert amb els requisits necessaris per quan, en el centenari de la seva mort, se li havia concedit tornar a les seves contrades en forma d'esperit. Ningú el podia veure, el podia sentir i molt menys notar la seva presència. Era totalment invisible als mortals, el seu espectre era lliure, ell sí podia veure, sentir, escoltar, tocar, remenar... però sempre d'una forma única amb una sola condició, mai dues vegades el mateix.

El temps era gratuït per ell, el cel estava gris i anava planant com els ocells en llibertat i sense pressa. Podia traslladar-se d'un lloc a l'altre només pensant-ho. Per sobre la ciutat de Girona i en direcció nord anava d'un costat a l'altre de l'estany de Banyoles a la muntanya del Far, els volcans d'Olot. Per ell, les muntanyes més conegudes del que havia estat les seves contrades i on hi havia viscut la seva vida terrenal.

Tot el que anava veient, apart de deixar-lo esbalaït, el que veia no era gens ni mica del seu gust. A muntanya moltes cases abandonades i molta terra perduda. A les valls, el que havia estat un petit nucli s'havia convertit en un poble gran, ple de vehicles que corrien per unes pistes que, construïdes amb una crosta molt dura, havien reduït molt els terrenys de cultiu.

Les ciutats eren ara molt grans, immenses als seus ulls, amb una voràgine d'activitat dels seus habitants en que tot eren presses i sorolls.

Es preguntava perquè la gent vivia d'aquesta manera. Ell mai s'acostumaria a viure d'una manera semblant. La majoria sembla avorrida, trista i monòtona, es passen el dia parlant dels seus problemes i tancats en un lloc on es veu que hi treballen, quan acaben van a casa seva on hi miren un aparell que en diuen televisor passant-hi hores i hores.

Necessitava asserenar-se i apaivagar els batecs del seu cor. Va fer una parada dins el volcà, sobre l'ermita de Santa Margarida, abans d'introduir-se amb la gent, de caminar pels seus carrers i xafardejar què fan els habitants del segle XXI. És clar que cent anys no passen en va.

L'avi se'n va anar d'aquest mon a principis del segle passat amb l'expressió a la cara d'haver sabut viure... Però ell se'n recorda com si

fos ara del seu darrer desig: arribar a saber quin futur tenia reservat l'atzar o el destí per la gent d'aquella terra que ell havia treballat amb les seves mans i amb els que havia estimat i conegut.

“Ha arribat l'hora” va dir-se l'avi. I sense esperar més va venir a satisfer la seva darrera voluntat. Era un esperit lliure, vell, savi, pacífic i valent, perquè ell sap que quan se'n torni cap el cel infinit d'on ve ja no serà el mateix. Si la gent avui és més feliç no podrà evitar el sentiment d'enveja per no ser-hi en carn i ossos. I si el que veu no li agrada aquell anhel tant de temps desitjat li deixarà una empremta que mai hauria volgut conèixer.

Ja feia dies que rondava per aquestes terres hi ja havia vist com vivien els homes i dones a la ciutat de Girona, a la massificada Costa Brava, als pobles del Prepirineu, la Garrotxa i per arreu on ell havia conegut. Ara ja coneixia els gratacels, els cotxes, les noves màquines capaces de fer coses que mai s'hauria imaginat. Però el que realment més l'interessava era com vivia la seva gent, els fills dels seus fills i els néts dels seus néts.

Fidel al seu anhel, l'espectre escoltava les converses de la gent, xafardejava per tot arreu: als mercats, a les botigues, a les perruqueries (en quedà molt sorprès que n'hi haguessin tant per homes com per dones), als col·legis, als bancs (que, amb perplexitat, veia als usuaris treure diners d'una màquina encastada a la paret), als ajuntaments, als bars i cafès (on ja no s'hi juga a cartes)... fins i tot llegia els diaris comarcals. Tot per arribar entendre i comprendre a la gent d'aquest segle. Com era la vida avui en dia? Són feliços els homes i les dones? Més o menys que en el seu temps?

Va haver d'aprendre paraules i expressions noves que en un principi el desconcertaren però, amb paciència, anava coneixent les il·lusions i desil·lusions d'aquesta gent que vivien ara en les seves contrades.

Més indiscret encara, i sens dubte comptant amb la impunitat de qui se sap fora del joc dels vius, entrava als despatxos dels executius, a les cases, als arxius dels ajuntaments, als registres... Apassionat i fred alhora i alternant la boca oberta de pam a pam pel que veia i descobria, amb somriures cíncics de vegades o un esclat de riure d'altres. I també

de tant en tant l'envaïa el sentiment d'enveja, com el descobriment que tothom, fins hi tot la mainada, estava en possessió d'un aparell que els cabia a la butxaca i des d'on podien parlar amb altres, enviar-se missatges, mirar el diari, amb un munt de jocs i altres activitats que encara no havia arribat a comprendre... i que inauditament el deixaven meravellat.

L'esperit de l'avi, conseqüent com era, sabia que res podria emportar-se al altre mon i va decidir que ja havia complert el seu desig i tots els seus anhels, però abans de partir va quedar una estona embadalit. No havia vingut pas a desenterrar records. Els néts dels seus fills s'havien fos amb la població, allà on ell havia estat feliç. No havia vingut pas a buscar-los, es sentia l'avi de tots. Així es digué, molt a pesar seu "Us deixo. Us dic adéu ara que ja he complert el desig que m'ha fet venir de tant lluny en el temps i l'espai... Seguiré el meu camí".

No gaire lluny, en un cementiri, un home ja entrat en anys dipositava unes flors en una tomba tot pensant en veu alta "Descansa en pau, avi".

En aquell precís instant l'avi va notar que el seu cos espiritual s'evaporà i es barrejà amb un aire fresc d'un agradable matí de primavera.

COSES DEL KARMA (Jordi Policarp)

CAPÍTOL I: LA SEGONA VIDA

Només he visitat una vegada Bangkok i ja en vaig tenir prou.

No tinc nom, però em podeu dir Heterometrus. Vaig néixer en una terra humida, temperada, envoltat de pedres, roques i sorra a dos quilòmetres de la gran ciutat asiàtica. Durant els primers quinze dies vaig viure arrapat al llom de la mare. Tinc consciència de tot allò que em va passar malgrat no pugui expressar cap mena de sentiment, paraula o so gutural. La meva naturalesa actual no m'ho permet.

Aquestes son les condicions que em va imposar el Déu Brahma, el que tot ho domina i tot ho pot. Fins al punt que és capaç de redistribuir les ànimes a qualsevol altra forma de vida, humana, vegetal o animal. Aquesta va ser la seva voluntat. Em va dir:

—La teva fòbia amb aquests tipus d'animalons m'ha convençut per donar-te una altra oportunitat. Viuràs amagat en un pregon forat de dia i sortiràs de nit per alimentar-te. Comprovaràs què és estar atrapat en un exosquelet, despertant rebuig, fàstic i por als humans. Així serà com viuràs durant els propers sis anys. Però tranquil, no viuràs indefens. Et donaré dues armes que et seran de molta utilitat. La primera et servirà per esquarterar i menjar-te les teves víctimes. La segona —la més mortífera— paralarà a qualsevol ésser viu que et vulgui fer mal, fins arribar a provocar-li la mort. Aquesta experiència la recordaràs perquè et dotaré de records, d'una certa consciència i de pensaments perquè visquis plenament la nova etapa. Després de poc més de sis anys, ens tornarem a trobar i veurem el que decideixo.

Dit això, els primers mesos de vida van ser tranquils. Tenia germans i germanes. Però no vaig veure per enlloc a qui deuria d'haver estat el pare.

Al cap d'un any vaig mudar l'esquelet. Això en el meu ambient és considerat com que deixes enrere els anys infantils i et converteixes en tot un adult. La vida transcorria —podríem dir— de forma natural. Em relacionava sense procrear amb altres femelles, fèiem batudes de cacera per les nits i durant les hores de sol ens replegàvem en el nostre cau i dormíem juntets. Fregant-nos, acariciant-nos entre nosaltres. Fins que

un dia fatídic vaig ser separat bruscament de la família. Va ser de bon matí. Un humà d'aquells que en diríeu jove va calar foc a l'entrada del nostre cau. La calor es feia insuportable. El fum no ens deixava respirar. Els més petits van morir cuits a conseqüència de l'alta temperatura que es va generar allà dins. Moments abans de morir asfixiat vaig decidir sortir a l'exterior en recerca d'oxigen. A fora l'aire era gèlid i em paralitzava el cos. De cop i volta unes pinces em van tenallar fortament la cua, quedant indefens mentre m'alçaven a força distància del terra sense poder defensar-me per molt que em contorcés. Jo prou que buscava pessigar a algú, però tot va ser inútil. Em van introduir dins d'un pot de plàstic en companyia d'altres que, com jo, havien passat pel mateix calvari. Vaig veure companys, mig moribunds, de totes les edats. Des de jovenets de només tres o quatre mesos fins els més grans a punt de complir sis anys.

Després d'un llarg viatge en aquelles condicions el pot hermètic es va obrir. Vaig poder escapar-me per un racó de la cuina d'aquell restaurant i escolar-me per una escletxa de paret, lluny de la visió i de l'abast dels meus perseguidors. Amagat, em vaig passar tot el dia defallint de gana. Cap al vespre vaig ser conscient que allà no m'hi podria quedar molta estona més. Hauria d'arriscar-me a sortir de cacera si volia subsistir. Calia, doncs, prendre una decisió ràpida. Vaig córrer tant com les meves vuit potes em permetien. Per si de cas, mantindria la cua flexionada en posició d'atac, amb el fibló corbat sempre a punt de qualsevol imprevist.

En pocs minuts vaig anar a parar a una gran sala plena d'humans que recolzaven el seus culs en una mena d'objecte de quatre potes. Formaven grups de sis o vuit persones al voltant d'una taula rodona. Segons recordava d'alguna vida anterior, es tractava d'una cerimònia de celebració on tothom bevia i menjava molt. A sota, entremig d'aquelles potes altes i immenses passaria desapercbut. Un cop allà, aquelles cames m'oferien un espectacle curiós. Els homínids tenien dues extremitats que recobrien amb una mena de closca més o menys dura de moltes formes i colors. Vaig veure moviments estranys per sota d'aquella taula. Hi havia qui es refregava amb el del costat. Un altre movia amunt i avall una cama com si un automatisme elèctric

l'impedís quedar-se quiet. Aquest era el més perillós. Si no vigilava podria morir esclafat. Una cria d'escarabat que corria despistada per allà em va servir per solucionar el meu merescut àpat.

Havent sopat vaig enfilem-me per aquella estructura de fusta buscant un bon amagatall. Res. No hi havia gaire cosa que em cridés l'atenció. Fins que una cama que deuria correspondre a la d'una femella humana es va desfer de la seva cuirassa, i la va estendre en angle recte fins anar a dipositar-la a l'entrecoix del qui deuria ser el mascle que seia al seu davant. L'ocasió era idònia. Vaig tornar a ras de terra pujant i baixant lentament per aquelles cuirasses que es deien sabates, fins arribar a la nova llar. Allí m'hi quedaria calentó a passar una bona nit. Però... no va ser així.

CAPÍTOL II: BUSCANT LA SALVACIÓ

La meva intenció és arribar sa i estalvi al final de la meva nova etapa que ha de durar sis anys.

Per això, quan vaig veure que el nou cau es tapava em vaig posar molt nerviós. A poc a poc, segons em permetia el reduït espai on em trobava, em vaig anar girant esgrimint les noves armes contra l'invasor. Les dues pinces ben obertes, rígides a més no poder, preparades per tenallar a qualsevol que es volgués encarar amb mi. La cua arquejada a punt. El fibló lubricat, començava a gotejar, delerós de descarregar el verí mortal. Una cosa carnosa més o menys arrodonida pretenia ocupar tot l'espai vital que em quedava. Si no feia res m'aixafaria irremeiablement. De sobte, allò que avançava cap a mi es va aturar a mig camí. Va recular, deixant un altre cop l'entrada lliure. Al meu voltant es va originar un terrabastall de cadires que es movien i de cames que corrien en direcció a una gran bassa d'aigua que, si la minsa memòria que conservo no em falla, es deia piscina.

Els humans, mascles i femelles, s'anaven desprenent de la roba pel camí, fins a quedar-se completament nus.

Aquí i allà apareixien petites muntanyes de roba. Vaig decidir canviar de lloc. Sense cap mena de pressa em vaig arraulir sota un objecte fi, delicat, vermellós, de tacte sedós que em va semblar acollidor. S'hi estava bé. Ni molt fred, ni massa calor. Just al meu gust.

Al cap d'un llarg període de temps —almenys m'ho semblava— el soroll del meu voltant es va fer més ensordidor. Els humans tornaven caminant descalços i regalimant aigua. Ara recollien els objectes que havien sembrat per tot arreu.

Una geganta de cabell daurat, que feia olor de flors, va allargar una de les seves extremitats cap a mi.

—Que no em deixarien mai tranquil? Un altre cop em venien a molestar? No m'ho podia creure.

Aquella peça delicada començà a agafar alçada del terra. Vaig desfermar les meves vuit potes abans que no fos massa tard i em vaig deixar caure al terra començant a córrer sense cap direcció determinada.

Segurament deuria ser pel meu aspecte negrós com l'ombra, en contrast amb aquelles rajoles blanques, que em deuria delatar a la vista dels humans.

Si fins ara el soroll que m'envoltava m'havia semblat eixordador, els crits, plors i xisclets que es van generar a partir d'aquell moment semblaven procedir d'una altre món.

Van començar a caure'm tot tipus de coses. Tothom em volia fer mal. Jo anava esquivant, com podia, tots els cops que em queien a sobre. Vaig arribar a una mena de reixa arran de terra, fosca i humida que em va semblar la salvació. Allà aquells monstres bípedes em deixarien de perseguir. El nou cau no tenia un aspecte tan acollidor com l'últim on havia estat però, com a mínim, de menjar no me'n faltaria.

Tota mena d'animalons, a punt de ser cruspits per mi, voltaven per allà. Només hi havia un altre ésser de vuit potes i cos rodanxó —que em mirava fixament— que no em feia gaire gràcia. Restava immòbil a la seva teranyina, esperant que qualsevol maldestre inconscient quedés atrapat en aquells fils enganxifosos. Però a mi no em feia por. Per si les mosques —ummm, he dit mosques?— miraria d'evitar-la tant com pogués.

Aquella cursa d'obstacles que acabava de fer requeria una mica de repòs i fer un petit mos per agafar forces. Una rateta menuda, blanqueta, tendra, movia els seus bigotis frenèticament. Innocent, no s'hi imaginava el que li estava a punt de passar.

DEMÀ SERÀ UN ALTRE DIA (Pilar Riera)

Foto un bon goig amb aquest vestit llarg i aquest pet de llaç blau al cul. Jo el volia treure, però la dependenta em va dir que no, que això era la gràcia del vestit. Doncs maleïda gràcia que em fa. No sé com em vaig deixar enredar. I ja no parlem del barret que m'he enclatat al cap, amb flors i *plumes*. Dec semblar ben bé una gallina. Com hi ha món! Qui m'havia de dir a mi que un dia em veuria disfressada d'aquesta manera. I és que aquest meu home em sembla que s'ha tornat boig. Ara se li ha donat per la política i, de moment, ja és diputat. Oh! I diu que vol pujar més amunt. No sé pas on vol arribar... A ministre? Ai, senyor! Se li ha ben girat el cervell. És ben bé que l'edat no perdona.

I ara, apa, cap a sopar a Olot a un sopar de gala de no sé quina mena de celebració, em sembla que és a benefici *d'algú*, no ho sé... I a un restaurant que... com *panyeta* es diu... Els Bròquils... Les Pastanagues... Les Cols... Sí, sí, *axò*, Les Cols. Em sembla que l'he vist alguna vegada per la tele. No hi vaig *pa'* gaire jo a Olot, només algun dilluns a mercat, quan és festa, i quan *tinc que* anar a l'oculista. És l'únic que m'ha encertat les *uyeres!* No conec *pa'* gaire gent i els que conec no hi seran pas en aquest sopar. Què va! I jo faré el ridícul. Ho veig a venir. Ja voldria que fos passat.

En canvi en Miquel sí que fa goig, amb aquest *traje* blau marí i la camisa de *rayes*, tot i que sembla un *camarero* amb aquest llacet al coll. El dependent ens va dir que millor dir-ne un corbatí. Doncs mira, jo tota la vida n'he dit un llacet i ara no canviaré pas. Jo hagués comprat una corbata, però ell ens va dir que millor el llacet, que era més de gala. No ho sé, em sembla que ens va enredar.

Buenu, veig que no sóc *pa'* l'única que fa el ridícul. Aquí n'hi ha que, com jo mateixa, és la primera vegada que es guarneixen de gala. Valga'm Déu, quins vestits! I quins barrets! Ens hem tornat tots bojós. I quin enjoiament! N'hi ha que no porten més joies perquè no en deuen tenir més. Ja m'havia d'haver posat el braçalet d'or que em va regalar en Miquel quan vam fer els vint-i-cinc anys de casats. Ja ho vaig pensar, ja, però no me'l poso mai per por de perdre'l. Ben guardat al calaix. Només me'l vaig posar pel casament de la nena i vaig estar més pendent

del braçalet que de *re* més. Hagués valgut més que m'hagués comprat un rentaplats o un microones, però no li vaig pas dir, pobre, amb la il·lusió que li va fer regalar-me'l.

A veure què hi ha per sopar: *Cuina volcànica*. Comencem bé... No he entès mai què *conxus* vol dir això. Cuinen a dalt d'un volcà? Mare de Déu! I quin piló de plats. No m'ho acabaré pas tot. Ja havia d'haver portat la *fiumbrera*.

Cullera de fesols de Santa Pau amb llonganisseta vermella... Ara ves, els fesols amb botifarra de tota la vida... I què vol dir una *cuyera*? Només ens en donaran una? O potser es mengen amb *cuyera*? Ai, no ho sé... *Pebrots del piquillo farcits de trinxat de porc, botifarra de perol, bolets de temporada i pètals de pensaments*. El que em faltava. Pètals de pensaments? No em diran que hi foten flors ara al menjar! *Cruixents de peus de porc amb xips de naps i moniato*. Cruixents... xips... no entenc *pa'* ben rè. *Vaset de pa amb tomata i embotit*. No fotis! Pa amb tomata en un vaset? Com l'han fet? Com una beguda? No ho sé pas. Ai Senyor! *Mil fulls de llengua de vedella i patata mora de la Vall de Bas confitada amb salsa de vi negre*. Oh, mil fulls de llengua? Jo sempre me l'he menjat de crema el mil fulls. I llengua... què vols que et digui, em sembla que ni ho provaré. *Vieires amb tomàquet concassé i melmelada de llimona amb anet...* No, si ja et dic jo... vieires... tomata concassé... anet... no sé pas què *conxo* és tot això...

A veure si no hi haurà res normal. Ja em fot por. M'havia d'haver portat un *bocadillo al bolso*. *Ve... lo... u... té de gallina*. Ara pla, a casa sempre havíem matat gallines per posar al caldo i no recordo que tinguessin d'això, com és diu, *ve... lou... té*. Deuen ser les gallines d'ara, com que tot és artificial. *Cruixent de fo... i... e a la planxa amb galeta de sèsam caramel·litzada*. Va parir! Espera, que encara no hem acabat... *Ploma ibèrica amb romesco i calçots*. No fotis que ens donaran *plumes* per menjar. No n'he pas menjat mai jo, i mira que de les gallines ho aprofitàvem tot, fins i tot les potes ens menjàvem! Però *plumes*? Sí, sí, molt de menjar però no sé pas si provaré res. *Bacallà amb ceba i tomata de la pera*. Això ja és una *atra* cosa... Em sembla que m'agradarà, mentre no sigui gaire salat. *Amanida de torrada de farro de Bianya, compota de poma de Girona, recuit de xerigot d'ovella i anxoves*. Mare de Déu

Senyor! Llamp de nom! Ja no me'n recordo que era *lo* primer que he llegit. A veure, tornem-hi: *Amanida de torrada de farro de Bianya...* torrada de farro? No, si ja et dic jo... *compota de poma de Girona, vale axò* ja ho entenc... *recuit de xerigot d'ovella i anxoves, axò*, més o *menus* també. *Lo* que no entenc és aquesta barreja. La nena aquí *disfrutaria*. A ella, aquestes coses, li encanten.

De postres *Sorbet de llimona...* mira, *menus mal*, això sí que ho conec...*amb pensaments*. *Atra* vegada! Quines ganes de fer malbé les flors. A mi, aquests menjars tan moderns... *Pomes al forn amb escuma de crema catalana*. Ah, mira! *D'axò* sí que en menjaré, encara que escuma... no ho sé... *Flam de xocolata amb llet i anís amb castanyes*. *Axó* també té bona pinta, *al menus* no sembla *re raru*. *Farinetes de fajol, cruixent de ratafia i mel*. *Axò* també m'agradarà, farinetes, no n'havia menjat poques de petita. Les feia la mare, però fregides i amb sucre per sobre, i de vegades mel. Ara, això de cruixent de ratafia i mel, no sé... sembla prou bo. *Petites bogeries volcàniques: greda de fajol de la Garrotxa i pinyons, carquinyolis de farro blanc, bombons de xocolata amb ratafia i núvol de cafè*. Mira, amb una cosa han encertat, bogeries... Sí, tot plegat sí que és una bogeria. Ja m'explicaran com es menja un núvol de cafè.

De moment, pel nom, em sembla que no menjaré *pa'* gaire *rè*, només postres. A veure... ara arriba la *cuyera* de fesols i... *cordonsos*, que n'és de *repetita*. Oh! I amb el mànec ben tort. Que no se n'han adonat? No he pas sentit el gust. Què vols! Amb aquesta miniatura...

Calla! Ara porten això que hi ha flors. No fotis! La gent se les menja. Em sembla que ni ho provaré. I el vaset de pa amb tomata amb embotit... Valga'm Déu... si està tot trinxat a dins... d'un vaset? Jo més aviat diria d'un didal.

És clar, posen tan poc de cada cosa que per això han de fer tants plats. Hagués valgut més que haguessin fet una bona amanida i una cassola de rostit. Segur que seria molt més bo i més *baratu* perquè, renoi, em sembla que em va dir en Miquel que sortia per dos-cents quaranta euros per cap. Jo no volia pas que es gastés aquest dineral per sopar, però va insistir que era molt important per la seva carrera. Amb *axó* mengem tota la setmana i, almenys, ens atipem... i encara en sobra.

Sort que a casa tinc *llomillo rebossat* d'ahir. Ara que si sortim gaire tard... un *llagut* i a dormir... Què hi farem, guardarem la línia. És ben bé que aquest món no està fet per mi. A la nena sí que li hagués agradat. A ella tot això tan modern ja li va bé. Un *atra* dia que vingui ella, perquè el que és jo em sembla que m'hi veuran poc en aquests llocs. Deixa't de romanços... On hi hagi una bona cassola d'arròs, o uns bons canelons, o una bona sarsuela...

I ara a ballar... Això ja m'agrada, però encara em fotré de lloros amb aquest vestit tan llarg... Què hi farem... sort que ja s'acaba... Demà serà un *atra* dia.

EL RIEROL DE TRES PAMS D'AIGUA (Jenni Rodà)

Vaig sortir de casa amb una cadira plegable en una mà i amb un llibre que feia mesos que tenia pendent de llegir en una altra. Feia un dia sufocant, d'aquells en què el sol d'estiu no té cap mena de clemència, i per això vaig pensar que a la vora del rierol, on hi havia uns quants arbres prou frondosos, hi estaria més bé. Necessitava una mica d'ombra, de corrent d'aire i de fulles verdes, que, encara que estiguessin més assedegades que jo mateixa, m'acaronessin la cara, el coll i els braços.

Per ser una tarda de juliol tot estava molt tranquil. Un nen es banyava amb el seu germà mentre la mare dels dos feia una mena de dibuix. Un senyor intentava treure l'entrellat de la sopa de lletres del diari del dia sense deixar de tenir els peus en remull. També hi havia tres gossos que passejaven sense gaire esma, com queixant-se que el seu amo hagués decidit sortir a aquella hora tan intempestiva. Més enllà d'això res més, i fins i tot era possible respirar una mica de silenci i centrar-se en el piular dels ocells.

De cop vaig notar un soroll estrepitós al meu darrere: semblava una onada. D'aquelles altes, gegantines i ben carregades. Jo mateixa em vaig dir que era impossible, perquè allà amb prou feines hi havia més de tres pams d'aigua. Però tot i així em vaig girar. Tenia curiositat per saber què passava. Durant el lent moviment semicircular que va resseguir el meu cap vaig pensar que en pocs segons hauria de fer el camí contrari i tornar a la posició inicial. De fet, ni una de les persones que m'acompanyaven en aquell indret en aquell precís instant es va immutar el més mínim. Fins i tot els tres gossos van seguir mig a la deriva. I allò em va demostrar que el que acabava de patir no devia ser res més que una al·lucinació causada per les altes temperatures.

Ja quasi girada per complet, vaig obrir els ulls com dos pans de quilo. No vaig poder evitar-ho: i és que després de tants anys, de tants dies trobant-la a faltar des del seu adéu, se'm va fer present amb una mirada serena i amb un somriure espectacular. Duia un vestit llarguíssim, fins als peus, que mai no li havia agradat gaire ensenyar. A la tela, lilosa i negra, se li veien uns petits dibuixos de llunes, estrelles

i gats. I al cap hi portava un barret llarg i punxegut, coronat amb unes cintes amples i vaporoses.

Fent quatre giragonses a l'aire amb una mena de vareta que aguantava amb un parell de dits de la mà dreta va fer que l'enorme onada d'aigua que l'havia conduït fins allà es convertís en una escala quilomètrica. Ella baixava cada un dels esglaons sense mirar-se'ls, perquè tot i la llargada del seu vestit sabia de sobres que la seva destresa i seguretat no li farien fer cap pas en fals. Dominava l'escena, i a mi, per descomptat, m'havia captivat des del primer segon. Tenia tantes preguntes per fer-li... Tenia tantes abraçades per oferir-li... Tenia tantes ganes d'aferrar-m'hi i de no desenganxar-me'n mai més...

Però ella només reia. I ho feia d'una manera tan contagiosa que jo no vaig poder-me'n estar i també em vaig deixar anar. En aquell moment vaig adonar-me que no ens calien les paraules, ni els gestos, ni tan sols cap mena de contacte físic. Ens teníem l'una a l'altra, com sempre havia estat, i només podíem sentir-nos felices per aquella màgia. Després de tot el que havia patit durant l'últim tram de la seva vida es mereixia aquelles riallades més que ningú.

Quan la mandíbula i la panxa ja em feien mal de tanta alegria descontrolada van aparèixer tres dones que anaven vestides exactament igual que ella. Li van xiuxiuejar alguna cosa a l'orella, amb delicadesa i tendresa, i ella va fer que sí amb el cap.

—Ara me n'he d'anar, però de seguida que pugui tornaré.

I llavors, amb la vareta va desfer les escales i tant ella com la resta de dones van ser engolides per l'onada alta, gegantina i ben carregada que, en un obrir i tancar d'ulls, va tornar a ser el rierol de tres pams d'aigua de sempre.

Em vaig remoure a la cadira, vaig agafar una bona posició, em vaig adonar que no havia passat de la primera pàgina del llibre i vaig ser conscient que durant aquella estona al meu voltant res no havia deixat de seguir el seu curs. Els gossos, farts de pul·lular pel bosc, jeien a les arrels d'un arbre. L'home seguia concentrat en la sopa de lletres i estava entre emocionat i nerviós perquè només li faltaven dues paraules per trobar. Els nens, tant el gran com el petit, jugaven, ben xops, sense preocupacions. I la mare d'ells semblava que, finalment, havia acabat

el dibuix en el que havia estat absorta.

Abans de donar-lo per liquidat va estendre el paper a terra perquè la pintura s'hi impregnés bé. Jo vaig sentir una certa curiositat per saber què hi havia fet. Si m'inclinava una mica cap endavant, com simulant recollir alguna cosa que m'havia caigut, m'hi podria fixar. Així ho vaig fer, i llavors vaig veure la gran onada, l'escalinata feta d'esglaons d'aigua i una dona que subjectava una vareta i que reia incansablement.

Sense buscar-ho i, al mateix temps, sense poder-ho evitar la mare dibuixant i jo ens vam dedicar un somriure. Per la complicitat de saber que durant uns instants aquell rierol havia tingut molt més que tres pams d'aigua.

"CONTRAST" (Josep Rua)

En un pis d'una ciutat-dormitori molt a prop de la capital del nostre país, un home que està assegut en una cadira del menjador, crida a una dona que està a la cuina fent el sopar:

–Ja fa estona que t'he dit que em portis el sopar!

La dona li contesta:

–El sopar estarà en cinc minuts! Mentrestant, pots mirar la tele i menjar una mica de l'embotit que he deixat damunt de la taula!

L'home s'enfada, dóna un cop de puny a la taula, s'aixeca de la cadira i s'acosta a la cuina cridant:

–T'he dit que vull sopar!

La dona s'espanta i diu:

–De seguida estarà el sopar!

A continuació la dona comença a plorar. Quan l'home arriba a la cuina crida:

–Encara no has acabat de fer el sopar? Para de plorar si no vols rebre!

La dona continua plorant i deixa de fer el sopar.

L'home, veient que la dona només plora, comença a donar-li bufetades cridant-li:

–No serveixes per a res!

Entre sanglot i sanglot la dona aconsegueix dir:

–Para de pegar-me!

Seguidament l'home respon:

–D'acord!

La dona es calma i deixa de plorar. L'home se'n va cap al menjador dient:

–Torno al menjador! No triguís a portar-me el sopar! Quan acabem de sopar recolliràs la taula i rentaràs els plats! Com que avui estem sols i la teva amiga, la que renta el nostre pis, no vindrà fins demà al matí, farem l'amor quan acabi el partit que donaran per la tele.

La dona, després d'escoltar el que ha dit l'home, surt de la cuina i s'encamina discretament cap a la porta del pis per anar-se'n. No obstant això l'home, que estava dret al menjador, en veure que *la seva dona* no

porta el sopar, agafa el ganivet de tallar l'embotit que hi ha damunt de la taula, va corrent cap a *la seva dona*, l'agafa d'un braç, l'atura i li pregunta:

–Què fas?

–Anar-me'n d'aquesta casa! Ja et vaig dir que et deixaria si tornaves a pegar-me!

–Tu no te'n vas enlloc! Ets *la meva dona*! Si no fas tot el que jo vull que facis, et mataré!

Unes hores després, en un apartament de la costa a més de dos-cents quilòmetres del pis d'una ciutat-dormitori molt a prop de la capital del nostre país, una parella d'uns trenta anys entra a l'apartament número 150 parlant de com ha anat el sopar al bar-restaurant de l'apartament:

–El sopar estava boníssim! Ens ho hem passat molt bé!

–Ja tenia ganes que estiguéssim sols!

Llavors el Marc i l'Ester es van fondre en una sèrie de petons i abraçades i van dir:

–Anirem al llit de seguida i podrem fer el que vulguem sense la mirada atenta dels veïns de l'apartament 149!

–Recorda que els quatre hem quedat a les deu del matí de demà per anar junts a esmorzar al bar-restaurant de l'apartament, passar comptes i marxar!

–Tens raó! Ara tinc més ganes d'estar a soles amb tu! T'estimo!

–Jo també!

Llavors es van treure la roba, es van ficar al llit i van parlar:

–Que bé que estic amb tu!

–Ara podrem fer l'amor tranquil·lament!

–No tan tranquil·lament! Tenim veïns!

–No m'importa!

–A mi tampoc!

A continuació van començar a besar-se i acariciar-se fins que van fer l'amor sense preocupar-se de res.

Al cap d'una bona estona van cridar:

–AAAAAAAAAAAAAh !!!!

–Jaaaaaaaaaaaaa !!!!!!!!!!!!!!!!

–M'ho he passat molt bé! Tinc una sensació estranya!

- De felicitat? Hem arribat a l'orgasme al mateix temps!
- Síííí !!!! Ha estat fantàstic!
- M'agradaria tornar a cardar. Marc: ara voldria fer la vaquera!
- M'has llegit el pensament! T'ho anava a demanar!
- Doncs fem-ho!

Una estona abans, els inquilins de l'apartament 149, dues persones de més de seixanta anys, des de dins del llit van comentar:

-Ja no sento grinyolar el llit dels veïns! Em sembla que han arribat a l'orgasme!

- I nosaltres ni hem començat!
- Per mi podem començar ara!
- De veritat?

I la Carme i l'Elies, a poc a poc al principi i finalment amb luxúria, es besaren, s'acariciaren i van començar a cardar amb moltes ganes fins que van cridar:

- Ja em ve!!!!!!
- A mi també!!!!

Tot d'una es van quedar quietos i respirant molt fort. Ja feia temps que no feien tant d'exercici!

Abans de quedar adormits van sentir que el llit dels veïns tornava a grinyolar molt fort i van comentar:

- Els nostres veïns tornen a fer-ho!
- Jo no puc més!
- Jo tampoc! Bona nit!
- Bona nit!

I es van quedar dormint.

A les nou del matí va sonar el despertador a l'apartament 150. L'Ester va ser la primera a despertar-se i va cridar:

- Maleït despertador! Com és que has sonat?

Entre el so del despertador i els crits de l'Ester, el Marc es va despertar dient:

-Ester, bonica, no t'emprenyis! Recorda que a les deu ens trobarem amb l'Elies i la Carme per anar a esmorzar al bar-restaurant i després marxarem!

L'Ester, besant al Marc, contesta:

–Punyetes! Ja no ho recordava! Doncs llevem-nos, que encara hem d'anar al bany, vestir-nos i preparar les maletes!

–Ahir ens ho vam passar de meravella!

–Tens raó! Després d'esmorzar tornarem a casa nostra!

–A la rutina de sempre!

–M'agrada el panorama! Cada vegada estic més contenta de conviure amb tu en el petit pis que hem aconseguit llogar! T'estimo!

–Jo també t'estimo i també estic molt content que estiguis amb mi!

Llavors els dos es van aixecar i van comentar:

–Aniré al bany i posteriorment em vestiré!

–Aprofitant que estàs en el bany, endreçaré la roba per posar-me, faré la maleta, després aniré al bany i em vestiré.

Mentre l'Ester i el Marc feien el que van comentar, a l'apartament 149 el despertador va sonar a dos quarts de deu i ells dos van dir:

–Bon dia noi!

–Bon dia noia!

–Ahir a la nit ens ho vam passar molt bé!

–Síííí! A continuació ens vam quedar dormint com un tronc!

–Tens raó! He dormit tota la nit d'una tirada! Vaig al bany!

La Carme es va aixecar i va anar al bany. Al cap d'una estona va sortir i es va vestir. L'Elies va entrar al bany i en sortir es va vestir dient:

–Prepararé les maletes, anirem a esmorzar amb els nostres veïns i després tornarem a casa!

Quan van estar a punt van sortir de l'apartament, van tancar la porta i es van quedar al replà de l'aparthotel. Cinc minuts després el Marc i l'Ester van sortir del seu apartament i els quatre es van saludar:

–Bon dia nens!

–Bon dia vells xarucs!

Tots es van posar a riure i quan van parar de riure comentaren:

–Aquesta nit ha estat molt moguda al vostre apartament.

–Síííí! Hem aprofitat per fer l'amor sense preocupar-nos de res! Els grinyols del nostre llit us van deixar dormir bé?

–Síííí! Saber que estàveu cardant ens va portar a un punt d'excitació que no recordo haver tingut mai a la vida!

–Ja estem més tranquils! Pensàvem que us havíem molestat!

I els quatre van tornar a riure fins que la Carme va dir:

–Jo seguiria la conversa però hem d'anar per feina. Xerrem mentre ens dirigim al bar-restaurant?

Tot rient els quatre van començar a caminar cap al bar-restaurant xerrant de tot una mica i molt a prop del bar l'Elies va preguntar:

–A la Carme i a mi ens agradaria aprendre una mica més sobre el sexe. Podríem parlar-ne abans de marxar?

El Marc i l'Ester es van mirar, van comentar en veu baixa la pregunta que els havia fet l'Elies i uns instants després van contestar:

–Estem d'acord! Després podem parlar del tema!

Els quatre van tornar a riure i quan obrien la porta del bar, els clients van dir:

–Sembla que esteu contents. Malgrat tot, aquí dins no estem per a moltes alegries! Estan donant una notícia molt trista per la televisió!

–Què diuen per la tele?

–Acabeu d'entrar i podreu escoltar el que diuen per la tele!

I els quatre nouvinguts van acabar d'entrar i van escoltar atentament el que deien per la tele:

–Ens hem assabentat d'un nou cas de violència de gènere. Es tracta d'un home i d'una dona al voltant dels 45 anys que han estat trobats morts a l'interior d'un pis d'una ciutat-dormitori molt a prop de la capital del nostre país. Segons han confirmat fonts policials, el tràgic succés s'ha descobert a les nou del matí quan una amiga de la víctima ha tingut molts problemes per entrar al pis.

Totes les persones del bar-restaurant van comentar el que acabaven d'escoltar:

–No entenc com poden haver-hi casos com el que acaben d'explicar per la televisió.

–No entenc com un home pot pensar o creure que la dona amb la qual té la sort de compartir la seva vida és *la seva dona* i pugui fer el que vulgui amb ella!

–Fins quan haurem d'escoltar notícies com aquesta?

–Com podem aconseguir que els homes i les dones ens relacionem d'igual a igual?

LA DANSA IMMÒBIL (Francesc Simarro)

Fan goig tan agermanats. En silenci, ben agafats de les mans. Una sardana immòbil, petrificada. Una tètrica tirallonga de llufes per penjar que mai trobaran una esquena.

Potser és la calor i ningú s'apropa a contemplar aquesta dansa tan nostrada. La plaça encara és buida. Potser m'angunieja la repetició del vestuari, la uniformitat. Tantes hores d'assaig aconseguixen un efecte simètric, uns moviments calculats, uns peus pujant i baixant a l'uníson, però cada dansaire és únic, o deuria.

Ballar *acoblats*, tindrà res a veure amb el mot *cobla*? Certament el so dels músics ha de sonar rodó, vibrant, embolcallar a la rotllana, i al públic assistent. Però cada instrument i els dits que l'acaronen té el seu perfil propi, el seu timbre.

Hi ha dies que m'oblido dels dansaires. Ni els miro. Sempre a la meua esquerra. Per cert, aquella esquerra política –catalanista i republicana– que li va fotre la vida a la tieta. Sempre somio amb places, revetlles i festes majors quan giro la vista i topo amb aquesta decoració. Em sembla estúpida, sabent el que la capsia conté. No hi podien haver trobat alguna de més adient? Què hi fa que els records més preuats, tristos o no, vagin a raure a receptacles fútils, ordinaris, sense gaire sentit? Com les capsas metàl·liques de diverses formes que s'omplen de fotos envellides.

D'aquí a uns anys, quan la febre digital ens hagi emmalaltit a tots, on dimonis remenarem la memòria i els records? Una capsia de galetes Birba guardarà polsosos llapis de memòria (en diuen USB)?

Al damunt de la capsia hi tinc dues maletes que també han traginat. Però ho feien amb molts futurs que s'anaven construint dia rere dia. Ara estan buides. Hi viatjava l'agenda diària de quan feia de mestre d'escola. Les omplia de tensió, de ganes, de projectes, d'imatges d'alumnes que m'esperaven; els papers eren el menys important. De què estan plenes ara? De què han aconseguit buidar-me? És curiós, llepant el terra de l'estudi, la maleïda capsia. La coronen les dues pells viatgeres que obrien futurs. La capsia fa olor de mort. Les pells han suat, com jo.

El pare vol que li rellegeixi algunes cartes. S'exhaureix el seu temps. Abans que el cor s'aturi, l'home intueix que la memòria vol marxar de passeig, emprendre una llarga caminada sense destí conegut. Per això ja fa mesos que la sardana immòbil, en forma de capsa mitjana i plena de dansaires obedients, reposa al terra del meu estudi. Ell en diu herència; jo en dic tragèdia familiar. A l'esquerra de la taula on escric.

Els balladors que decoren el receptacle de cartró –per no dir-ne taüt– que put a mort, l'envolten. Com el filat ho feia amb el camp de concentració alemany on la tieta va començar a morir.

A la seva pell –ella no disposava de maletes– hi va atresorar els records. En cada replec. Les olors, els sons, les sirenes, els crits, la foscor, la gana, la incertesa, la por. Li van buidar el cor i l'esperança. Mai els va recuperar. Un cos físic que es mou de manera mecànica, sense vibrar, no viu; simplement, es manté en el temps. La tieta Nati era una morta en vida. Els seus peus pujaven i baixaven cada dia l'escala per sortir als carrers de la seva Marsella –mai va tornar a Catalunya–. No trenava cap sardana ni escoltava el so de cap cobla. Potser ni escoltava els batecs del seu propi cor. Res sonava rodó. Tot s'havia *desacoblat*.

Un dia es va posar a escriure. Tot allò que mai havia dit al pare en les seves espaiades visites –no en volia gaires–. A la seva mort, la caixa va viure molts anys a casa dels pares. Ara ocupa l'esquerra del meu escriptori.

LA POSADA AIRAM (Maria Torrent)

Els cotxes van i venen de la Garrotxa a l'Empordà i de l'Empordà a la Garrotxa, mentre els conductors absorts amb els seus pensaments ni se'n adonen de la presència d'una casa, en un punt d'aquest trajecte. Les seves portes i finestres estan sempre tancades, si en el cant dels ocells l'únic senyal de moviment.

Les seves parets guarden records i vivències de moltes generacions de persones, d'aquestes històries jo en sé alguna perquè un bon home, ja molt gran, em va explicar:

Ella va néixer a principis dels anys 1800 de la mà de la noblesa catalana, doncs era propietat d'uns marquesos.

A prop hi passava un rierol d'aigua clara i transparent, que servia d'arborador per a diversos ramats d'animals que sempre pasturaven al voltant de la casa i que també servia per regar els ufanosos horts dels masovers que l'habitaven.

L'interior era molt bonic, de parets altes i sostres decorats a l'estil de l'època. Tenia una gran sala on els viatgers hi podien menjar, ballar i també, si volien, dormir. Doncs pujant a una escala que portava a la part alta de la casa es trobava un gran passadís ple de cambres, totes elles amb els estris adients per la higiene personal d'aquell temps.

Quan es parlava de *La Posada*, que és com s'anomenava la casa, la gent del volant ho feia amb cert respecte ja que, tot i que acollia tota classe de gent, sovint hi feien estada personatges rellevants d'aquell temps. Varen anar passant els anys i la casa plena de força anava canviant de persones mentre les generacions naixien, vivien, estimaven, odiaven i morien.

Va estar una llarga temporada on la vida feia el seu curs d'una manera tranquil·la, amb el temps i l'evolució de les costums. La casa es va anar convertint en una masia on els masovers que la cuidaven treien bon profit d'aquelles terres fèrtils i generoses.

Semblava estimar la gent que l'habitava, i els boscos i els camps que l'envoltaven desprenien vitalitat.

De sobte van començar arribar rumors de malentesos entre els polítics de revoltes i disbauxes a la gran ciutat i la tranquil·litat de la

gent va donar pas a una incertesa que feia preveure el pitjor: una guerra.

El malson va començar oficialment el 18 de Juliol de 1936 quan, incapaços de fer prevaldre el seny i l'entesa, els homes van agafar les armes per desprendre's de l'odi que les diferents ideologies i interessos havien despertat.

En aquells moments la propietària de la casa era una marquesa que un dia va arribar carregada de maletes. Juntament amb la seva mare fugien dels bombardejos de la ciutat. Es va instal·lar a la part de la casa que ella tenia per passar-hi les vacances.

Durant uns mesos varen conviure amb els masovers de la casa que procuraven que no li faltés res, guardant-se el respecte mútuament.

Els sorolls desesperats dels motors dels camions d'en Franco va fer trontollar les parets de la casa i un calfred va recórrer el cos dels habitants de *La Posada*.

Portaven un ordre de desallotjament immediat, ja que la casa havia estat acollida per convertir-se en un quarter general.

Els masovers i els seus animals van estar acollits per amics i familiars i la marquesa i companyia es van refugiar a una altra de les seves propietats.

La casa va quedar en mans d'aquelles persones que no l'estimaven ni la respectaven. Era per ells només un lloc de passada en un terreny de conquesta.

La violència es va estendre pels poblats de les rodalies. Es van donar casos de violacions i assassinats, fets que semblaven normals els que els executaven.

Mentrestant, les parets de *La Posada* van ser testimonis d'on pot arribar l'ésser humà quan deixa sense control la bèstia que portem dins.

Borraxeres, disbauxa, brutícia, tortures, desesperació, bogeries i un seguit d'emocions negres que anaven impregnant les seves parets.

Parets que van deixar malmeses, finestres i portes trencades, mobles cremats... I quan uns mesos després els soldats van abandonar la posada era irreconeixible.

Els masovers, que també portaven les seves ferides, varen netejar i ordenar com van poder la casa. Però aquesta ja no era acollidora ni confortable.

Era com si tant a les persones com a la casa aquests fets els hi haguessin trencat alguna cosa a dins seu.

Quan va acabar la guerra varen quedar mancances materials de tota mena, però sobraven els odis acumulats a tots els llocs.

De la marquesa no se'n havia sabut res més fins que un dia va anar a veure els seus llogaters per donar la notícia que es venia la propietat, oferint-li a ells l'oportunitat de comprar-la. Però això era impensable per aquella gent senzilla i empobrida per la guerra.

La casa va anar passant d'un propietari a l'altre. Un d'ells es va enamorar de la casa i va tirar a fora els masovers.

Va anar talant gran part dels boscos que envoltaven la casa convertint l'habitatge en el lloc on guardava els estris de feina del camp, però ni les plantacions ni el negoci va anar bé. Després va passar a un altre propietari que la va restaurar de dins i de fora amb els millors materials per convertir-la en un restaurant. Però també va estar en fracàs i ja també, desesperat, la va convertir en un prostíbul que tampoc va tirar endavant.

Va posar-hi nous masovers que se'n anaven al poc temps d'arribar pel mal caràcter del propietari. Així, un intent darrere l'altre de tornar la força i l'alegria que inspirava a la gent en un temps passat, eren inútils.

Ara resta solitària i mig abandonada, protegida per una balla molt alta. És com si en algun moment en el temps decidís tancar els ulls endinsant-se en un llarg somni per descansar de tantes vivències i esperant nous temps, nous propietaris que sàpiguen trobar la manera d'impregnar les seves parets de noves històries que li facin retornar la confiança en l'ésser humà.

I potser així la Bella Dorment despertarà per tornar a donar vida i força a tot el que l'envolta.

EL LLEÓ DEL PATI (Xavier Valeri)

Va entrar a la porta del Palau vestit amb una camisa blava, pantalons de color teula i barret emplomat blau. Dos camàlics li transportaven un bagul ple de teles arribades al port en una galera provinent de Siracusa. Eren teixits de seda de l'Orient fetes per artesans d'Isfahàn. Abans de ser embarcades a la galera, els teixits havien fet camí en una caravana de camells que transportava ullals d'elefant, estàtues d'eben i, potser, diamants i maragdes.

Sabia que eren novetat i que les noies de la cort de la infanta s'hi interessarien. Nogensmenys, aquells teixits de seda es desfeien entre els dits. Va somiar que la Caterina se li acostava vestida amb aquelles sedes i va sentir lliscar la seva pell sota el teixit. Va sentir com el cor se li disparava, però va aconseguir aturar-lo fins entrar en una estranya calma.

Després de passar el primer portal, va entrar en un passadís de boixos sobre el qual queia la lluminositat d'un cel net de núvols. Va entrar en un pati ple d'arbres i plantes molt estranyes. L'espessor de les copes dels arbres aturava els raigs del sol de manera que l'ambient era més fosc i fresc. Hi havia palmeres i plantes de colors vermells i grocs. Va veure ocells amb llargues plomes de colors molt vius que proferien sorolls molt estranys. Es va sentir observat per ulls amenaçadors. Un rugit immens com mai havia escoltat el va aturar. Més poderós que cent trons a la muntanya, el rugit duia una amenaça de mort. Va prémer els braços al costat del cos i va cloure les mans. Més blanc que la lluna, es va girar lentament. Mai havia sentit una por tan gran. El que va veure el va posar de genolls. Tenia davant un lleó immens. Una suor freda li va relliscar pel rostre. Un gran lleó se li acostava amenaçador amb passes lentes, amb la gran llengua treta i amb els ullals a l'aire. De sobte, la bèstia es va aturar i va estirar el coll contrariat. El lleó duia un gran collar de metall que estava subjectat a una llarga cadena. Va sentir com la sang glaçada li tornava a córrer per les venes i com el cor tornava a bategar. Va notar que tenia l'esquena molla de suor. Va veure que els camàlics caminaven de pressa per davant seu, sens dubte sabien de l'existència del poderós felí. Es va

aixecar i es va afanyar a seguir-los. Es va adonar que entre els arbres es podia veure una gran forma arrodonida que hauria semblat una gran roca sinó hagués estat en moviment. Per la trompa va deduir que era un elefant. Va deixar el pati per entrar a cobert. A mesura que caminava pels passadissos decorats amb uns tapissos amb escenes de guerra es tranquil·litzava.

Va arribar a una porta protegida per un guardià vestit amb la sobrevesta del regne i armat amb un elm i una llança. El sentinella li va fer un senyal amb la mà.

—Aquí és la cambra de la comtessa Caterina, una de les noies de la cort de la infanta —va obrir la porta.

El comerciant i la Caterina es van quedar mirant de fit a fit. El cor de la noia va fer un salt. Aquell noi estava allí per ella. Com ho hauria aconseguit? Duia el cap recollit en sis trenes primes que convergien en una pinya rodona al cim del cap. El rostre li lluïa en tota l'esplendidesa. Els ulls li brillaven de curiositat. Va somriure complaguda i va procurar dissimular l'alegria que li provocava el comerciant.

Somrient, per dissimular els nervis, el comerciant havia notat l'efecte que havia provocat. I amb les mans tremoloses va començar a desplegar les teles brodades sobre la taula. Dues noies de la cort apartaven els vels que cobrien llurs rostres i també somreien. Els camàlics es miraven l'un a l'altre. Tots els éssers vius de la cambra notaven la tensió que traspuaven el comerciant i la seva estimada. Caterina se li va acostar:

—Heu arribat fins aquí per mostrar-me teixits?

—Senyora, us he vingut a tornar això —el cor del jove comerciant batejava amb força.

—No pensava tornar-vos a veure. Heu fet això per mi? No ho havíeu de fer... — va sospirar.

Va alçar el medalló i el va posar davant dels seus ulls, va recordar el calvari que havia passat, la sensació que va tenir quan va veure per primera vegada el comerciant, la història d'amor i felicitat que va viure amb ell en els dies que van venir i el disgust que va tenir quan va haver d'abandonar la caravana i el comerciant.

—Em vàreu fer néixer per segon cop a la meua vida. Us vaig

demanar auxili i me'l vàreu donar. Era una noia que deixava la família i una vida enrere i es va confiar a un desconegut. Us hauria d'haver explicat qui era. Això no treu que amb vós vaig conèixer la felicitat que hi pot haver sota del cel i dins d'una tenda.

—Senyora... em vaig pensar...Què deveu haver fet per arribar fins aquí?

—Si puc, un dia us ho explicaré.

Llavors el comerciant va recordar quan havia trobat Caterina mig nua, plorosa i amagada darrera d'unes bardisses perquè la perseguien uns lladres de camí. Quan ell l'havia feta alçar i li havia dit que no havia de tenir por perquè els lladres eren lluny i havien estat foragitats per la guàrdia de la caravana de comerciants. Llavors la jove se li va abraçar agraïda i li va demanar per continuar el viatge amb la caravana, doncs el seu seguici havia fugit i estava sola. En els dies vinents els dos joves van viure els dies de més intensa felicitat de la seva vida, però la jove tenia un destí. El veguer del comtat quan va saber on era la va anar a buscar per dur-la al palau on havia de fer de noia de companyia de la infanta. Abans va donar el medalló de plata que premia a la mà al jove comerciant com una promesa d'amor.

La noia va veure que el comerciant quedava blanc i no responia. S'havia enamorat d'ella i per ella havia entrat al palau. Havia passat pel parany del lleó que tant divertia als cortesans i ves a saber què hauria fet abans. Llavors va escollir les sedes que li van semblar més boniques i se'n va anar. Les dues noies van parar de remenar els teixits i, entre rialles, el van conduir a una cambra on hi havia un gran mirall i un llit. Va veure com al mirall apareixia la figura de Caterina mig coberta per les sedes. Va sentir com el cos de la jove se li premia a l'esquena i com les sedes lliscaven en el seu cos. Es va girar i van quedar tot dos presos d'amor com abans, quan anaven en la caravana. Quan van quedar esgotats d'amor, Caterina va acomiadar-se del comerciant. «Demà torneu a la mateixa hora».

El comerciant va sentir com una gota freda li baixava del front. Va recordar el lleó del pati.

L'ÚLTIM ALÈ (Conrad Vila)

L'últim matí de les seves vacances, en Jhon es va alçar del llit tot mandrós.

Des de l'habitació de l'hotel on s'allotjava podia veure perfectament la plataforma dins el mar, on cada dia havia nedat. Allà, palplantat a la terrassa de la segona planta de l'hotel, va mirar el mar un altre cop. Però seria l'últim, ja que s'havien acabat les vacances. Aquell mateix dilluns tornava al seu país, a Noruega.

Va baixar decidit a fer la darrera capbussada; tot i que era molt d'hora, l'aigua estaria genial.

A dos metres d'on l'escuma de les onades deixava el seu senyal, aquell noi de dinou anys es va treure la roba, amb els seu cos atlètic i sense cap mena de pudor es va endinsar a l'aigua de la platja gran de Platja D'Aro.

L'aigua el va refrescar i va notar com el seu cos es carregava d'energia, aquella sensació era la que havia fet que en Jhon cada matí es fusionés amb el mar.

Braçada rere braçada va arribar a la plataforma, sempre col·locada uns cinquanta metres endins. Va pujar cap a dalt i va gaudir de la suau brisa d'aquella hora. Els pèls del clatell se li eriçaren i va omplir els pulmons d'aquell aire matiner.

Com tantes vegades aquells darrers dies, va saltar de cap per anar a tocar fons a uns deu metres de la plataforma. Els seus ulls estaven adaptats a l'aigua salada, baixava amb els braços estirats endavant i només feia anar les cames com una sirena, en un moviment ondulat.

Quan va ser al fons, va tocar amb el palmell de la mà aquella sorra blanca i fina que dibuixava petites dunes com en un jardí zen. El palmell va anar resseguint una d'aquelles dunes i després, com si s'acomiadés, va donar tres copets a la sorra.

–Plaf, plaf, plaf...

Va posar la mà sota la sorra suaument i va notar aquell contacte misteriós de natura i home. Va enretira-la suaument i, de cop i volta, una estrebada va fer que la mà es tornés a soterrar.

En Jhon va estirar fort al mateix temps que el seu cervell

despertava al pànic. La força dels seus braços no varen aconseguir alliberar-lo i, sense pensar en res més, amb l'altra mà va voler fer un forat a la sorra. Els seus ulls es varen obrir de bat a bat en veure que una pota com la d'un pop, però sense ventoses, l'agafava de l'altre mà i l'estirava endins.

El cervell cridava auxili, l'aire li començava a faltar i el neguit omplia tot el seu mon. Va lluitar fort, havia de poder desfer-se d'aquell ser de les profunditats i sortir a la plataforma, havia de poder sortir a respirar.

Quan ja no li quedava gens d'aire i fent l'últim gran esforç, va clavar els peus a terra per tal de poder fer palanca. Just quan volia estirar, va notar com dues coses més l'agafaven pels turmells i amb un gran terrabastall l'engolien dins la sorra fins la cintura. Just en aquell moment es va adonar que al seu cos l'estaven rossegant de cintura en avall. Va voler cridar i no va fer res més que deixar que els pulmons s'omplissin d'aigua.

La segona estrebada el va acabar d'engolir sota la sorra i, just en aquell moment, el seu últim pensament va ser per la nota que havia enviat a la seva amiga i companya:

—Ets el meu últim alè.

QUAN LA VIDA ES TORNA GRIS (Jordi Vilar Garriga)

La Marina té setanta-dos anys i, com cada matí, aquell dia es va llevar aviat per anar a regar l'hort. Viu a les afores de la ciutat en un barri molt tranquil, està jubilada i és viuda. És una dona molt activa i de moltes aficions. Li agraden les sèries que fan a les tardes, llegir, cosir i sortir cada dimarts amb les amigues de sempre. Li recomanaven anar a tallers de memòria, però no en feia cas. Ella es trobava bé de salut i no ho creia necessari.

Té un fill, en Marc. És solter i la visitava un cop per setmana. La trucava sovint. Són pocs a la família i arran d'això la Marina sempre s'havia preguntat qui la cuidaria quan fos més gran, quan no podria fer les coses més bàsiques. Li feia pànic imaginar en Marc fent-li la higiene. De fet, mai s'ho deixaria fer per un fill. Ella pensava que els fills ja fan tot el que poden per la mare, però treballen i tenen les seves obligacions.

Aquell dia es va llevar especialment trista, no sabia ben bé perquè, fins que es va adonar que el Marc no l'havia anat a visitar, com tots els dijous. Ho trobava estrany, ell no fallava mai. No es decidia a trucar-lo, el seu cap no parava de donar-li voltes. Va intentar distreure's amb la lectura, li agrada llegir, històries d'humor, històries reals, que parlin de vivències, malalties viscudes... sempre tenia estones per a la lectura. Però aquell dia no era capaç de concentrar-se. Fins que va decidir fer-li un truc ben angoixada, cada vegada més. Només de despenjar el telèfon en Marc ho va percebre.

–Mare, esteu bé?

Ella va dir que no, que estava amoïnada, que li van passar pel cap les pitjors coses mentre l'esperava, que no comprenia perquè no hi havia anat i sense donar cap explicació. La resposta d'en Marc va ser inesperada. La Marina no ho podia comprendre perquè en Marc li assegurava que sí hi havia estat. Poqueta estona, però que segur que hi havia estat. Fins i tot li va explicar detalls de la visita que no podien ser imaginaris. La Marina no se'n sabia avenir i va cedir-li la raó, ara encara més preocupada per l'episodi.

El Marc va plantejar que seria bo poder fer-li una visita a la

Montse, la metgessa de capçalera de la família. Feia anys que es coneixen i hi havia confiança per poder parlar de tot. És una bona metgessa, tothom en parla bé. Tracta bé als seus pacients, i es preocupa per ells.

Així va ser. Van arribar al CAP de la Comarca amb molts nervis, tenien hora a les dotze, però qui sap fins quan haurien d'esperar, els minuts a les sales d'espera no passen mai. Els hi semblava que passava tothom excepte ells. Fins que els va arribar el torn. Van passar dins, ambdós respirant profundament. En Marc va ser qui prengué la iniciativa d'explicar a la metgessa el succés. La Montse va prendre nota una llarga estona, fins que va llevar la vista, mirant a la Marina, amb un nus a la gola. I li va explicar que probablement fos un principi de demència. La va derivar a neurologia, s'havien de fer proves abans de fer un diagnòstic.

Havien d'esperar quinze dies com a mínim, se'ls feia llarg, havien de prendre paciència.

Arribant a casa la Marina es va adonar que abans de sortir de casa havia deixat l'aixeta del bany oberta. La pica plena d'aigua. Es va posar a fregar el terra a més córrer. Se'n va adonar que en pocs dies ja n'hi havien passat unes quantes, li va venir el món a sobre, la tristesa l'envaïa. La preocupació i els pitjors pensaments. Però és una dona valenta i va decidir fer vida normal i desitjava que fos dimarts per sortir amb les seves amigues. Així, al mateix temps, oblidaria tot el que estava vivint.

En Marc també insistia en que s'havia de distreure i ella el va creure.

Els dies li van passar volant malgrat l'espera. Finalment va arribar el dia de la visita amb el neuròleg.

En Marc la va anar a buscar a casa, ben puntual com sempre. L'espera els desesperava en aquella sala de l'hospital. En aquella pantalla digital els semblava que hi passaven totes les lletres i tot els números excepte el seu: CD43.

En el moment d'entrar la seva tensió estava en el seu punt més alt. Nerviosos però cap a dins.

El neuròleg li va fer moltes preguntes a la Marina, li va demanar

un munt de coses sobre els successos dels darrers mesos ben detallats. Va prendre nota de tot i va decidir que abans de tot hauria de fer-li un TAC per a complementar la informació que necessitava per a fer un diagnòstic.

Per sort, en quaranta-vuit hores ja li farien la prova, i en una setmana tindria els resultats. Després de tot, la Marina estava contenta del tracte que havia rebut. De la Seguretat Social en general. Si més no, en el seu cas.

El dia de la prova hi va anar tota sola. Li van fer posar el cap dins un gran aparell més d'una hora. Va tancar els ulls perquè no se li fes tan pesat. Tenia ganes que passés tot. Ja quedava menys.

En va sortir un xic marejada i va decidir trucar en Marc perquè l'anés a buscar. No es veia en condicions de caminar, molt menys d'arribar a casa sola.

Aquell dia es va passar tota la tarda estirada al sofà.

Finalment va arribar el dia, el del neuròleg. Durant tot el viatge silenci, es temien el pitjor, malgrat tenien clar que calia afrontar la realitat. Fos la que fos.

Un cop a la consulta, una altra vegada aquella combinació de lletres i números. Mai arribava el seu torn.

Un cop dins, el metge no va dir res. Mirava la pantalla del seu ordinador. No va gesticular ni dir paraula fins passada una estona. I molt directament els explicà que la Marina patia una demència. Una malaltia sense cura. Una malaltia que avança malgrat que li va receptar un tractament perquè el procés de la demència fos una mica més lent. I que intentés, dins les seves limitacions, de fer una vida normal.

Els va recomanar anar a Serveis Socials amb el seu informe per valorar el grau de dependència i així poder comprovar quines ajudes podien obtenir. I a llarga durada podia accedir a un centre de dia amb plaça pública o privada.

Els Serveis Socials la van visitar a casa i li feren moltes preguntes. Sobre higiene personal i la neteja de la llar. Un munt de preguntes, fins i tot què havia menjat per dinar. I es va adonar que no en va poder respondre moltes perquè no li sortien els noms.

Van rebre resposta mitjançant una carta certificada del grau dos de dependència. Amb la carta La Marina i el seu fill es van dirigir als Serveis Socials. I davant les seves dificultats, el seu estat de memòria: oblidava llums encesos, no descansava a la nit, no identificava casa seva, no podia cuinar, no es recordava mai de l'hora, ni el dia que era. I van decidir anar a un centre dia on segurament estaria bé. Hi dinaria i també hi soparia. De dilluns a dissabte amb un servei d'atenció domiciliària. Cada matí hi anava una treballadora familiar. Li feia la higiene, li canviava la roba.

Hi havia molts canvis a la seva vida. Es feia moltes preguntes. En Marc treballava i havien de lligar horaris amb l'ambulància pel matí i al vespre per tornar a casa.

El primer dia de centre de dia hi va anar un xic nerviosa. La va dur en Marc.

Els varen presentar tot l'equip del centre. La psicòloga, el metge, les infermeres, la terapeuta i les gerocultores que hi havia aquell dia. Un cop fet el protocol de les presentacions la va visitar el metge.

Aviat va començar la rutina del centre de dia. L'anava a buscar l'ambulància a dos quarts de deu del matí, però ella ja es llevava a les vuit. Així tenia temps de fer-ho tot. La higiene, vestir-se. No hi faltava detall. El braçalet i el collar eren imprescindibles. I pintar-se els llavis també era important. La Mireia, la treballadora familiar, l'ajudava a preparar-se un cop arribava a dos quarts de nou.

En Marc va decidir anar a viure amb la mare, el seu estat li ho permetia. No tenia parella, i així d'alguna forma portava el control del vespre i la nit. La malaltia seguia avançant i cada cop era més necessària la companyia de la nit.

Cada dia que passava estava més desorientada, a en Marc hi havia dies que no el reconeixia, i encara menys a les seves amigues de la colla del dimarts.

En Marc sabia que un cop la mare fos al centre passava a estar en llista d'espera per a poder ingressar. Sabia que un dia o un altre li tocava prendre la decisió. Pot ser la més difícil de la seva vida, i ho hauria de fer sol. Detestava pensar-hi. No era fàcil imaginar la mare i saber que mai més tornaria a casa. Però aquesta vegada sabia que hauria de deixar

de banda la part més emocional i pensar en el benestar de la seva mare i la despesa econòmica que tot plegat suposava.

El dies passaven i la Marina cada vegada tenia més dificultat en recordar, en el caminar. I pensar que era una dona tan activa, tenia la casa lluent de netejar sobre net. Tantes passejades pel barri, tant que cuidava de l'hort. En Marc es desesperava en recordar-ho. Alhora era realista i ho acceptava malgrat la duresa del moment.

Els caps de setmana la Marina a casa se'ls passava dormint. Només es llevava a l'hora dels àpats i en Marc veia com el món li venia a sobre i que aviat hauria de prendre una decisió, fer un pensament. I sí, aquell dia va arribar. Una trucada de la treballadora social. Una baixa en el centre li permetia ingressar en una plaça pública.

Malgrat era quelcom anunciat, en Marc estava blocat. No sabia què fer, tenia moltes preguntes, el preocupava la salut de la mare, però també el preocupava la idea de la complexitat de l'adaptació. No era la part més complexa perquè el centre estava preparat per això. En pocs dies es podia adaptar bé perquè es coneixia el centre i els professionals que hi treballaven, encara que no en conegués els noms. I en Marc la podia anar a buscar sempre que volgués, això no era complicat. El que sí ho era més era la part econòmica. Si decidien no ingressar i més endavant agreugés el seu estat no seria tant fàcil. I la diferència de preus entre pública i privada era considerable.

En Marc es va agafar uns dies per reflexionar, era un moment complicat, però havia de trobar la opció que fos més bona per la Marina que cada vegada li era més necessària l'estada al centre.

Finalment la Marina va ingressar en el centre. En Marc va acabar acceptant el seu present. L'anava a veure a l'hora de sopar i, de tant en tant, la portava a passeig. Es va adaptar ràpid i en Marc estava animat assumint el moment present. Fins que la Marina ja no caminava. Anava en cadira de rodes. Això també era degut a la seva demència, el seu cervell ja no podia donar ordres a les cames i per aquest motiu ja no es recordava de caminar, ni de menjar sola, li havien de donar a la boca, cada vegada perdia més autonomia personal. Just en aquell extrem en Marc es va adonar que havia pres una bona decisió. I cada vegada era més conscient que arribava el final. Malgrat el mal que li causava l'estat

de la seva mare havia après a acceptar cada moment, cada canvi i cada adversitat. La visitava cada dia, ja no l'aixecaven del llit, gairebé parlava, només dormia.

Aquest matí hi ha tornat a anar com cada matí, li ha donat la mà, tenia una sensació estranya però estava serè. La Marina l'ha mirat i se n'ha acomiadat, amb la mirada, amb paraules. Ho ha sabut de seguida. Marxava per sempre.

Malgrat sabia que la seva mare no tornaria a obrir els ulls mai més, ha cridat a les infermeres fins que li han confirmat que la mare ja havia deixat de respirar. Ha esclatat en plors i llàgrimes, no podia ser d'una altra manera. La pèrdua de la mare és una de les coses més doloroses que pateix un ésser humà. És llei de vida. Ell ho sap. I agraeix a tot el seu entorn les cures i les atencions a la mare. En sortirà transformat d'aquesta experiència. És evident.

La seva trucada de fa una hora em diu que la seva visió de la vida farà un canvi.

Ja m'ha dit que vol fomentar i proporcionar eines per a les persones que cuiden dels malalts.

Mare, et deixaré amb la Pilar unes hores. Necessito abraçar al Marc i dir-li que em sap greu la seva pèrdua, però sobre tot, vull dir-li mirant-lo als ulls que és un valent, i un bon fill.

